

16.10.2007

SM-2006-02043/Tu-51

## **ASELUPAKÄYTÄNTÖJEN YHTENÄISTÄMISOHJEET**

<b>1. JOHDANTO</b> .....	<b>5</b>
<b>1.1. YHTENÄISTÄMISTYÖN KÄYNNISTYMINEN JA TAVOITTEET</b> .....	<b>5</b>
<b>1.2. LUPAHARKINTA</b> .....	<b>6</b>
<b>1.3. LAUSUNNOT</b> .....	<b>7</b>
<b>1.4. JATKOTOIMENPITEET</b> .....	<b>7</b>
<b>1.5. SEURANTA</b> .....	<b>8</b>
<b>2. HENKILÖN SOVELTUVUUS</b> .....	<b>9</b>
<b>2.1. RIKOSTEN MERKITYS AMPUMA-ASELUPAHARKINNASSA</b> .....	<b>9</b>
<i>2.1.1. Väkivaltaista käyttäytymistä osoittavat rikokset</i> .....	<i>12</i>
<i>2.1.2. Huumausainerikokset</i> .....	<i>15</i>
<i>2.1.3. Ampuma-aserikokset ja -rikkomukset</i> .....	<i>17</i>
<i>2.1.4. Ampuma-aseella tehdyt muut rangaistavat teot</i> .....	<i>20</i>
<i>2.1.5. Omaisuus- ja varallisuusrikokset</i> .....	<i>21</i>
<i>2.1.6. Liikenne rikokset</i> .....	<i>23</i>
<b>2.2. MUU SOPIMATON KÄYTTÄYTYMINEN</b> .....	<b>25</b>
<b>2.3. TERVEYDENTILAN VAIKUTUS</b> .....	<b>28</b>
<i>2.3.1. Ikä ja fyysinen terveydentila</i> .....	<i>28</i>
<i>2.3.2. Mielenterveys</i> .....	<i>29</i>
<i>2.3.3. Alkoholien väärinkäyttö</i> .....	<i>30</i>
<b>2.4. LUVANHAKIJAN LÄHIPIIRIN HENKILÖIDEN MERKITYS LUVAN ANTAMISEEN JA PERUUTTAMISEEN</b> .....	<b>31</b>
<b>2.5. AMPUMA-ASELUPUIEN LUVANHALTIJOIDEN SOVELTUVUUDEN SEURANTA</b> .....	<b>33</b>
<b>2.6. ASELUVAN HAKIJAN SOVELTUVUUDEN ARVIOINTI HAASTATTELUN AVULLA</b> .....	<b>36</b>
<i>2.6.1. Haastattelussa selvittävät asiat:</i> .....	<i>37</i>
<i>2.6.2. Haastateltavat henkilöt</i> .....	<i>38</i>
<i>2.6.3. Rekisteritarkistukset</i> .....	<i>39</i>
<b>2.7. ASEALAN ELINKEINON HARJOITTAMISEEN LIITTYVÄ LUVAN TAI HYVÄKSYNNÄN PERUUTTAMINEN</b> .....	<b>42</b>
<b>2.7.1. Asealan elinkeinolupa</b> .....	<b>42</b>
<i>2.7.1.1. Yleistä peruuttamisprosessista</i> .....	<i>43</i>
<i>2.7.1.2. Asealan elinkeinoluvan raukeaminen</i> .....	<i>43</i>
<i>2.7.1.3. Asealan elinkeinoluvan peruuttaminen</i> .....	<i>44</i>
<i>2.7.1.4. Vastuuhenkilön hyväksynnän peruuttaminen</i> .....	<i>47</i>
<i>2.7.1.5. Aseenkäsitelyluvan raukeaminen ja peruuttaminen</i> .....	<i>47</i>
<i>2.7.1.6. Varoitus ja uuden vastuuhenkilön nimeäminen</i> .....	<i>48</i>

<b>3. AMPUMA-ASEIDEN SOVELTUVUUS .....</b>	<b>49</b>
<b>3.1. ASEEN OMINAISUUDET .....</b>	<b>50</b>
3.1.1. <i>Yleistä aseiden ominaisuuksista.....</i>	<i>50</i>
3.1.1.1. <i>Aseen soveltuvuus.....</i>	<i>50</i>
3.1.2. <i>Aseen tulivoima ja teho.....</i>	<i>51</i>
3.1.2.1. <i>Tulivoimasta yleensä .....</i>	<i>51</i>
3.1.3. <i>Kätkettävyys.....</i>	<i>52</i>
<b>3.2. AMPUMA-ASEEN SOVELTUVUUS AMPUMAUURHEILUUN TAI.....</b>	<b>53</b>
<b>-HARRASTUKSEEN.....</b>	<b>53</b>
3.2.1. <i>Practical-, sovellettu reserviläisammunta- ja perinneammunta-aseiden ominaisuudet .....</i>	<i>53</i>
3.2.2. <i>Muu ampuma-ase ja ampumaurheilu tai -harrastus.....</i>	<i>53</i>
3.2.3. <i>Erittäin suurikaliiperiset ja -tehoiset aseet.....</i>	<i>54</i>
<b>3.3. AMPUMA-ASEEN SOVELTUVUUS METSÄSTYKSEEN .....</b>	<b>55</b>
3.3.1. <i>Metsästysaseiden ominaisuudet .....</i>	<i>55</i>
3.3.1.2. <i>Pistooli metsästys- ja lopetusaseena .....</i>	<i>57</i>
3.3.1.3. <i>Muu ampuma-ase metsästysaseena .....</i>	<i>58</i>
3.3.1.4. <i>Mustaruutiase metsästysaseena .....</i>	<i>59</i>
<b>3.4. KÄYTTÖTARKOITUKSEN OSOITTAMINEN .....</b>	<b>59</b>
3.4.1. <i>Lajin osoittaminen.....</i>	<i>59</i>
3.4.2. <i>Käyttötarkoitussidonnaisuudesta .....</i>	<i>60</i>
<b>3.5. HARRASTUKSEN OSOITTAMINEN.....</b>	<b>61</b>
3.5.1. <i>Ampumaurheilu ja -harrastus .....</i>	<i>62</i>
3.5.2. <i>Aktiivisuus ja lupien määräaikaisuus .....</i>	<i>62</i>
3.5.3. <i>Metsästys.....</i>	<i>63</i>
<b>3.6. AMPUMATARVIKELUPA .....</b>	<b>65</b>
3.6.1. <i>Panssarin lävistämiseen suunnitellut ja valmistetut patruunat .....</i>	<i>65</i>
3.6.2. <i>Räjähävällä ammuksella varustetut patruunat .....</i>	<i>65</i>
3.6.3. <i>Sytyttävällä ammuksella varustetut patruunat .....</i>	<i>66</i>
3.6.4. <i>Pistoolissa tai revolverissa käytettäväksi suunnitellut ja valmistetut keskisytytteiset patruunat, jossa on reikäpäinen ammus.....</i>	<i>66</i>
3.6.5. <i>Pistoolissa tai revolverissa käytettäväksi suunnitellut ja valmistetut keskisytytteiset patruunat, jossa on kohteeseen osuessaan vaikutukseltaan laajenevuuteen perustuva ammus.....</i>	<i>66</i>
3.6.6. <i>Sirpaloitumaan suunniteltu ja valmistettu patruuna.....</i>	<i>66</i>
3.6.7. <i>Patruunat, joissa on nuoliammus .....</i>	<i>67</i>
3.6.8. <i>Patruunat, joissa on useampi kuin yksi luoti .....</i>	<i>67</i>
<b>4. KAASUSUMUTINLUPA .....</b>	<b>68</b>
<b>5. MUISTOESINEPERUSTE .....</b>	<b>70</b>

<b>6. ASEKERÄILIJÄT.....</b>	<b>72</b>
<b>6.1. YLEISTÄ .....</b>	<b>72</b>
<b>6.2. HAKEMUS .....</b>	<b>72</b>
<i>6.2.1. Keräilysuunnitelma ja sen rajaus .....</i>	<i>74</i>
<i>6.2.2. Arvio aikataulusta .....</i>	<i>74</i>
<b>6.3. HAKIJAA KOSKEVAT EDELLYTYKSET .....</b>	<b>74</b>
<i>6.3.1. Rekisterien tarkistukset ja muu taustojen selvittäminen .....</i>	<i>75</i>
<i>6.3.2. Haastattelu .....</i>	<i>75</i>
<b>6.4. LAUSUNTO.....</b>	<b>76</b>
<b>6.5. SÄILYTYSTILOJEN TARKASTUS .....</b>	<b>77</b>
<b>6.6. HANKKIMISLUVAN JA HALLUSSAPITOLUVAN ANTAMINEN ASEKERÄILIJÄLLE.....</b>	<b>78</b>
<i>6.6.1. Sarjanumeron merkitseminen (Ampuma-asetus 1 a §) .....</i>	<i>79</i>
<i>6.6.2. Lupaehdot .....</i>	<i>79</i>
<b>6.7. LUPA PATRUUNOIDEN KERÄILYYN (AMPUMATARVIKELUPA).....</b>	<b>80</b>
<b>6.8. TIEDOSTON PITÄMINEN .....</b>	<b>81</b>
<b>6.9. ASE-ELINKEINONHARJOITTAJA ASEKERÄILIJÄNÄ.....</b>	<b>83</b>
<b>6.10. ASEKERÄILYYN LIITTYVÄ AMPUMA-ASEIDEN KAUPPA .....</b>	<b>83</b>
<b>6.11. ASEKERÄILIJÄN SOPIVUUDEN VALVONTA .....</b>	<b>84</b>
<b>6.12. ASEKERÄILIJÄHYVÄKSYNNÄN RAUKEAMINEN JA PERUUTTAMINEN .....</b>	<b>85</b>
<b>KIRJALLISUUTTA.....</b>	<b>86</b>
<b>LIITTEET .....</b>	<b>86</b>

# 1. JOHDANTO

## 1.1. YHTENÄISTÄMISTYÖN KÄYNNISTYMINEN JA TAVOITTEET

Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2005-2009 (SM-2004-02326/Va-42) asetettiin tavoitteeksi ampuma-aseiden hallussapitolupien lupakäytäntöjen yhtenäistäminen sisäasiainministeriön sekä poliisin lääninjohtojen yhteistyönä.

Yhtenäistämistyön tarkoituksena on, että aselupa-asioissa noudatettaisiin kaikissa poliisilaitoksissa **keskenään samanlaisissa asioissa yhdenmukaista käytäntöä**. Lupaviranomaisella on valta harkita, kuka saa ampuma-aselaisissa luvanvaraiseksi säädettyyn toimintaan luvan ja kenen lupa peruutetaan. Harkinnassa on lähtökohtana ampuma-aselaisissa säädetyt edellytykset. Nämä ohjeet on tarkoitettu avuksi lupaharkinnassa. Lisäksi ohjeistetaan sitä, miten yhteistyötä poliisilaitosten ja sisäasiainministeriön kesken voidaan lisätä niiden lupa-asioden osalta, joissa toimivalta on sisäasiainministeriöllä.

Tavoitteena on, että poliisilaitoksissa sovelletaan aselupa-asioissa näitä ohjeita, jotta asetettuun tavoitteeseen päästäisiin ja saavutettaisiin hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluva luvanhakijoiden ja luvanhaltijoiden yhdenvertainen kohtelu. Lupaharkinnalla voidaan myös estää ampuma-aseen väärinkäytön vakavia seurauksia, ennen kaikkea ampuma-aserikoksia. Lupa- ja peruutusharkinnassa tulee näin ollen aina tunnistaa ja huomioida tapauksen erityispiirteet sekä arvioida luvan antamisen ja peruuttamisen edellytykset kunkin tapauksen osalta yksilöllisesti. Näistä ohjeista voidaan kuitenkin poiketa perustellusta syystä tapauskohtaisesti.

Lääninhallitukset ja Helsingin kihlakunnan poliisilaitos nimesivät sisäasiainministeriön arpajais- ja asehallintoyksikön pyynnöstä uudet asevastuuhenkilöt ja tekniset vastuuhenkilöt. Arpajais- ja asehallintoyksikkö muodosti asevastuuhenkilöistä kolme ryhmää. Näiden ryhmien jäsenet ovat arpajais- ja asehallintoyksikön edustajien kanssa laatineet ohjeet lupakäytännön yhtenäistämiseksi seuraavista aihealueista: 1) henkilön soveltuvuus 2) ampuma-aseen soveltuvuus ja 3) asekeräilijät. Näihin valittuihin aihealueisiin liittyy lupakäytännössä eniten tulkinnanvaraisuuksia.

Ampuma-aseisiin liittyvän lupakäytännön lisäksi yhtenäistämisohjeessa on käsitelty myös kaasusumutinlupaa. Kaasusumuttimien osalta tarkempia ohjeita on tarpeen antaa erikseen.

## 1.2. LUPAHARKINTA

Julkiselta hallinnolta edellytetään päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Viranomaisten päätösten tulee perustua säädöksiin ja niiden tulee olla perusteltuja. Lupaviranomaisen tulee perustella hyvin hakemuksen hylkäävä päätöksensä ja luvan peruuttamista koskeva päätöksensä. Kun päätökset on perusteltu hyvin, luvan hakijat ja luvanhaltijat voivat olla varmoja siitä, että heidän asiansa on käsitelty asianmukaisesti. Julkisen hallinnon läpinäkyvyyteen kuuluu myös kansalaisten valitusoikeus. Tämä oikeus saattaa lupaviranomaisen päätös hallinto-oikeuden tutkittavaksi on suomalaisen oikeusjärjestelmän perusta ja lisää kansalaisten luottamusta julkiseen hallintoon. Mitä selkeämpi ja yhdenmukaisempi on lupaviranomaisten ampuma-aseasioissa noudattama linja, sitä todennäköisemmin lupa-asioissa tehtävät ratkaisut saavuttavat yleisen hyväksyttävyyden.

Yksi julkisen hallinnon keskeisistä periaatteista on luottamusperiaate. Ampuma-aseasioissa luottamusperiaate tarkoittaa sitä, että kansalaisilla on oikeus tiettyjen lailla säädettyjen edellytysten täytyessä hankkia ja pitää hallussa ampuma-aseita. Luvan hakijan tulee esittää kaikki selvitykset, jotka ovat tarpeen hakemuksen ratkaisemiseksi. Lupaviranomaisella on velvollisuus selvittää täyttyvätkö ampuma-aselaissa säädettyt yleiset ja erityiset edellytykset, jotta lupa voidaan antaa. Vastaavasti jos luvanhaltija ei enää täytä hallussapitoluvan haltijalta vaadittavia edellytyksiä, tulee käynnistää peruuttamisprosessi ja lupa tulee ampuma-aselaissa säädettyjen peruuttamisen edellytysten ollessa olemassa peruuttaa. Luvan hakijaa tai luvanhaltijaa on pääsääntöisesti kuultava hallintolain mukaisesti ennen asian ratkaisemista, jos ratkaisu on hakijalle tai luvanhaltijalle kielteinen. Lisäksi poliisin on mahdollista suorittaa ampuma-aselain 98 §:n mukainen luvan peruuttamista koskeva tutkinta.

Ampuma-aselain 18 §:n 2 momentissa on säädetty yleinen edellytys kaikkien ampuma-aselaissa tarkoitettujen lupien antamiselle. Säännöksen mukaan ”lupa ...voidaan antaa, jos luvan antamiselle on hyväksyttävä peruste eikä ole syytä epäillä, että lupaa tai sen nojalla hankittuja tai hallussa pidettyjä esineitä käytetään väärin”

Lupaviranomaiselle on edellä mainitulla säännöksellä annettu laaja harkintavalta. Lupaviranomaisen tulee ratkaista lupahakemus ampuma-aselaissa säädettyjen edellytysten ja asiassa

esiin tulleiden konkreettisten tosiseikkojen perusteella. Jos kaikki ampuma-aselaisissa säädetyt erityiset edellytykset täyttyvät, hakemukselle on esitetty hyväksyttävä peruste ja ase soveltuu hyvin ilmoitettuun käyttötarkoitukseen, tulee lupa antaa. Lisäksi on kuitenkin edellytettävä, ettei ole tullut esille konkreettisia tosiseikkoja, joiden perusteella olisi syytä epäillä, että lupaa tai sen nojalla hankittuja tai hallussa pidettyjä esineitä käytetään väärin. Konkreettinen tosiseikka voi liittyä luvan hakijaan, hänen henkilökohtaisiin ominaisuuksiinsa tai olosuhteisiinsa, aseeseen tai aseesta johtuviin seikkoihin. Jos erityisistä edellytyksistä jokin puuttuu tai on tullut ilmi sellaisia tosiseikkoja, joiden perusteella ampuma-aseiden väärinkäytön vaara on epäiltävissä, ei lupaa tule antaa. Luvanhakijan tarkoitusta käyttää asetta väärin ei sen sijaan voida koskaan asettaa perusoletukseksi.

Ampuma-aselain esitöissä lainsäätäjä tuo esille potentiaalisen vaaran, jonka ampuma-ase aiheuttaa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle: "*On aina olemassa vaara, että asetta hallussaan pitävä käyttää sitä väärin. Lisäksi ampuma-ase voi kulkeutua väärin käsiin rikoksen kautta*" (HE 183/1997 vp). Johtopäätös tästä on se, että vaara tai riski on olemassa ja että se johtuu ampuma-aseen yleisistä, kaikkien tiedossa olevista ominaisuuksista, joista tärkein on kyky aiheuttaa vahinkoa väärin käsiteltyä. Tätäkään vaaraa ei kuitenkaan lupaharkinnassa voida olettaa ilman jotakin konkreettista tosiseikkaa.

Lupaviranomaisen tulisi perustella päätöksensä niin perusteellisesti ja ymmärrettävästi, että luvanhakijan ei tarvitse valittaa päätöksestä saadakseen tietää, miksi lupaa ei annettu.

### **1.3. LAUSUNNOT**

Yhtenäistämisohjeluonnoksesta pyydettiin lausunto yhteensä 20:ltä eri viranomaiselta ja asealan järjestöltä. Lähes kaikki ne tahot, joilta lausunto pyydettiin, myös antoivat lausuntonsa määräaikaan (29.9.2006) mennessä.

### **1.4. JATKOTOIMENPITEET**

Tämän ohjeistuksen valmistuttua seuraava vaihe on poliisilaitosten lupahenkilöstön kouluttaminen. Koulutuksen suorittavat asevastuuhenkilöt arpajais- ja asehallintoyksikön avustamana myöhemmin laadittavan suunnitelman mukaisesti.

Näitä ohjeita päivitetään aina kun aihetta siihen ilmenee. Ohjeiden lisäämisessä ja muuttamisessa noudatetaan samaa menettelyä kuin ohjeiden laatimisessa. Asevastuuhenkilöt ovat edelleen mukana näiden ohjeiden kehittämisessä.

## **1.5. SEURANTA**

Näiden ohjeiden vaikutusta lupakäytäntöön seurataan myöhemmin päätettävältä ajanjaksolta.

Vertailussa voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia tietoja:

- annettujen hallussapitolupien määrät ja lupien antamisen ja hylkäämisen perustelut
- hallussapitolupien peruuttamispäätökset ja niiden perustelut
- hallussapitolupiin liittyvien ampuma-aseiden tyypit ja toimintatavat
- ampuma-aselupahakemusten ratkaisusta tehdyt valitukset ja kantelut
- valituksista tehtyjen ratkaisujen perustelut.

Aserekisterin kehittäminen niin, että sen tietosisältö mahdollistaa tilastojen ja raporttien tulostamisen, on perusedellytys myös yhtenäistämiskäytäntöjen seuraamiselle.



## 2. HENKILÖN SOVELTUVUUS

### 2.1. RIKOSTEN MERKITYS AMPUMA-ASELUPAHARKINNASSA

Ampuma-aseiden käyttöön liittyvän turvallisuuden säilymisen kaikkein tärkein edellytys on, ettei ampuma-asetta luovuteta henkilölle, jota ei ole pidettävä hallussapitoon sopivana. Yleinen järjestys ja turvallisuus edellyttävät, että ampuma-aseita pitävät hallussaan vain sellaiset henkilöt, jotka täyttävät ampuma-aselaissa säädetyt vaatimukset.

Aselupien antamisen tärkein edellytys on henkilön sopivuus aseiden hallussapitoon ja kantamiseen. Luvanhakijan syyllistyminen rikokseen tai epäily syyllisyydestä ovat seikkoja, joiden perusteella sopimattomuus voidaan konkreettisesti osoittaa. Jo se, että aseluvan hakijan on syytä epäillä syyllistyneen johonkin ampuma-aselain 67 § 2 momentin 1 ja 2 kohdissa mainittuun rikokseen, on riittävä peruste uutta aselupaa koskevan hakemuksen hylkäämiseen, mutta aseluvan peruutusperusteena mainittuihin rikoksiin syyllistymistä voidaan pitää vain, jos aseluvan haltija on tuomittu niistä lainvoimaisella tuomiolla<sup>1</sup>. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätöksessä 26.10.2006 Dnro 3202/4/05 todetaan, että vireillä oleva esitutkinta ei voi olla syy viivyttää uutta lupaa koskevan hakemuksen ratkaisemista. Jos luvanhakijaa koskeva lainvoimainen tuomio olisi este uuden luvan saamiselle, olisi esteenä pääsääntöisesti myös se, että häntä esitutkinnassa epäillään sellaisesta rikoksesta.

Samoilla perusteilla kuin varsinaisen rikoksen tekijän sopivuus, arvioidaan myös rikokseen osallisen tai yllyttäjän sopivuus ampuma-aseluvan haltijaksi.

*Oulun HaO 24.5.2005 Dnro 00966/04/1602:*

*"Luvan hakijan käyttäytymistä arvioitaessa tulisi pyrkiä selvittämään hänen kykynsä ja halunsa täyttää asetetut velvollisuudet. Harkinnassa olisi otettava huomioon ainakin rikokset, joihin henkilö mahdollisesti on syyllistynyt."*

*KHO 4.6.2003 Dnro 3704/3/02:*

---

<sup>1</sup> Ampuma-aselakiin periaatetta siitä, että peruutusperusteena käytettävän rikostuomion tulee olla lainvoimainen, ei ole suoraan kirjattu, mutta uudemmassa lainsäädännössä vastaava periaate on kirjattu mm. järjestyksenvälvoijistä annetun lain 20 §:n 2 mom. 2 kohtaan.

*"Kun käräjäoikeuden tuomio ei ollut vielä lainvoimainen poliisilaitoksen tehdessä päätöksen 20.9.2001, poliisilaitoksen ei ole tullut peruuttaa x:lle myönnetyn haulikon hallussapitolupaa ampuma-asetain 67 §:n 2 mom. 1 kohdan perusteella."*

Yksityiskohtaisia menettelyohjeita ampuma-aseiden hankkimis- ja hallussapitolupia sekä niiden peruuttamisia harkittaessa ei voida antaa. Jokainen ratkaisu on tehtävä yksittäistapauksena kokonaisarvion perusteella, sillä kysymykseen tuleviin väärinkäytöksiin mahtuu moitittavuudeltaan hyvinkin erilaisia tekoja ja laiminlyöntejä.

Kuitenkin kynnys uuden luvan epäämiseen on matalampi kuin jo voimassa olevien lupien peruuttamiseen.

*Helsingin HaO 5.1.2006 Dnro 07231/04/1602:*

*X:n lupahakemus revolverin hankkimiseksi ampumaurheilua ja -harrastusta varten hylätty kolmen eri ilmoitusjäljennösten (pahoinpitely, lievä pahoinpitely, lievä petos) perusteella. X on toistuvasti osoittanut ampuma-aseen haltijalle sopimatonta käytöstä. Sillä, että pahoinpitelystä on kulunut jo yli viisi vuotta, ei ollut tapauksen olosuhteissa merkitystä.*

*Jos uutta lupaa hakevan henkilön aselupa-/luvat on aikaisemmin peruutettu, tulee aikaisempi peruuttaminen ottaa huomioon soveltamalla estevaikutustaulukoita 1,5 kertaisina. Aikaisemman varoituksen estevaikutus tulee olla vähintään vuoden pituinen.*

Jos hakijan taustassa tai käyttäytymisessä on huomautettavaa, mutta hankkimis- ja hallussapitolupaa ei haluta evätä, voidaan harkita määräaikaisen hallussapitoluvan antamista. Esimerkiksi vuoden määräaikainen hallussapitolupa mahdollistaa luvanhaltijan tehokkaan valvontajakson, minkä jälkeen lupa voidaan muuttaa toistaiseksi voimassaolevaksi, jos luvanhaltijan käyttäytymisessä ei määräajan kuluessa ole ilmennyt huomautettavaa. Muussa tapauksessa ei hallussapitolupaa uudisteta.

Uuden aseluvan hakijan mahdollisesti voimassa olevia aselupia ei aina peruuteta, vaikka uusi lupahakemus hylätään. Lupaviranomaisen on otettava aselupien peruuttaminen harkintaan ja kuultava luvanhaltijaa ennen kuin mahdollinen peruuttamispäätös voimassa olevien lupien osalta tehdään. Tilanne, jossa uuden aseluvan hakijan voimassa olevia aselupia ei peruuteta vaikka uusi lupahakemus hylätään, voisi syntyä ainakin silloin, kun hakijan hakemus koskee ampuma-asetta, joka on huomattavasti tulivoimaisempi kuin hänellä jo hallussa olevat aseet.

Lupaviranomainen harkitsee kokonaisarvion tehdessään teon tai laiminlyönnin merkityksen henkilön sopivuudelle käsitellä ampuma-aseita ja niiden osia. Tällöin ampuma-asetta käyttäen tehtyjen tekojen merkitys myöntö- ja peruutusharkinnassa on suurempi kuin ilman asetta tehtyjen tekojen. Ampuma-asetta käyttäen tehdyt rangaistavat teot voivat olla varsin vähäisiäkin väärinkäytöksiä, mutta johtavat silti lupien peruuttamiseen tai estävät hankkimisluvan saamisen (esim. metsästysrikkomus tai vahingonteko). Ratkaisevana on kuitenkin aina pidettävä teon tai laiminlyönnin merkitystä arvioitaessa henkilön sopivuutta käsitellä ampuma-aseita ja niiden osia.

Kun lupaviranomainen arvioi tietyn rikollisen teon merkitystä lupa- tai peruutusharkinnassa, sen tulee ottaa huomioon rikoksen tekemuoto (lievä, tavallinen, törkeä), rangaistuslaji (ehdoton/ehdollinen vankeus, yhdyskuntapalvelu, sakko), rangaistuksen määrä sekä rangaistuksen lieventämis- tai koventamisperusteet. Koventamisperusteita ovat muun muassa rikollisen toiminnan suunnitelmallisuus, rikoksen tekeminen vakavien rikosten tekemistä varten järjestäytyneen ryhmän jäsenenä sekä rikoksen tekeminen palkkiota vastaan. Rikolliseen moottoripyöräjengiin tai muuhun rikosten tekemistä varten järjestäytyneeseen ryhmään<sup>2</sup> kuuluminen osoittaa henkilön käyttäytymisensä perusteella sopimattomaksi ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan haltijaksi. Tällaiseen ryhmään kuuluminen on myös luvan peruutusperuste toisen turvallisuutta vaarantavan elämäntavan tai käyttäytymisen perusteella. Järjestäytyneet rikollisryhmät teettävät rikoksia henkilöillä, jotka ovat pyrkimässä niiden jäseniksi. Se, että luvanhakijan tai -haltijan lähipiiriin kuuluu rikoksen tekemistä varten järjestäytyneen ryhmän jäsen, aiheuttaa merkittävän riskin siitä, että ampuma-ase päätyy väärin käsiin. Siksi myös rikoksen tekemistä varten järjestäytyneen ryhmän jäsenen lähipiiriin kuuluminen on edellä selostetuista perusteista uuden luvan antamiselle. Luvan peruutusperuste se on silloin kuin tällainen yhteys johtuu luvanhaltijan omasta käyttäytymisestä eli hän on itse hakeutunut ryhmään kuuluvien seuraan. Lähipiirillä tarkoitetaan tässä henkilöitä, joiden kanssa luvanhakija tai -haltija on säännönmukaisesti tekemisissä siten, että on olemassa vaara aseiden joutumisesta väärin käsiin esimerkiksi anastuksella tai painostuksen johdosta.

Jos on syytä epäillä, että luvanhaltijan edellytykset ampuma-aseen hallussapidolle eivät enää ole olemassa, on käynnistettävä peruuttamismenettely. *Peruuttamisen vaihtoehtona voidaan antaa varoitus.* Oikein sovellettuna varoituksella voi olla tehokas sanktiovaikutus. Varoituksen antamisen edellytyksenä on kuitenkin aina se, että aseluvan haltija on syyllistynyt johonkin ampuma-aselain

---

<sup>2</sup> Rikoslain 6 luvun 2 §:ssä, joka koskee koventamisperusteita, puhutaan "rikoksia varten järjestäytyneestä ryhmästä". Rikoslain 17 luvun 1 a §:ssä käytetään ilmaisua "järjestäytynyt rikollisryhmä". Jälkimmäistä lainkohtaa koskevan hallituksen esityksen mukaan käsitteet ovat sisällöltään hyvin lähellä toisiaan. Rikoslain 6 luvun 2 §:ssä ei puhuta ryhmän pysyvyydestä eikä määritellä, mitä siinä tarkoitettavat vakavat rikokset ovat. Järjestäytymisen vaatimus sen sijaan on yhteinen, ja myös 6 luvun 2 §:n perusteluissa asetetaan työnjaon ja käskyvaltasuhteiden vaatimukset järjestäytymisen elementeiksi. Aselupien peruutusmenettelyssä on huomioitava jo rikoksia varten järjestäytyneeseen ryhmään kuuluminen.

67 §:n 2 momentissa mainittuun rikokseen tai muuhun siinä mainittuun moitittavaan menettelyyn. Tarkkaa rajanvetoa sen suhteen, missä tilanteissa varoitus on riittävä seuraamus, on mahdoton tehdä, sillä varoituksen antamisen edellytyksenä on, että aselupien peruuttaminen olosuhteisiin nähden olisi kohtuutonta. Kohtuuttomuus voi liittyä joko teon vähäisyyteen, anteeksiannettavuuteen tai luvan haltijan henkilökohtaisiin olosuhteisiin.

*Kuopion HaO 9.4.2002 Dnro 00320/00/5740:*

*"Ampuma-aselain mukaisen varoituksen antamisen edellytyksenä on näin ollen oltava se, että asiassa olisi edellytykset myös hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttamiselle."*

Puhuttelu ja epävirallinen huomautus voivat joissakin hyvin vähäisissä tapauksissa toimia tehokkaasti väärinkäytöksiä ehkäisevästi. Jos tämäntyypistä "puhuttelua" ja epävirallista huomautusta käytetään, tulee siitä jäädä huomautuksen antajalle kirjallinen tieto, joka voidaan myös merkitä aserekisteriin huomautustietona.

*Arvioitaessa rikosten merkitystä henkilön sopivuudelle esteperusteiden alkamispäivä on seuraavaksi esitettävissä estevaikutustaulukoissa rikosten tekopäivä. Estevaikutustaulukoihin on otettu ne rikokset ja rikkomukset, jotka ampuma-aselain mukaan voivat olla ampuma-aselupien peruutusperusteena sekä yleisimmin lupaharkinnassa esiintyneet muut rikokset, jotka osoittavat luvanhakijan tai -haltijan sopimattomaksi hankkimaan ja pitämään hallussa ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia. Arvioitaessa rikosten merkitystä peruutusperusteina estevaikutustaulukoihin kirjattu "kyllä" ei tarkoita, että rikos olisi kaikissa tapauksissa aina luvan peruutusperuste.*

*Estevaikutusaikojat arvioitaessa tulisi huomioida myös se, onko luvanhakija ollut estevaikutusaikana suorittamassa vankeusrangaistusta. Lupaa ei tulisi antaa ennen kuin rangaistus on suoritettu kokonaisuudessaan loppuun, myös ehdonalaisten vapauden osalta. Henkilön vapautumisen jälkeen on olemassa este uuden luvan antamiselle siihen asti, kunnes henkilön voidaan katsoa sopeutuneen siviilielämään. Henkirikoksissa henkilön vapautumisesta tulisi olla kulunut vähintään 5 vuotta.*

### **2.1.1. Väkivaltaista käyttäytymistä osoittavat rikokset**

Väkivaltaista käyttäytymistä osoittavina rikoksina on pidettävä ainakin henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoslain 21 luvussa lueteltuja rikoksia lievää pahoinpitelyä lukuun ottamatta sekä

rikoslain 31 luvussa tarkoitettua ryöstöä ja törkeää ryöstöä sekä rikoslain 34 luvussa (yleisvaaralliset rikokset) tarkoitettuja tahallisia rikoksina rangaistavia tekoja. Lievä pahoinpitely tulee kuitenkin ottaa huomioon kokonaisarviossa muiden tekojen ohella, koska sillä voi olla myös lopputulokseen ratkaiseva vaikutus.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia ovat estevaikutustaulukossa esitettyjen, tavallisimmin tapahtuvien rikosten lisäksi muun muassa tappo, murha, surma, törkeä kuolemantuottamus ja törkeä vammantuottamus. Näiden rikosten vaikutus lupaharkinnassa tulee suhteuttaa estevaikutustaulukossa esitettyihin rikoksiin ja niiden estevaikutuksiin. Ankarammin rangaistavien tekojen (mm. tappo, murha, surma) ollessa kysymyksessä estevaikutusten tulee olla huomattavasti pitemmät kuin muilla väkivaltarikoksilla.

Vapauteen kohdistuvista rikoksista väkivaltaista käyttäytymistä osoittavat tunnusmerkistönsä mukaisesti ainakin vapaudenriisto, törkeä vapaudenriisto, törkeä ihmiskauppa, panttivangin ottaminen, laitton uhkaus ja pakottaminen.

Seksuaalirikoksista väkivaltaista käyttäytymistä sisältävät tunnusmerkistönsä mukaan ainakin raiskaus, törkeä raiskaus, pakottaminen sukupuoliyhteyteen ja pakottaminen seksuaaliseen tekoon. Sellaisia seksuaalirikoksia, joiden tunnusmerkistön täytyminen ei edellytä väkivaltaista käyttäytymistä, ovat rikoslain 20 luvun 5 - 9 a §:ssä mainitut teot, esimerkiksi seksuaalisen hyväksikäytön eri muodot.

Jos edellä mainitut rikokset on tehty ampuma-asetta käyttäen tai ampuma-aseen käytöllä uhaten, sillä on oltava erityisen painava merkitys lupaharkinnassa.

Esimerkkejä:

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Lievä pahoinpitely	0 – 1 vuotta	Ei voida käyttää perusteena, jos tapaukseen ei liity muuta moitittavaa käyttäytymistä.
Kaksi tai useampia lieviä pahoinpitelyitä	vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 - 3 vuotta	Kyllä, arvioinnissa kuitenkin huomioitava tekojen laatu ja toistuvuus
Pahoinpitely	vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä
Kaksi tai useampia pahoinpitelyitä	vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä

Vapauteen kohdistuvat rikokset	vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 – 10 vuotta	Kyllä
Väkivaltaista käyttäytymistä osoittavat seksuaalirikokset	vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 – 10 vuotta	Kyllä
Muut seksuaalirikokset	vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä
Törkeä pahoinpitely	vähintään 8 vuotta, normaali vaihteluväli 8 - 12 vuotta	Kyllä
Ryöstö	vähintään 8 vuotta, normaali vaihteluväli 8 - 12 vuotta	Kyllä
Henkirikos	vähintään 15 vuotta, murhasta elinkautiseen tuomitulle henkilölle ei annettaisi koskaan uutta lupaa	Kyllä

*KHO 11.2.2003 Dnro 2479/3/02:*

*Suomussalmen kihlakunnan poliisilaitos oli 22.2.2002 tekemällään päätöksellä ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla peruuttanut X:n kiväärin ja haulikon hallussapitoluvat sekä kolmen kiväärin rinnakkaisluvut.*

*X oli ollut epäiltyinä kotirauhan häirinnästä, laittomasta uhkauksesta ja pahoinpitelystä. 18.12.1998 X sai sakkorangaistuksen lievistä pahoinpitelystä. Muista rikoksista tehtiin syyttämättäjättämispäätös.*

*13.9.2001 X tuomittiin sakkorangaistukseen 16.7.2000 tehdystä pahoinpitelystä.*

*Edellä mainittujen pahoinpitelyrikosten vuoksi X:ää ei voitu pitää ampuma-aselain 45 §:n 1 momentin edellytykset täyttävänä sopivana henkilönä pitämään hallussaan ampuma-aseita.*

*Hallinto-oikeuden ratkaisu: Hallinto-oikeus on muuttanut poliisilaitoksen päätöstä niin, että peruuttamisen sijasta X:lle on annettu varoitus.*

*KHO:n päätös: Hallinto-oikeuden ratkaisu kumotaan ja poliisilaitoksen päätös, jolla poliisilaitoksen päätöksestä ilmenevät X:n ampuma-aseiden hallussapitoluvat on peruutettu, saatetaan voimaan.*

*Hämeenlinnan HaO 30.6.2003 Dnro 01865/02/5740:*

*Jämsän kihlakunnan poliisilaitos on 30.7.2002 peruuttanut X:n ampuma-aseiden hallussapitoluvat koska X on syyllistynyt väkivaltaista käyttäytymistä osoittaviin rikoksiin.*

*X on ollut epäiltyä 3.2.2002 tapahtuneesta pahoinpitelystä ja 28.7.2002 tapahtuneesta pahoinpitelystä, raiskauksesta ja lievästä vahingonteosta. 28.7.2002 tapahtuneiksi epäiltyjen rikosten johdosta X on ollut pidätettynä kaksi päivää. X on 29.7.2002 kuulusteluissa myöntänyt syyllistyneensä lievään pahoinpitelyyn ja lievään vahingontekoon, mutta kiistänyt syyllistyneensä raiskaukseen.*

*Hallinto-oikeuden ratkaisu: Ampuma-aseisiin liittyvän väkivallan käytön ehkäisemiseksi poliisilla on oikeus puuttua uhkaaviin aseiden väärinkäyttötilanteisiin jo ennakolta. Sellaisia seikkoja, joihin X:n epäillään syyllistyneen, on pidettävä menettelynä, joka osoittaa henkilön sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.*

*Vaikka X on kiistänyt syyllisyytensä mainittuihin rikoksiin eikä asiaa vielä poliisilaitoksen päätöstä tehtäessä ollut käsitelty tuomioistuimessa, poliisilaitos on voinut arvioida, että X on sopimaton pitämään hallussaan ampuma-asetta ja siten peruuttaa kaikki X:n ampuma-aseiden hallussapitoon oikeuttavat luvat. Poliisilaitos on käyttänyt sille kuuluvaa harkintavaltaa lain mukaisesti eikä päätöksen lopputulosta ole syytä muuttaa.*

## **2.1.2. Huumausainerikokset**

Huumausainerikoksia ovat rikoslain 50 luvussa rangaistaviksi säädetty huumausainerikos, huumausaineen käyttörikos ja huumausainerikoksen valmistelu.

Jatkuva huumausaineen väärinkäyttö johtaa aina hallussapitoluvan peruuttamiseen tai kielteisen päätöksen antamiseen hankkimislupahakemuksesta, koska on suuri vaara, että huumausaineen käyttäjä voi käyttää ampuma-aseita väärin. Huumausaineiden väärinkäytön katsotaan olevan jatkuvaa silloin, kun poliisille on ilmennyt kyseisen henkilön käyttäneen huumausainetta väärin kahdesti tai useammin.

Huumausaineiden väärinkäyttö liittyy yleensä kiinteästi käyttäjän kanssa samansuuntaisesti käyttäytyvään kaveripiiriin ja tämä yhdistettynä huumausaineisiin on omiaan aiheuttamaan tilanteen, jossa vaara aseiden joutumisista vääriin käsiin on huomattava. Tämän vuoksi huumausaineen väärinkäyttörikoksiin tulee aselupaharkinnassa suhtautua tiukasti.

Vahvojen huumausaineiden (esim. amfetamiini, heroini) yksittäisenkin väärinkäytön vuoksi tulee aina lupa peruuttaa tai tehdä kielteinen päätös lupahakemuksesta.

Jo yksittäisestä pelkän miedonkin (hasis, marihuana) huumausaineen tuoreesta huumausaineen käyttörिकoksesta annetusta tuomiosta tulee seurata aina aselupien peruuttaminen tai kielteinen päätös lupahakemuksesta. Sen sijaan, jos huumausaineen käytöstä on kulunut useita vuosia, ei teko aina johda kielteiseen päätökseen, jos on selvitetty, että asiakkaan elämäntilanne on tässä suhteessa korjaantunut.

Esimerkkejä:

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Yksi huumausaineen käyttörikos	vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 – 2 vuotta	Kyllä
Huumausainerikos tai useita huumausaineen käyttörिकoksia	vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 – 10 vuotta	Kyllä
Törkeä huumausainerikos	vähintään 10 vuotta	Kyllä

*Vaasan HaO 06.02.2004 Dnro 00922/03/5740:*

*Ampuma-aseluvan haltija on syyllistynyt huumausainerikokseen tammikuussa 2001, jolloin teosta on jätetty syyte nostamatta, koska teko ei ole ollut omiaan vähentämään yleistä lainkuuliaisuutta ja koska käyttö on ollut vähäistä ja tapahtunut yksin tai kaveriporukassa.*

*Kesäkuussa 2002 samainen henkilö on syyllistynyt huumausaineen käyttörिकokseen, joka on käsitelty rangaistusvaatimuksella..*

*16.04.2003 poliisilaitos on peruuttanut luvanhaltijan aseiden hallussapitoluvat huumausainerikokseen syyllistymisen sekä elämäntavan ja käyttäytymisen perusteella.*

*06.02.2004 hallinto-oikeus on hylännyt tästä asiasta tehdyn valituksen huumausainerikokseen syyllistymisen perusteella, vaikka luvanhaltija oli esittänyt valitusta tehdessään huume- ja lääkeaineseulontatutkimuksen tuloksen, jonka kaikki tulokset olivat negatiivisia.*

*KHO:n päätös 20.12.2005Dnro1027/3/05:*

*Poliisilaitoksen rangaistusvaatimusilmoituksen mukaan X oli 8.1.2004 pitänyt laittomasti hallussaan omaa käyttöä varten vähäisen määrän huumausainetta eli amfetamiinia 4.2 grammaa, minkä vuoksi hänet oli tuomittu sakkorangaistukseen. Hallinto-oikeus on todennut päätöksessään, että poliisilaitos on voinut peruuttaa X:n rinnakkaisluvan ampuma-aseen hallussapitoon ja hylännyt valituksen.*

*Poliisilaitos oli todennut päätöksessään, että se on noudattanut huumerikoksissa niin sanottua nollatoleranssirajaa silloin kun kyseessä on ampuma-aseen hallussapito.*

*X on vaatinut korkeimmassa hallinto-oikeudessa, että rinnakkaisluvan peruuttaminen muutetaan varoitukseksi. Tapaus on X mukaan ollut kokeiluluontoinen ja määrä vähäinen. Kysymyksessä on ollut ensikertalaisen huumausainerikos.*

*KHO ei muuttanut hallinto-oikeuden päätöstä.*



*Hämeenlinnan HaO 13.12.2001 Dnro 01763/01/5740:*

*X on ollut kerran poliisilakiperusteisesti kiinniotettuna liiallisen alkoholin nauttimisen takia ja syyllistynyt tämän jälkeen huumausainerikokseen käyttäessään ja myydessään muutaman kerran ekstaasia ja amfetamiinia, mistä syistä poliisilaitos on peruuttanut hänen aseittensa hallussapitoluvat.*

*Hallinto-oikeuden ratkaisu: Hallinto-oikeus hylkää valituksen, koska X on syyllistynyt RL:n 50 luvun 1-4 §:ssä mainittuun rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi pitämään aseita hallussaan. Em. teoista johtuen X:ää ei voi myöskään elämäntapansa vuoksi pitää sopivana pitämään aseita hallussaan.*

*Rovaniemen HaO 29.6.2004 Dnro 00681/03/5740:*

*Poliisi oli hylännyt X:n 31.10.2003 jättämän aseiden rinnakkaislupahakemuksen sillä perusteella, että Tornion käräjäoikeus oli 29.8.2000 tuominnut hänet nuorena henkilönä tehdystä huumausainerikoksesta sakkorangaistukseen. Hän oli kasvattanut huumekasveja ja käyttänyt toistuvasti kannabista. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen, koska hakijaa ei voitu vielä pitää sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita.*

### **2.1.3. Ampuma-aserikokset ja -rikkomukset**

Vankeusuhkaiset aserikokset on siirretty rikoslain 41 lukuun 1.6.2007 alkaen. Se sisältää ampuma-aserikoksen, törkeän ampuma-aserikoksen ja lievän ampuma-aserikoksen tunnusmerkistöt. Ampuma-aserikkomuksesta säädetään edelleen ampuma-aselain 103 §:ssä. Teot ovat moitittavuudeltaan usein eriasteisia, joten myös niiden merkitys aselupien peruuttamisperusteina vaihtelee huomattavasti.

Kun harkitaan ampuma-aseen luvattomasta hallussapidosta tulevaa seuraamusta, on arvioitava teon merkitystä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta sekä henkilön sopivuutta aseiden hallussapitoon. Huomioitava on myös teon rikosnimike.

Jos teossa on kyse aseiden luvattomasta hallussapidosta, tulee lupaharkinnassa kiinnittää huomiota aseiden saantoon sekä sen käyttöön tai käyttämättömyyteen hallussapidon aikana. Jos ase on selkeästi hankittu luvattomasti ja sitä on hallussapidon aikana myös käytetty, tulee uutta asetta koskeva lupahakemus pääsääntöisesti hylätä ja jo olemassa olevat aseluvat peruuttaa. Jos saantona sen sijaan on esimerkiksi kuolinpesän jäämistö ja asetta on vain säilytetty luvattomana, varoituksen käyttöä voidaan myös harkita. Varoituksen käyttöä voidaan harkita silloin kun teko on katsottu lieväksi ampuma-aserikokseksi.

Jos ampuma-aserikos tehdään lainaamalla ampuma-asetta ampuma-aselain vastaisesti toiselle, on huomiota kiinnitettävä siihen, onko asetta lainattu henkilölle, jolla ei ole mihinkään aseeseen hallussapito-oikeutta vai onko rikottu ampuma-aselain 87 §:n määräyksiä asetyyppien osalta. Jälkimmäiseen rikkomukseen voidaan suhtautua lievemmin kuin ensimmäiseen tapaukseen.

Ampuma-aserikokset, joiden tekemuotoina on ampuma-aselain säännösten vastainen vienti, tuonti tai siirto, voivat olla perusteena hankkimislupahakemuksen hylkäämiseen tai jo olemassa olevien hallussapitolupien peruuttamiseen.

Ampuma-aserikoksen perusteella tulee uusi lupahakemus hylätä tai vanhat hallussapitoluvat peruuttaa, jos kyseiseen rikokseen liittyy kaupallisuutta ja suunnitelmallisuutta kuten esimerkiksi aseiden luvatonta valmistusta tai muuntamista.

Törkeään ampuma-aserikokseen syyllistyneen lupahakemus tulee aina hylätä tai jo olemassa olevat luvat peruuttaa.

Kun kyseessä on ampuma-aserikkomus, joka on tehty laiminlyömällä jokin ampuma-aselain edellyttämä ilmoitus tai jonkin asiakirjan tai esineen esittäminen poliisille, voi seurauksena olla pääsääntöisesti varoitus.

Jos ampuma-aserikkomus tehdään säilyttämällä asetta tai aseensa osaa säännösten vastaisesti, taikka laiminlyömällä valvontavelvollisuus, kun ase on annettu ampuma-aselain 88 §:n perusteella toisen käytettäväksi, *tulee harkita lupahakemuksen hylkäämistä ja olemassa olevien hallussapitolupien peruuttamista. Harkinnassa on huomioitava kuitenkin teon laatu ja toistuvuus.*

*Esimerkki:*

*Henkilö X on säilyttänyt isänsä jäämistöstä löytynyttä rintamalta tuotua pistoolia vuosia ilman hallussapitolupaa. Säilyttäminen on ollut ampuma-aselain 106 §:n mukaista. Henkilö ilmoittaa aseensa kotikuntansa poliisille armovuosimenettelyyn ja hakee siihen hallussapitolupaa aselain 43 §:ssä mainituin muistoesineperustein. Henkilö X todetaan sopivaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita ja lupa myönnetään.*

*Esimerkki:*

*Henkilö Y on säilyttänyt kesäasunnollaan haulikkoa ja patruunoita ilman siihen kuuluvaa hallussapitolupaa. Lukitsemattomasta komerosta ase anastetaan ja löydetään myöhemmin taparikollisten hallusta patruunoineen.*

*Henkilön Y todetaan syyllistyneen ampuma-aserikokseen (luvaton hallussapito) ja ampuma-aserikkomukseen (ampuma-aselain 103 § ja 106 §:n säilytysäännös). Henkilön muut ampuma-aseen hallussapitoluvat peruutetaan.*

Esimerkkejä:

	<b>Este uudelle luvalle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Ampuma-aserikkomus	0 – 1 vuotta	Kyllä, katso kuitenkin teksti
Lievä ampuma-aserikos	0 – 1 vuotta	Kyllä, katso kuitenkin teksti
Ampuma-aserikos	vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 – 5 vuotta	Kyllä
Törkeä ampuma-aserikos	vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 – 10 vuotta	Kyllä

*Helsingin HaO 25.1.2002 Dnro 05944/01/5740:*

*Helsingin poliisilaitos on ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla peruuttanut M:n pienoiskiväärin hallussapitoluvan. M oli saanut haltuunsa perinnönjaon kautta kaksi pistoolia, joiden lupamenettelyn hän oli laiminlyönyt.*

*M on tuomittu Helsingin käräjäoikeuden 3.10.2000 tekemällä päätöksellä ampuma-aserikoksista 50 päiväksi ehdolliseen vankeuteen.*

*Helsingin hovioikeus oli alentanut tuomion 40 päiväsakkoon.*

*Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.*

*Turun HaO 11.3.2005 Dnro 02213/04/1602:*

*Poliisilaitos on ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 3, 4 ja 6 kohdan perusteella peruuttanut V:n hallussapitoluvat useaan aseeseen. V oli säilyttänyt aseitaan vanhassa omakotitalossa, missä ei pysyvästi asuta. Aseet olivat olleet vaatekaapissa vaatteilla peitettynä. V:n tytär oli pitänyt juhlia ilman aikuisten valvontaa talossa, minkä jälkeen taloon oli murtauduttu ja aseet anastettu.*

*V valitti päätöksestä. Hän katsoi olleensa rikkeetön aseenkäsittelijä vuodesta 1969 ja että talo oli ollut lukittu ja että siitä huolimatta hänen aseensa oli anastettu törkeän murron yhteydessä.*

*Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.*

*Kouvolan HaO 11.9.2003 Dnro 00500/02/5740:*

*Lahden poliisilaitos on hylännyt X:n haulikon hallussapitolupaa koskevan hakemuksen. X oli hankkinut haulikon 20-30 vuotta siten eikä sillä kuitenkaan ollut asianmukaista hankkimis- ja hallussapitolupaa. X oli tuomittu 12.2.2002 tästä ampuma-aserikoksesta sakkorangaistukseen ja haulikko oli määrätty palautettavaksi omistajalleen.*

*Hallinto-oikeus on kumonnut poliisilaitoksen päätöksen ja palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi. X on tietoisesti hankkinut ja pitänyt hallussaan ampuma-asetta ilman asianmukaista lupaa. Luvattoman aseensa lisäksi hänellä on*

*kymmenen luvallista asetta. Hallinto-oikeus on ottanut huomioon, että X:n kaikkien aseiden säilyttämisessä ja niiden käyttämisessä ei tänä aikana ole osoitettu olleen mitään huomautettavaa, ei asiassa ilmenneet kaikki olosuhteet huomioon ottaen voida katsoa, ettei pelkästään luvan hakemisen laiminlyönnin johdosta olisi sopiva pitämään hallussaan ampuma-asetta.*

#### **2.1.4. Ampuma-aseella tehdyt muut rangaistavat teot**

Ampuma-aseella tehtyjä muita rangaistavia tekoja voivat olla muun muassa vahingonteko, ilkivalta, vaaran aiheuttaminen ja metsästysrikos. Päätöstä harkittaessa on kuitenkin otettava huomioon teon tahallisuusaste ja vakavuus. Huomiota ei tule kiinnittää niinkään syntyneisiin vahinkoihin, vaan siihen, kuinka hyvin tekijän olisi tullut mieltää tekonsa mahdolliset seuraukset ja millainen vahingon vaara todellisuudessa oli.

Ampuma-aseilla tehtyihin rikoksiin on lupaharkinnassa suhtauduttava vakavammin kuin ilman asetta tehtyihin tekoihin.

Riistaeläimen laittomaan pyyntiin syyllistyminen johtaa yleensä lupien peruuttamisen tai kielteisen päätöksen. Kuitenkaan esim. luvallisessa hirvieläimen metsästyksessä varomattomuudesta tehty väärän eläimen kaataminen ei pääsääntöisesti aiheuta toimenpiteitä. Ilman asetta tehtyjen tekojen tulee olla törkeitä tai suunnitelmallisia, jotta niiden perusteella tehdään peruutus tai kielteinen päätös.

Esimerkkejä:

	<b>Este uudelle luvalle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Metsästysrikkomus tai luvaton pyynti	0 – 1 vuotta	Pääsääntöisesti ei yksittäinen metsästysrikkomus
Kaksi tai useampia metsästysrikkomuksia tai luvattomia pyyntejä	0 - 2 vuotta	Kyllä
Metsästysrikos	vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 – 5 vuotta	Kyllä
Vahingonteko	vähintään 3 vuotta, normaali	Kyllä

	vaihteluväli 3 – 5 vuotta	
Laiton uhkaus	vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 – 10 vuotta	Kyllä

Laittoman uhkauksen tunnusmerkistö voi täyttyä sekä teossa, jossa on käytetty ampuma-asetta, että teossa, jossa ei ole käytetty asetta. Ilman asetta tehtyjen tekojen merkitys lupaharkinnassa voidaan arvioida pahoinpitelyä koskevan estetaulukon mukaan.

*Rovaniemen HaO 23.01.2004:*

*X on syyllistynyt 30.01.2002 metsästysrikokseen ampumalla hirveä rauhoitusajana ilman lupaa. Rovaniemen kihlakunnan poliisilaitos on tästä syystä peruuttanut X:n aseiden hallussapitoluvat.*

*Hallinto-oikeuden päätös: Hallinto-oikeus on hylännyt asiasta tehdyn valituksen, koska X on syyllistynyt ampuma-aseella tehtyyn rikokseen (metsästysrikos), josta hänet on tuomittu sakkorangaistukseen. Poliisilaitos ei ole ylittänyt viranomaiselle kuuluvaa harkintavaltaa peruuttaessaan X:n aseiden hallussapitoluvat.*

*Oulun HaO 24.05.2005 Dnro 01329/04/1602:*

*04.12.2003 X on syyllistynyt laittomaan uhkaukseen soittaessaan puhelimella uhkaussoiton hätäkeskukseen. Tästä teosta syyttäjät on tehnyt syyttämättäjäätämispäätöksen 11.05.2004, mutta todennut, että kyseisessä tapauksessa laittoman uhkauksen tunnusmerkistö täyttyy. Hiukan uhkaussoiton jälkeen X on kirjoittanut kunnan internet-sivuille pari päivää sitten kuolleesta ihmisestä asiattoman kirjoituksen otsakkeella "taivaan lahja kuntalaisille". Tämän jälkeen X on tuomittu ampuma-aserikkomuksesta (ampuma- aseiden säilyttäminen lainvastaisesti lukitsemattomana) sakkorangaistukseen 22.09.2004, jolloin aseet on määrätty palautettavaksi X:lle.*

*Raahen kihlakunnan poliisilaitos on peruuttanut X:n aseiden hallussapitoluvat 17.12.2004.*

*Hallinto-oikeuden päätös: Hallinto-oikeus on hylännyt asiasta tehdyn valituksen, koska X:ää on ampuma-aserikkomuksen ja käyttäytymisensä perusteella pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on siten voinut peruuttaa X:n aseiden hallussapitoluvat. Sillä seikalla, että X:ää ei ole tuomittu laittomasta uhkauksesta, ei ole vaikutusta asian lopputulokseen. Myöskään käräjäoikeuden määräys palauttaa aseet X:lle ei ole ollut este hallussapitolupien peruuttamiseen ja aseiden ottamiseen poliisin haltuun.*

### **2.1.5. Omaisuus- ja varallisuusrikokset**

Omaisuusrikoksia ovat esimerkiksi varkaus, törkeä varkaus, näpistys, kavallus, törkeä kavallus, petos, luvaton käyttö ja moottorikulkuneuvon käyttövarkaus. Omaisuusrikoksia ovat myös ryöstö ja

kätkemisrikokset. Omaisuusrikoksiin syyllistyminen johtaa peruutukseen tai kielteisen päätöksen antamiseen, kun rikoksen kohteena olevan omaisuuden arvo on suuri, se on laadultaan erikoista (esimerkiksi aseet, lääkkeet, huumeet jne.) tai jos tekoja on useita. Jos omaisuusrikokset ovat kytkettävissä huumausainerikollisuuteen taikka tapa- tai ammattirikollisuuteen, on aina tehtävä peruutuspäätös tai kielteinen päätös.

Omaisuusrikokset, jotka osoittavat tekijässään väkivaltaisuutta tai erityistä suunnitelmallisuutta, ovat syitä, joiden nojalla muita omaisuusrikoksia herkemmin on tehtävä hakemuksen hylkäys tai luvan peruuttaminen. Jo yksikin teko on peruste toimenpiteille.

Vähäinen omaisuusrikos ei yksinään yleensä johda hallussapitoluvan peruuttamiseen tai hankkimislupahakemuksen hylkäämiseen. Sen sijaan useat vähäiset omaisuusrikokset aiheuttavat peruuttamisen tai kielteisen päätöksen.

Talous- tai petosrikoksilla voi myös olla ratkaiseva merkitys ampuma-aselupiin liittyvässä harkinnassa, vaikka rikoksilla ei olisikaan mitään tekemistä ampuma-aseiden kanssa. Tällöin tulee lupaharkinnan lähtökohdaksi ottaa esimerkiksi petosrikoksista saatujen rangaistusten suuruus, kyseessä olevien tekojen laajuus ja suunnitelmallisuus sekä rikoksilla tavoitellun hyödyn suuruus. Teonkuvaukset näissä rikoksissa, joilla on tavoiteltu laitonta taloudellista hyötyä, voivat olla hyvinkin erilaisia. Ratkaisevaa näissä tapauksissa tulee olla henkilön yleinen lainkuuliaisuus.

Esimerkkejä:

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Varkaus	0 – 2 vuotta	Kyllä
Varallisuusrikokset	0 – 5 vuotta	Kyllä
Kaksi tai useampia varkauksia	vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 – 5 vuotta	Kyllä
Törkeä varkaus	vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 – 7 vuotta	Kyllä

*Kuopion HaO 04.05.2004 Dnro 00822/03/5740:*

*Luvanhakija oli syyllistynyt 15.01.1992 nuorena henkilönä varkauteen, josta hänet oli tuomittu ehdolliseen vapausrangaistukseen. Tämän jälkeen hän oli syyllistynyt 01.08.1992 pahoinpitelyyn ja 18.08.1992 perättömään ilmiantoon, joista rikoksista hänet oli tuomittu ehdolliseen vapausrangaistukseen. Helmikuussa 1995 hakija oli syyllistynyt tuottamukselliseen kätkemisrikokseen, josta oli saanut sakkorangaistuksen. Helmikuussa 1997 hakija oli syyllistynyt pahoinpitelyyn, josta oli jätetty syyte nostamatta vähäisyyden perusteella.*

*11.03.2003 poliisilaitos oli hylännyt hänen metsästys- ja urheiluperusteilla tekemänsä hakemuksen haulikon hankkimiseksi.*

*04.05.2004 hallinto-oikeus oli hylännyt hakijan tästä asiasta tekemän valituksen, koska hakijaa on toistaiseksi pidettävä sopimattomana henkilönä hankkimaan ja pitämään hallussa aseita.*

*Rovaniemen HaO 26.3.2004 Dnro 00416/03/5740:*

*Luvanhaltija on 21.9.2002 osallistunut laittomasti kaadetun hirven nylkemiseen, kätkemiseen ja lihojen kuljettamiseen pois kaatopaikalta, millä perusteella KO on tuominnut hänet 24.4.2003 lainvoimaisella päätöksellä laittoman saaliin kätkemisestä.*

*13.6.2003 poliisilaitos on tällä perusteella peruuttanut luvanhaltijan ampuma-aseitten hallussapitoluvat.*

*26.3.2004 hallinto-oikeus on hylännyt luvanhaltijan asiassa tekemän valituksen, koska laittoman saaliin kätkemistä voidaan pitää sellaisena rikoksena, joka osoittaa luvanhaltijan sopimattomaksi pitämään hallussa ampuma-aseita.*

*Kuopion hallinto-oikeus 2.9.2005 Dnro 01726/03/1602:*

*Koillis-Savon poliisilaitos on 12.9.2003 hylännyt M:n kiväärin hankkimislupahakemuksen sekä hakemuksen saada rinnakkaislupa haulikolle metsästys- ja urheilu/harrastustarkoitukseen. M oli 15-vuotiaana syyllistynyt tammikuussa 2002 näpistykseen. Hän oli tuolloin huostaan otettuna. Anastetun omaisuuden arvo on ollut yhteensä noin 29 euroa. Teot eivät osoita M:n käyttäytymisen perusteella sopivuutta ampuma-aseiden hallussapitoon. Tapahtumista oli kulunut liian lyhyt aika johtopäätösten tekemiselle siitä, että M:n elämäntilanne ja edellytykset luvan saamiselle olisivat vielä muuttuneet.*

*Hallinto-oikeus on kumonnut poliisilaitoksen päätöksen ja palauttanut asian poliisilaitoksen uudelleen käsiteltäväksi.*

*Näpistykset ovat tekoina olleet lieviä. Ottaen huomioon näpistysten lukumäärä sekä M:n ikä ja olosuhteet tekohekellä huostaanottoon liittyen näpistysten on katsottava tapahtuneen hetken mielijohteesta. Tekoihin ei ole liittynyt väkivallalla uhkaamista. M ei ole syyllistynyt uusiin rikoksiin. Ottaen lisäksi huomioon näpistysten ja lupien hakemisen välillä kulunut aika yli 1,5 vuotta M:n ei ole voitu katsoa näpistysten perusteella olevan sopimaton pitämään hallussaan taikka epäillä käyttävän väärin ampuma-aseita ja aseiden osia. M:n hakemusta ei ole voitu näin ollen hylätä poliisilaitoksen päätöksestä ilmenevillä perusteilla.*

## **2.1.6. Liikenne rikokset**

Liikenne rikoksia ovat esimerkiksi rattijuopumus, törkeä rattijuopumus, liikenneturvallisuuden vaarantaminen, törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikenne rikkomus ja kulkuneuvon

luovuttaminen juopuneelle. Hallinto-oikeudet ovat useissa ratkaisuisaan todenneet, että esimerkiksi rattijuopumus ja liikenneturvallisuuden vaarantaminen osoittavat tekijässään välinpitämättömyyttä toisten ihmisten turvallisuutta kohtaan.

Tieliikennelain ja siihen liittyvän lainsäädännön rikkomisten tulee olla toistuvia ja osoittaa vakavaa piittaamattomuutta lain säännösten noudattamisesta, jotta ne voivat aiheuttaa peruuttamisen tai kielteisen päätöksen. Lähinnä kyseeseen tulevat tällöin törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja vakavat piittaamattomuudet liikenteessä, joiden voidaan katsoa ilmentävän välinpitämättömyyttä toisten turvallisuutta kohtaan.

Useatkaan vähäiset liikenerikkomukset eivät ole perusteena hallussapitoluvan peruuttamiseen eivätkä ne ole perusteena aselupahakemuksen hylkäämiseen.

Rattijuopumus yksittäisenä tapauksena ei yleensä johda luvan peruuttamiseen, mutta voi johtaa lupahakemuksen hylkäämiseen. Yksittäinen rattijuopumus voi kuitenkin tulla arvioitavaksi yhdessä 2.3.3-kohdassa mainitun alkoholin väärinkäyttö -perusteen kanssa.

Toistuvat rattijuopumukset osoittavat piittaamattomuutta yhteiskunnan säännöistä ja saattavat osoittaa myös alkoholin väärinkäyttöä. Ampuma-aseiden hallussapitoluvat tulee tällöin ottaa peruuttamisharkintaan. Esimerkiksi kaksi törkeää rattijuopumusta kahden - kolmen vuoden sisällä johtavat peruutukseen.

Esimerkkejä:

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Toistuvat vakavat liikenerikokset (Vakavat piittaamattomuudet, törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset)	0 – 2 vuotta	Kyllä
Yksi rattijuopumus	0 – 2 vuotta	Ei
Törkeä rattijuopumus tai useampi rattijuopumus	vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 – 5 vuotta	Kyllä



Ns. huumeratin (rikoslaki 23 luku 3 § 2 mom.) tulee yksittäisenäkin tapauksena olla peruutusperuste.

*Kouvolan HaO 23.9.2002 Dnro 02/0395/2:*

*Luvanhakija on 11.9.2002 syyllistynyt törkeään rattijuopumukseen ja liikenneturvallisuuden vaarantamiseen, joista hänelle on tuomittu 75 päivän pituinen ehdollinen vankeusrangaistus ja oheissakko. Teot osoittavat välinpitämättömyyttä toisten ihmisten turvallisuutta kohtaan. Teoista tuomittu vankeusrangaistus osoittaa myös tekojen tavallista suurempaa moitittavuutta. Luvanhakijaa ei voida pitää käyttäytymisensä perusteella sopivana pitämään hallussa ampuma-aseita.*

*Helsingin HaO 8.7.2003 Dnro 07507/02/5740:*

*Luvanhakija on 16.5.2002 tuomittu sakkorangaistukseen rattijuopumuksesta, johon hän on syyllistynyt 24.3.2002. Poliisilaitos on voinut harkintansa mukaan ja käyttämällään perusteella hylätä hakemuksen. Luvanhakijaa ei rattijuopumustuomion vuoksi pidetty sillä hetkellä sopivana henkilönä pitämään hallussaan ampuma-asetta.*

*Vaasan HaO 11.09.2002:*

*Luvanhakija on syyllistynyt kotirauhan rikkomiseen helmikuussa 1997. Syyskuussa 2000 hänet on otettu päihtymyksen vuoksi säilöön. Törkeisiin rattijuopumuksiin hän on syyllistynyt kolme kertaa maaliskuu-heinäkuussa 2001. Elokuussa 2001 hakija on syyllistynyt ajo-oikeudetta ajoon ja poliisin pysäytysmerkin noudattamatta jättämiseen.*

*Syyskuussa 2001 poliisilaitos on peruuttanut hakijan aseiden hallussapitoluvat elämäntavan ja käyttäytymisen perusteella.*

*11.09.2001 Vaasan hallinto-oikeus on hylännyt hakijan tästä asiasta tekemän valituksen ja pitänyt hakijan elämäntapaa ja käyttäytymistä sopimattomana aseiden hallussapitoon oikeutetulle.*

*Helsingin HaO 18.11.2005 Dnro 04379/05/1602:*

*Poliisilaitos on antanut X:lle ampuma-aselain mukaisen varoituksen, koska X on kahdesti vuoden 2003 aikana saanut tieliikenteessä sakkoja, minkä lisäksi hän on ollut syylliseksi epäiltyä seksuaalirikoksesta.*

*X on valittanut poliisilaitoksen päätöksestä ja katsonut mm, ettei tieliikenteessä saatuja sakkoja voida käyttää perusteena varoituksen antamiseen.*

*Hallinto-oikeus on kumonnut poliisilaitoksen päätöksen ja todennut, ettei X:n liikenneturvallisuuden vaarantamisiin, ole liittynyt väkivaltaa tai väkivallalla uhkailua ja seksuaalirikoksen esitutkinta on kesken.*

## **2.2. MUU SOPIMATON KÄYTTÄYTYMINEN**

Lain perustelujen mukaan luvanhakijan sopivuudella tarkoitetaan terveydentilan ja käyttäytymisen perusteella tehtävää kokonaisarviota. Näin ollen käyttäytymistä ja elämäntapaa arvioidaan niin nykyisen kuin menneenkin käyttäytymisen perusteella. Lupaviranomaisen tulee käyttää apunaan rekisteritietoja siten kuin kohdassa 2.6.3. on selostettu. Lain perusteluissa todetaan edelleen, että

erityisesti aseiden käyttöön liittyvän turvallisuuden kannalta väärän elämäntavan voitaisiin katsoa estävän uuden luvan saamisen kohtalaisen pitkään, yleensä useita vuosia.

Laissa ja myös sen perusteluissa on siis hyvin ylimalkaisesti käsitelty henkilön sopivuutta aseiden hallussapitoluvan saamiseen. Tekojen ajallisesta vaikutuksesta on sanottu ainoastaan, että väärällä elämäntavalla on vaikutuksia ”pitkään”. Tästä syystä tekojen ja niiden ajallisen vaikuttavuuden harkinta on jäänyt lupaviranomaiselle.

Nuoriin luvanhakijoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota niin ensimmäisen lupahakemuksen ollessa kyseessä kuin mahdollista peruutusta tai varoitusta harkittaessa. Tällöin esim. moitittavaan elämäntapaan puututaan jo mahdollisimman varhain, millä voi olla nuoren elämään parantavaa vaikutusta laajemmassakin mielessä.

Ampuma-asetin 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisen käyttäytymisen, jonka perusteella henkilöä pidetään sopimattomana hankkimaan tai pitämään hallussaan ampuma-aseita, ei tarvitse täyttää jonkin tietyn rikoksen tunnusmerkistöä, vaan tällöin tarkastelun kohteena on yleensä henkilön pitempiaikainen omaa tai toisen turvallisuutta vaarantava elämäntapa tai käytös.

*Kouvolan HaO 8.6.2005 Dnro 00478/04/1602:*

*X on käyttäytynyt uhkaavasti entistä aviopuolisoaan kohtaan. X:lle on määrätty lähestymiskiello 20.8.2002 – 31.1.2003 ja sen jälkeen useiden lähestymiskiellorikkomusten johdosta laajennettu lähestymiskiello 11.3.2003 – 31.8.2003.*

*Poliisilaitos on 17.7.2003 harkinnut aseiden palauttamista X:lle hänen vakuutettuaan lopettaa uhkaava käyttäytyminen entistä vaimoaan kohtaan. X ei kuitenkaan ole muuttanut käyttäytymistään, vaan jatkoi uhkaavaa ja väkivaltaista käyttäytymistään.*

*15.4.2004 poliisilaitos on peruuttanut X:n ampuma-aseitten hallussapitoluvat sillä perusteella, että häntä on käyttäytymisensä vuoksi ole pidettävänä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.*

*8.6.2005 hallinto-oikeus ei ole muuttanut poliisilaitoksen päätöstä.*

*Oulun HaO 3.2.2003 Dnro 00686/02/5740:*

*Poliisilaitos on 17.5.2002 peruuttanut X:n ampuma-aseiden hallussapitoluvat, koska X on poliisille tulleen ilmoituksen mukaan 21.4.2002 käsitellyt kotonaan pistoolia ja lausunut itseensä kohdistuvia uhkauksia. Tapahtuma on osoittanut X:n omaa turvallisuutta vaarantavaa käyttäytymistä. X on mahdollisesti puhunut myös muiden ihmisten vahingoittamisesta.*

*Hallinto-oikeus on hylännyt valituksen, koska X:ää on edellä kuvatun käyttäytymisen vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussa ampuma-aseita.*

Myös yksittäinen rikos voi osoittaa aseluvanhaltijassa sellaista omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavaa käytöstä, että hänen lupansa voidaan sen perusteella peruuttaa. Tällöin lupa voidaan peruuttaa, vaikka henkilöä ei olekaan tuomittu teosta lainvoimaisella päätöksellä rangaistukseen. Menettelyä on pidettävä poikkeuksellisena, eikä tällöin rikoksen teonkuvauksesta saa olla merkittävää epäselvyyttä. Jos peruuttamisen perusteena oleva käyttäytyminen on ollut tuomioistuimen arvioitavana rikoksena ja syyte teosta on hylätty<sup>3</sup>, ei samaa tekoa enää voida käyttää ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisena peruuttamisperusteena.

*KHO 4.6.2003 Dnro 3704/3/02:*

*Poliisilaitos on 20.9.2001 peruuttanut X:lle myönnetyn haulikon hallussapitoluvan, koska X on 4.6.2001 aamuyöllä yhdessä vaimonsa veljen kanssa tunkeutunut luvatta erillään asuvan vaimonsa asuntoon yleisavainta käyttäen ja pahoinpidellyt asunnossa ollutta vaimonsa miesystävää.*

*Oulun hallinto-oikeus on 5.11.2002 kumonnut poliisilaitoksen päätöksen, koska asiakirjoista ei ilmene, että X:n syyllistyminen rikokseen olisi todettu tuomioistuimen päätöksellä.*

*Korkein hallinto-oikeus on 4.6.2003 kumonnut hallinto-oikeuden päätöksen ja saattanut poliisilaitoksen päätöksen voimaan. Korkein hallinto-oikeus on perustellut päätöstä seuraavasti:*

*"Poliisilaitos on perustanut päätöksensä esitutkintapöytäkirjasta ilmeneviin seikkoihin. Sen mukaan X:n on myöntänyt pääpiirteissään tapahtumat oikeaksi. Kun otetaan huomioon sanotut tapahtumat sekä ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohta, X:ää on pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on näin ollen voinut peruuttaa X:lle myönnetyn haulikon hallussapitoluvan sekä ottaa haulikko haltuunsa."*

Lähestymiskiellosta säädetään laissa lähestymiskiellosta ja se voidaan määrätä paitsi henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai rikoksen uhan, mutta myös muun vakavan häirinnän torjumiseksi. Näin ollen lähestymiskiellon määrääminen ei edellytä välttämättä rikosta tai sen uhkaa, ja siten myös muu vakava häirintä voi olla peruste lähestymiskiellon määräämiselle. Lähestymiskielloon määrääminen perustuu tuomioistuimen tekemään arviointiin siitä, että on olemassa uhka, että lähestymiskielloon määrätty henkilö tekee yllämainitun rikoksen tai häiritsee vakavasti toista. Lähestymiskielloon määrääminen osoittaa henkilön olevan henkilökohtaisten ominaisuuksiensa puolesta sopimaton luvanhaltijaksi ja toisaalta hänen elämäntapansa olevan toisen turvallisuutta vaarantavan. Henkilöltä, joka on lähestymiskiellossa, tulee peruuttaa ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat. Lähestymiskiello on myös este uuden luvan antamiselle siihen asti, kun on kulunut vuosi kiellon päättymisestä.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> Jos teon tekijä on vain jätetty rangaistukseen tuomitsematta, ei oikeuden päätös estä vetoamasta käyttäytymiseen. Tuomitsematta jättämiseen voidaan rinnastaa myös syyttäjän tekemä syyksilukeva syyttämättäjättämisspätös.

<sup>4</sup> Lähestymiskiellon päättymisen jälkeen on syytä seurata jonkin aikaa, että henkilö ei jatka häirintää. Estevaikutusaikaa arvioitaessa on tietysti huomioitava ne muut seikat, jotka saattavat vaikuttaa henkilön sopivuuteen. Tällaisia ovat esimerkiksi lähestymiskiellon syynä olleet rikokset. Tällöin on arvioitava yhteinen estevaikutus.

## **2.3. TERVEYDENTILAN VAIKUTUS**

Aseluvan hakijan tai –haltijan terveydentilalla on merkitystä lupaharkinnassa vain, jos henkilö on sairautensa johdosta kykenemätön käsittelemään tai säilyttämään ampuma-aseita turvallisesti.

Henkilön julistaminen vajaavaltaiseksi estää pääsääntöisesti hankkimisluvan saamisen, sillä tällaista henkilöä on pidettävä kykenemättömänä huolehtimaan itsestään ja omaisuudestaan. Jos henkilön toimintakelpoisuutta on muulla tavalla rajoitettu, on toimenpiteen merkitys arvioitava tapauskohtaisesti.

### **2.3.1. Ikä ja fyysinen terveydentila**

Korkea ikä ei sinällään voi olla aselupien peruuttamisen tai kielteisen päätöksen perusteena. Usein kuitenkin korkea ikä tuo mukanaan sellaisia sairauksia, jotka voivat aiheuttaa ongelmia ampuma-aseen turvalliseen käyttöön.

Huomiota on kiinnitettävä sellaisiin sairauksiin, jotka saattavat heikentää luvan haltijan tai –hakijan kykyä kantaa, kuljettaa ja säilyttää ampuma-asetta ja muita lain soveltamisalaan kuuluvia esineitä turvallisesti. Tämän voidaan katsoa asettavan vaatimuksia ainakin hänen näköaistilleen ja kyvyilleen hallita omien raajojensa toimintaa. Ampuma-aseiden haltijan ikääntyessä ja joutuessa esim. palvelutaloon asumaan, saattaa aseiden säilytys muuttua ongelmalliseksi, jolloin asiaan tulee kiinnittää tarpeellista huomiota.

Aseluvan hakijan alaikäisyydellä on vain ne rajoitukset, jotka on mainittu ampuma-aselain 45 §:n 1 momentissa. Näin ollen aseluvan hakijan nuoruus ei ole hyväksyttävä peruste jonkin tietyn tyyppisen ampuma-aseen hankkimisluvan epäämiseen, jos luvan hakija ja hankittava ampuma-ase muutoin täyttävät ampuma-aselain 43–45 §:n vaatimukset.

### 2.3.2. Mielenterveys

Mielenterveysongelmat tulevat ampuma-aseasioita käsittelevän lupaviranomaisen tietoon yleensä silloin, kun poliisi on jollakin tavoin joutunut puuttumaan kyseisen ihmisen käyttäytymiseen näiden ongelmien takia. Lupaprosessissa esille tulleet mielenterveysongelmat ja niiden vaikutus henkilön soveltuvuuteen tulee huomioida lupapäätöstä harkittaessa. Päätöksenteossa tulee käyttää poliisin tekemiä ilmoituksia, joiden lisäksi voidaan huomioida hakijan terveydentilasta annettu lääkärinlausunto päätöstä tehtäessä. Aseluvan hakija tulisi pyytää toimittamaan lääkärinlausunto aina kun tarvetta siihen ilmenee. Poliisilla on poliisilain 35 §:n 2 momentin perusteella oikeus saada perustellusta pyynnöstä ampuma-aseluvan voimassaolon harkitsemiseksi luvanhaltijan terveydentilaan, päihteiden käyttöön tai väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyviä tietoja salassapitovelvollisuuden estämättä, jos on syytä epäillä, että luvanhaltija ei enää täytä luvan saannin edellytyksiä. Lääkärinlausunto ei kuitenkaan ole lupaviranomaista päätöksenteossa sitova dokumentti.

Sellainen mielisairaus tai muu mielenterveydellinen ongelma, johon liittyy vaara vahingoittaa itseään tai muita, on ehdoton este uuden luvan saamiselle ja peruutusperuste. Edellä mainittu koskee myös antisosiaalista persoonallisuushäiriötä tai psykopatiaa.

*Kuopion HaO 18.06.2001:*

*Luvanhakija on hakenut rinnakkaislupaa pistoolille, jonka hallussapitoluvan poliisi oli häneltä vuonna 1993 peruuttanut. Myös vuonna 1994 ja 1995 rinnakkaislupahakemus oli hylätty hakijan epäiltyjen mielenterveysongelmien vuoksi.*

*Hakija oli edelleen hakenut rinnakkaislupaa vuonna 1999. Poliisi oli pyytänyt luvanhakijaa toimittamaan lupaviranomaisen tarpeelliseksi katsomansa selvityksen terveydentilastaan. Luvanhakija ei toimittanut pyydettyä selvitystä ja poliisilaitos ei antanut hakijalle ampuma-aseeseen rinnakkaislupaa.*

*18.06.2001 Kuopion hallinto-oikeus hylkäsi hakijan tästä asiasta tekemän valituksen. Hallinto-oikeus katsoi että luvanhakija ei ole toimittanut lupaviranomaiselle se tarpeelliseksi katsomaa selvitystä, joten hakijan rinnakkaislupahakemus on tullut hylättyä.*

*Vaasan HaO 19.09.2003 Dnro 00020/03/5740:*

*Luvanhaltija oli epäiltynä laittomaan uhkaukseen. Myöhemmin epäily peruttiin. Vaatimus lääkärintodistuksen esittämisestä tuli vasta silloin kun luvanhaltija tiedusteli asettaan takaisin.*

*Luvanhaltija esitti 15.11.2002 päivätyn lääkärinlausunnon jonka mukaan luvanhaltija kärsi vakavaoireisesta mielisairaudesta (skitsoaffekttiivinen häiriö, masennusoireinen). Sairauden luonne, tutkittavan puutteellinen sairaudentunto sekä epävarma hoitomyöntyyvyys muodostavat selvän lääketieteellisen esteen aseenkantoluvan antamiseen. Todistuksen antanut yleislääketieteen ja psykiatrian erikoislääkäri tunsu luvanhaltijan terveydentilan henkilökohtaisesti vuodesta 1997 alkaen sekä asiakirjoista vuodesta 1993 alkaen.*

*Poliisilaitos peruutti luvanhaltijan ampuma-aseluvan 21.11.2002 tämän terveydentilan perusteella.*

*Luvanhaltijan toimittama uusi, yleislääketieteen erikoislääkärin 3.1.2003 allekirjoittama todistus, joka on annettu 40 minuutin tapaamisen perusteella, ei osoita luvanhaltijan pysyvästi parantuneen sairaudestaan.*

*Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan poliisilaitoksella on ollut laillinen peruste luvanhaltijan aseluvan peruuttamiselle.*

### 2.3.3. Alkoholin väärinkäyttö

Lupaviranomaisen tietoon aseluvanhaltijan tai -hakijan alkoholin väärinkäyttö tulee, kun tällä on useita poliisilakiperusteisia kiinniottoja. Jo kaksi kahden vuoden aikana tapahtunutta kiinniottoa voi johtaa ampuma-aseiden hallussapitolupien peruutukseen tai hankkimislupahakemuksen hylkäämiseen. Näihin kiinniottoihin ei tarvitse välttämättä liittyä asiakkaan aggressiivista käyttäytymistä, vaan jo pelkästään juopumuksen takia tehdyt kiinniotot aiheuttavat ampuma-aselupien ottamisen peruutusharkintaan.

Esimerkkejä:

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Juopumusperusteinen kiinniotto	0 – 1 vuotta	Ei
Kaksi tai useampia juopumusperusteista kiinniottoa kahden vuoden aikana	Vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 - 3 vuotta	Kyllä

*Helsingin HaO 5.11.2004:*

*Poliisi oli saanut hälytystehtävän luvanhaltijan kotiin 10.07.2003 sen johdosta että tehdyn ilmoituksen mukaan luvanhaltija on käyttäytynyt "harhaisesti ja käynyt päälle". Luvanhaltija vietiin sairaalahoitoon paikalle tilatun lääkärin kirjoittaman M1-tarkkailulähetteen perusteella. Luvanhaltija siirrettiin jatkohoitoon ja edelleen kuntoutukseen alkoholin haitallisen käytön ja riippuvuusoireyhtymän vuoksi.*

*Psykiatrin loppulausunnossa todetaan luvanhaltijalla olevan huono hoitomotivaatio alkoholiongelman suhteen.*

*Poliisi peruutti ampuma-aseluvat 22.09.2003 alkoholin käytön ja siitä seuranneiden sekavuustilojen takia.*

*Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi luvanhaltijan tästä asiasta tekemän valituksen.*

*Hallinto-oikeus katsoi että luvanhaltija on liiallisen alkoholin käytön takia sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita. Näin ollen poliisilaitos on voinut peruuttaa ampuma-aseiden hallussapitoluvat.*

*Vaasan HaO 22.04.2005:*

*Poliisilaitos on peruuttanut luvanhaltijan aseluvat 20.07.2004, koska luvanhaltijaa on alkoholin käyttöön liittyvän elämäntapansa ja käyttäytymisensä takia pidettävä sopimattomana pitämään ampuma-aseita hallussaan.*

*Luvanhaltijalla oli kahdeksan poliisilakiperusteista kiinniottoa, joista kolme on tapahtunut vuonna 2004 ja viimeisin 19.06.2004. Lisäksi hän on syyllistynyt aiemmin, vuosina 1998 ja 1999 kolme kertaa törkeään rattijuopumukseen.*

*Vaasan hallinto-oikeus hylkäsi luvanhaltijan tästä asiasta tekemän valituksen.*

*Hallinto-oikeus katsoi, että oli perusteltua peruuttaa luvanhaltijan aseluvat tämän alkoholin jatkuvan väärinkäytön perusteella.*

## **2.4. LUVANHAKIJAN LÄHIPIIRIN HENKILÖIDEN MERKITYS LUVAN ANTAMISEEN JA PERUUTTAMISEEN**

Edellä kohdassa 2.1. on käsitelty ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttamista ja estevaikutusta sellaisen henkilön osalta, joka kuuluu rikoksen tekemistä varten järjestäytyneeseen ryhmään kuuluvan henkilön lähipiiriin. Hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttamista ja estevaikutusta on kuitenkin tarkasteltava myös silmällä pitäen henkilön lähipiirin vaikutusta yleisemminkin aseturvallisuusriskinä.

Vaikka luvanhaltija täyttäisi kaikki niin ampuma-aselain 45 §:ssä luvan hakijalle kuin sen 44 §:ssä hankittavalle aseelle asetetut edellytykset, voi päätös lupa-asiassa olla kielteinen, sillä kenelläkään ei ole ehdotonta oikeutta ampuma-aseeseen.

Ampuma-aselain 18 §:n 2 mom. mukaan lupa voidaan antaa vain, jos ei ole syytä epäillä, että luvan nojalla hankittuja tai hallussa pidettyjä aseita käytetä väärin. Näin ollen, jos lupaviranomaisella on tiedossaan sellaisia seikkoja, joiden perusteella on olemassa perusteltuja syitä epäillä, että ampuma-asetta tulnaisiin käyttämään väärin, lupahakemus tulee evätä. Tästä syystä lupaviranomaisen tulee ennen luvan antamista tehdä eräänlainen "ennuste" mm. siitä, onko todennäköistä, että ase joutuisi tulevaisuudessa väärin käsiin.

Perusteltu epäily ampuma-aseen joutumisesta väärin käsiin voi syntyä tilanteessa, jossa luvanhakijan kanssa yhteistaloudessa asuu henkilö, jolta ampuma-aseen hallussapitoluvat on

jouduttu peruuttamaan lähimenneisyydessä tai joka muutoin käyttäytymisensä perusteella itse ei voisi saada laillisesti haltuunsa ampuma-aseita.

*PL:n päätös 12.6.2003:*

*Hakija X on syksyllä 1998 syyllistynyt metsästystä koskevan lainsäädännön rikkomiseen yhdessä puolisonsa Y:n kanssa, minkä johdosta molempien ampuma-aseitten hallussapitoluvat on peruutettu keväällä 1999.*

*Hakija X asuu edelleen yhteistaloudessa Y:n kanssa. Y on syksyn 1998 jälkeen syyllistynyt kahdesti väkivaltakäyttäytymistä osoittaviin rikoksiin, joista hänet on tuomittu ehdollisiin vankeusrangaistuksiin. Hän on samoin syksyllä 2001 syyllistynyt ampuma-aserikokseen pitämällä hallussaan kolmea ampuma-asetta, joiden hallussa pitämiseen hänellä ei ole ollut asianmukaista lupaa. Yksi niistä aseista, joita hän on syksyllä 2001 pitänyt luvottomasti hallussaan, on sama ase, jota käyttäen hän on syksyllä 1998 syyllistynyt metsästysrikokseen ja jota koskeva rinnakkaislupa häneltä on peruutettu keväällä 1999.*

*Vaikka X täyttää AAseL 45 §:n hankkimisluvan saajaa koskevat edellytykset, X:n hankkimislupahakemus on hylätty AAseL 18 § 2 mom. nojalla, koska näissä olosuhteissa on syytä epäillä, että X:n ampuma-ase tulisi mahdollisesti joutumaan hänen kanssaan yhteistaloudessa asuvan Y:n käsiin ja käytettäväksi.*

Epäily ampuma-aseen joutumisesta väriin käsiin voi myös syntyä tilanteessa, jossa hakijana on 15 vuotta täyttänyt alaikäinen, jonka huoltajana toimii henkilö, joka itse ei voisi saada laillisesti haltuunsa ampuma-aseita. Tämän tyyppinen tilanne esiintyy useasti silloin, kun alaikäisen vanhemman ampuma-aseen hallussapitoluvat on peruutettu. Tällöin on monesti syytä epäillä aseiden väärinkäytön vaaraa. Hankkimisluvan antaminen alle 18-vuotiaalle edellyttää hänen huoltajiensa suostumusta, mistä syystä huoltajan on monesti helppo painostaa huollettavaansa luovuttamaan ampuma-aseensa tälle, vaikka tällä itsellään ei olisi lupaa sen hallussa pitämiseen.

*PL:n päätös 16.7.2004:*

*Hakija X on Y:n alle 18 -vuotias poika. Y:n ampuma-aseen hallussapitoluvat on peruutettu 2003, koska hän on syyllistynyt 2002 sekä ampuma-aserikokseen että metsästysrikokseen. Y on lisäksi syksyllä 2003 syyllistynyt uudelleen ampuma-aserikokseen, jonka yhteydessä hän on aluksi väittänyt autossaan olevan aseiden kuuluvan X:lle.*

*Vaikka X täyttää AseL 45 §:n hankkimisluvan saajaa koskevat edellytykset ja vaikka hän ei asu yhteistaloudessa Y:n kanssa, on X:n hankkimislupahakemus AseL 18 § 2 mom. nojalla hylätty. Päätöksen mukaan on syytä epäillä, että hakijan ampuma-ase saattaa joutua Y:n haltuun ja käytettäväksi, sillä X:n ampuma-aseen hallussapito-oikeus on riippuvainen hänen huoltajansa Y:n myötävaikutuksesta niin kauan kuin X on alaikäinen.*



Samoin riski ampuma-aseen joutumisesta väärin käsiin on suuri, jos aselupa myönnetään henkilölle, joka liikkuvat väkivalta- tai huumausainerikoksiin syyllistyneiden henkilöiden lähipiirissä. Aselupa tulisi tällöin hylätä, vaikka hakija itse ei olisikaan syyllistynyt sellaisiin rikoksiin, jotka olisivat esteenä aseluvan antamiseen.

Luvan peruutusperusteena lähipiirin vaikutus voi tulla huomioitavaksi silloin kun luvanhaltijaa on oman tai toisen turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa tai käyttäytymisensä perusteella pidettävä sopimattomana pitämään hallussa ampuma-asetta. Tällainen tilanne on kyseessä silloin kun henkilö voi valita, kuuluuko esimerkiksi rikollisjärjestöön kuuluva henkilö hänen lähipiiriinsä.

Lupaviranomaiselta ei normaalitapauksissa kuitenkaan voida edellyttää kovin pitkälle meneviä tutkimuksia hakijan lähipiiristä.

## **2.5. AMPUMA-ASELUPIEN LUVANHALTIJOIDEN SOVELTUVUUDEN SEURANTA**

Ampuma-aselain 67 ja 68 §:ssä säädetään niistä edellytyksistä, joiden perustella ampuma-aselain nojalla annetut luvat raukeavat tai ne voidaan peruuttaa. Lainsäätäjä on tarkoittanut, että poliisi seuraa jatkuvasti luvanhaltijoiden soveltuvuutta pitää hallussaan ampuma-aseita.

Voimassa oleva lupamäärä on niin suuri, ettei seuranta ole mahdollista manuaalisella seulonnalla, mistä syystä jokaisen poliisilaitoksen on kehitettävä seurantaa varten oma seurantajärjestelmänsä. Vielä tällä hetkellä seurantaa varten ei ole olemassa toimivaa kokonaisjärjestelmää<sup>5</sup>. Poliisilaitosten koko ja organisaatorakenne vaihtelevat niin suuresti, ettei yleispätevää ohjetta voida antaa siitä, miten seuranta poliisilaitoksissa on tehtävä, vaan jokaisen poliisilaitoksen tulee suunnitella seurantajärjestelmä oman organisaatiomallinsa mukaisesti.

Vaikka ampuma-aselupien haltijoiden soveltuvuuden seuranta on ensisijassa lupahallinnon tehtävä, seuranta edellyttää jokaisessa poliisilaitoksessa aina järjestyspoliisin, rikostutkinnan ja lupahallinnon hyvää yhteistoimintaa.

---

<sup>5</sup> Kehitteillä olevaan HaltiPatjaan kyseinen ominaisuus on suunnitteilla.

Soveltuvuuden seurannassa tarvitaan ainakin tietoja luvanhaltijoiden tekemiksi epäillyistä rikoksista, päihteiden käytöstä ja terveydentilasta.

Aselupien haltijoiden soveltuvuuden seurannassa tietoja tarvitaan rikosten osalta kolmessa vaiheessa; jutun tullessa tutkintaan, tutkinnan päätyttyä ja jutun tultua lainvoimaisesti ratkaistuksi.

Rikosten osalta tiedon tarve on jo siinä vaiheessa, jossa luvanhaltijaa on "syytä epäillä" sellaisesta rikoksesta, joka saattaa olla peruutusperusteena, koska jo esitutkinnan ollessa kesken poliisilla on mahdollisuus ampuma-aseitten väliaikaiseen haltuunottoon.

Poliisin käytössä olevista ATK-järjestelmistä tietoa tutkinnassa olevista rikoksista saadaan PATJA:sta, johon kirjatulla R ja P –ilmoituksilla on merkitystä soveltuvuuden seurannan kannalta.

Jokaisessa poliisilaitoksessa lupahallinnollakin on mahdollisuus saada tiedot "selvänä" tutkintaan tulleista rikoksista vuorokausiraporttien kautta. Seurannan vähimmäisvaatimuksena tuleekin olla, että lupahallinto seuraa päivittäin vuorokausiraportteja ja vertaa niissä RE-asemassa olevien tietoja aserekisterin tietoihin. Tämä voi olla myös poliisilaitoksen rikososaston tehtävänä, jolloin sen tulee toimittaa lupahallinnolle tiedot havaitsemistaan tapauksista, jotka edellyttävät lupahallinnollista käsittelyä ampuma-aseiden osalta.

Lupahallinnolla ei ole tällä hetkellä käytettävissä vuorokausiraporttiin verrattavaa järjestelmää "ei selvänä" tutkintaan tulleiden rikosten seurantaan, vaan niiden osalta poliisilaitosten eri osastojen välinen yhteistoiminta korostuu. Yhtenä mahdollisuutena näiden osalta on kytkeä poliisilaitosten tutkintasihteerit seurantaan, sillä useimmissa poliisilaitoksissa tutkintasihteerit lähettävät esitutkintapöytäkirjat syyttäjälle ja syyttäjien palaute poliisilaitoksille tulee tutkintasihteereiden kautta. Ilman yhteistoimintaa rikososaston kanssa lupahallinnolla on hyvin puutteelliset mahdollisuudet saada tietoja juttujen syyttäjä- ja tuomioistuinpalautteesta.

Muutenkin lupahallinnon tiedonsaantia seurannassa olevista asioista on parannettava mm mahdollistamalla lupahallinnon edustajien läsnäolo eri osastojen aamupalavereissa ja vastaavissa tilaisuuksissa.

Poliisilaitosten tulee ohjeistaa myös järjestyspoliisin poliisimiehille ja rikostutkijoille se, minkälaisesta häiriökäyttäytymisestä ja minkälaisista tutkinnassa olevista rikoksista heidän tulee ilmoittaa lupahallinnolle aselupien seurantaan varten.

Kunkin poliisilaitoksen lupahallinto on velvollinen tiedottamaan mahdollisista aselupien peruutusperusteista toiselle toimivaltaiselle poliisilaitokselle, jos sen tietoon tulee sellaisia mahdollisia ampuma-aseitten lupien peruutusperusteita, joita ko. poliisilaitos itse ei ole toimivaltainen ratkaisemaan.

Paikallispoliisin lisäksi KRP, tulli ja rajavartiolaitos tutkivat sellaisia juttuja, jotka usein voivat olla perusteena ampuma-aseitten hallussapitolupien peruuttamiselle. Ilman toimivaa seurantajärjestelmää näiden tutkimat jutut eivät välttämättä lainkaan tule paikallispoliisin tietoon. Tästä syystä on pyrittävä sopimaan näiden muiden esitutkintaa suorittavien yksiköiden kanssa (esim. läänillisissä yhteistoimintasopimuksissa), että ne ilmoittaisivat mahdollisimman pian paikallispoliisille, jos niiden tutkimissa jutuissa syylliseksi epäillyillä on aselupia ja rikos saattaa olla perusteena ampuma-aseitten hallussapitolupien peruuttamiseen.

Poliisilain 35 §:n 2 momentin nojalla poliisilla on oikeus saada mm. ampuma-aseluvan voimassaolon harkitsemiseksi perustellusta pyynnöstä luvanhaltijan terveydentilaan, päihteiden käyttöön tai väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyviä tietoja mm. terveydenhuollon henkilöstöltä salassapitovelvollisuuden estämättä, jos on syytä epäillä, että luvanhaltija ei enää täytä luvan saannin edellytyksiä. Poliisilain 35 §:n 2 momentin mukaan poliisilla on oikeus saada tietoja myös sosiaaliviranomaisilta.

Poliisihallinnon seurantajärjestelmien kehittämisessä on syytä huomioida lupahallinto kokonaisuutena niin, että muiden lupien seurannan yhteydessä saatuja tietoja voitaisiin yhdistää keskenään.<sup>6</sup>

### **Soveltuvuusseurannan lyhyt prosessikuvaus:**

---

<sup>6</sup> Esimerkiksi TLL 73a §:n nojalla saatuja tietoja ei sellaisenaan saa käyttää perusteena aselupien peruuttamiseen, koska kyseessä on poikkeussäännös lääkärin vaitiolovelvollisuudesta ja tuon säännöksen nojalla saadut tiedot on tarkoitettu vain ajo-oikeuden haltijoiden terveydentilan valvontaan. Tällä perusteella saadut tiedot voivat kuitenkin muodostaa poliisilain 35 § 2 mom. mukaisen syyn tiedustella lääkäriltä aseluvan haltijan terveystietoja.

1. Poliisilaitoksen lupahallinto ohjeistaa poliisilaitoksen muut yksiköt seurattavista rikoksista ja häiriökäyttäytymisistä.
2. Vastaavasti lupahallinto ohjeistaa muut rikostutkintaa suorittavat yksiköt seurattavista rikoksista.
3. Järjestyspoliisi ja rikososasto sekä muut rikostutkintaa suorittavat yksiköt raportoivat lupahallinnolle tietoonsa tulleista seurattavista rikoksista ja häiriökäyttäytymisistä
4. Lupahallinto suorittaa soveltuvuusharkinnan saamiensa ennakkotietojen perusteella, tai ilmoittaa asiasta luvanhaltijan kotikunnan poliisilaitokselle, ja tarvittaessa suorittaa tapauksesta riippuen ampuma-aseitten väliaikaisen haltuunoton tai peruuttaa suoraan kyseeseen tulevat ampuma-aseluvat. Tarvittaessa käynnistetään tutkinta soveltuvuusharkinnan pohjaksi.
5. Lupahallinto ilmoittaa rikososastolle tai sille osastolle, jolle syyttäjäpalaute saapuu, ne tapaukset, joissa luvanhaltijan ampuma-aseet on otettu väliaikaisesti haltuun ja joissa jatkotoimenpiteet ovat riippuvaisia lainvoimaisesta tuomiosta
6. Rikososasto tai vastaava välittää lupahallinnolle syyttäjäpalautteen kohdassa 4 mainituissa seurattavissa tapauksissa.

## **2.6. ASELUVAN HAKIJAN SOVELTUVUUDEN ARVIOINTI HAASTATTELUN AVULLA**

Ampuma-aselain 42 §:n 3 momentin mukaan ampuma-aseen lupahakemus jätetään poliisilaitokselle henkilökohtaisesti. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan luvan hakijan henkilökohtaisten ominaisuuksien arvioimisen vuoksi on erittäin tärkeää, että hakija esittäytyy lupaviranomaiselle. Säännöksen tarkoituksena on, että lupapäätöksen tekevä henkilö myös pääsääntöisesti tapaisi luvan hakijan. Tämä ei kaikissa poliisilaitoksissa ole aina käytännössä mahdollista. Delegointiohjeistuksella tulisi kuitenkin pyrkiä siihen, että mahdollisimman usein lupapäätöksen tekijä tapaa luvanhakijan henkilökohtaisesti. Käytännön syistä joudutaan kuitenkin joskus tekemään siten, että lupahakemuksen vastaanottanut henkilö suorittaa hakijan haastattelun ja merkitsee mahdolliset huomionsa hakemuskaavakkeen huomioita -kohtaan tiedoksi lupapäätöksen tekijälle.

Koska asioiminen kotikunnan poliisilaitoksella ei aina ole mahdollista esimerkiksi toisella paikkakunnalla sijaitsevan työpaikan takia, lupahakemuksen voi erityisesti syystä jättää myös muuhun kuin kotikunnan poliisilaitokseen. Tällöinkin luvan hakijaa olisi hallituksen esityksen

perustelujen mukaan pääsääntöisesti haastateltava. Käytännössä tämänkin haastattelun joutuu tekemään lupahakemuksen vastaanottanut henkilö.

### **2.6.1. Haastattelussa selvitettävät asiat:**

- luvan hakijan tunnistaminen (ellei sitä ole jo tehty), huom. myös luvan hakijan ikä!
- lupahakemuksen tarkoittaman aseiden käyttötarkoitus ja aseiden tietojen tarkistus (asetyyppi, aseiden kaliiperi, toimintatapa )
- ampumapaikka tai metsästysalue (tarvittaessa esitettävä erillinen selvitys)
- työtehtävän selvitys (jos kyse ko. perusteella annettavasta luvasta)
- metsästyskortin tai metsästys- tai ampumaseuran jäsenkortin tarkistus sekä luvan hakijan harrastusaktiivisuuden selvittäminen (tarvittaessa esitettävä erillinen harrastetodistus)
- aseiden säilyttämispaikka ja -tapa

Edellä mainittuja seikkoja tarkistettaessa arvioidaan samalla haastattelun avulla luvan hakijaa tämän mahdollisen sopivuuden osalta sekä mahdollisesti terveydentilaan liittyvien seikkojen osalta (mielenterveysongelmat). Jos terveydentilaan liittyviä epäilyjä tulee ilmi, tulisi luvan hakija aina ohjata vielä toisen henkilön (lupaosaston esimiehen) kanssa rauhallisessa paikassa tehtävään perusteellisempaan haastatteluun.

Jos edellä mainitut seikat on tarkistettu lupahakemusta jätettäessä ja varsinainen haastattelu suoritetaan myöhemmin, keskitytään haastattelussa enemmän luvan hakijan soveltuvuuteen sekä haettavan aseiden soveltuvuuteen ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Jos luvanhakijalla haastattelun perusteella epäillään olevan terveydentilaan liittyviä ongelmia, tulee hänet velvoittaa esittämään määräajassa lääkärin lausunto terveydentilastaan.

## 2.6.2. Haastateltavat henkilöt

Kaikki aseluvan hakijat haastatellaan ainakin jollain tavalla lupahakemusta jätettäessä. Sen lisäksi on yleensä tarvetta haastatella tarkemmin aseluvan hakijaa tilanteissa, joissa on syytä erityisesti korostaa aseluvanhaltijan vastuuta.

Näitä ovat esimerkiksi:

- alaikäiset luvan hakijat
- pistoolin, pienoispistoolin, revolverin ja pienoisrevolverin luvan hakijat ainakin ensimmäistä sen asetyypin lupaa haettaessa
- muun ampuma-aseen (AAseL 6 § 12 k.) luvan hakijat ainakin ensimmäisen sen asetyypin lupaa haettaessa
- yhteisölupien asevastaavat
- kaasusumutinluvan hakijat
- luvanhakijat, joiden aseluvat on aikaisemmin peruutettu
- aseenkäsittelyluvan hakijat

Jos estetarkistuksen yhteydessä löytyy hakijan sopivuuteen vaikuttavia rikkeitä, henkilö kutsutaan uuteen haastatteluun tai pyydetään kirjallinen vastine asiasta. Tämän vuoksi lopullinen haastattelu tulee tehdä vasta sen jälkeen, kun kaikki estetarkistukset ja lupapäätöksen tekemiseen mahdollisesti vaikuttavat selvitykset on hankittu.

Asevastaavien haastattelussa on syytä käydä läpi asevastaavan roolia ja vastuuta yhteisölupaan liittyvistä aseista. Samalla arvioidaan hänen sopivuutensa kyseiseen tehtävään.

Aseenkäsittelyluvan hakijoiden kohdalla käydään läpi heidän tehtäväkenttäänsä sekä arvioidaan heidän sopivuutensa.

### 2.6.3. Rekisteritarkistukset

Tietoa voidaan hakea seuraavista lähteistä:

- hallintoasiain tietojärjestelmästä,
- poliisiasiain tietojärjestelmästä,
- hätäkeskustietojärjestelmän poliisiasioita koskevista rekistereistä,
- oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista ja tuomiolauselmajärjestelmästä,
- rajavartiolaitoksen toiminnallisen tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apurekisteristä,
- tullihallituksen tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä,
- väestötietojärjestelmästä ja
- ulkomaalaisrekisteristä

Hallintoasiain tietojärjestelmän aselupatiedot sisältävät perustiedot, joista ensisijaisesti selvitetään henkilön mahdollisesti ennen anomat luvat ja niiden perusteella tehdyt ratkaisut. Tiedoista selviävät myös edellisten lupakäsittelyjen yhteydessä esitetyt ja selvitettyt tiedot. Myös turvallisuusalan valvontatiedoissa saattaa olla tarvittavaa tietoa. Henkilöllisyyden varmistamiseen käytetään tarvittaessa henkilökortti- ja passitietoja.

Poliisiasiain tietojärjestelmän rikosilmoitushakemisto- ja seuraamustiedoista selviää, onko henkilö ollut syylliseksi epäiltyä jostakin rikoksesta aikajaksona, joka on merkityksellinen lupaasteitä harkittaessa. Poliisiasiain tietojärjestelmän rikosilmoitushakemiston sekä rajavartiolaitoksen ja tullin tutkinta- ja virka-apurekistereistä tietoa saa käyttää vain, jollei rikosilmoitusta ole syytä epäillä perusteettomaksi. Jos juttu on jo siirtynyt syyttäjälle, on tällaista tietoa käytettäessä tarkastettava oikeushallinnon järjestelmistä, missä vaiheessa asian käsittely on. Jos juttu on edelleen esitutkinnaissa, on tutkinnanjohtajalta tarkistettava, mikä on henkilön asema tutkinnaissa, mikä on

teon rikosnimike ja voiko tietoa tutkintaa vaarantamatta käyttää lupapäätöksen perusteluna. Täydentäviä tietoja voidaan saada tutkinnan ja virka-avuntiedoista esimerkiksi Riki-Tripin avulla.

Pidätettyjen tiedoista selviää mm. alkoholin vuoksi tehdyt kiinniotot, etsintäkuulutustiedoista esimerkiksi lähestymiskiellot ja viranomaisia kartteleva elämäntapa. Henkilöä koskevista, hänen omaan turvallisuuteensa tai poliisin työturvallisuuteen liittyvistä tiedoista saadaan viitteitä sairauksista ja vaarallisesta käyttäytymisestä, mutta nämä tiedot on aina varmennettava muista lähteistä eikä niitä voida kirjata perusteluksi luvan hylkäämiselle tai peruuttamiselle. Täydentäviä tietoja voidaan saada tuntomerkkitiedoista, mutta on otettava huomioon, että nämä tiedot saattavat olla hyvinkin vanhoja, tuntomerkkien ottamisen perusteena kirjattu rikosnimike on usein vaihtunut prosessin aikana ja tiedot saattavat olla muutenkin puutteellisia.

Hätäkeskustietojärjestelmän tiedot haetaan Trip-järjestelmän Päike-, Häke- ja ELS-tietokannoista. Hälytystiedot ovat usein niukkoja ja niitä voi käyttää lähinnä viitteinä siitä, että elämäntapaa on syytä tarkemmin selvittää.

Rikoksia kartoitettaessa on pidettävä huoli, että samaa tapahtumaa ei lueta syyksi montaa kertaa, koska yhdestä tapahtumasta voi löytyä tietoa hälytystiedoista, rikosilmoitustiedoista, pidätettyjen tiedoista ja oikeushallinnon tiedoista.

Väestötietojärjestelmästä voidaan tarkistaa mm. henkilö- ja osoitetietojen oikeellisuus sekä hakijan kansalaisuus ja huoltajuus- ja holhousasiat.

Ajoneuvotietojärjestelmän (LTJ, ATJ) käyttö aselupa-asioissa on rekisterin käyttötarkoituksen vastaista ja kielletty poliisille annetussa tietojen luovutus päätöksessä.

Selvitystä tehtäessä voidaan rekisteritietojen tarkistamiseksi käyttää myös selvityksen kohteena olevasta henkilöstä viranomaisten hallussa olevia muita tietoja, jos tällaisten tietojen käyttäminen on yksittäistapauksessa välttämätöntä selvityksen tarkoituksen saavuttamiseksi eikä tietojen oikeellisuudesta ole epäilystä. Lupapäätöstä perusteltaessa ei saa käyttää vihjeitä tai ilmiantoja eikä



muita merkintöjä, joiden mukaan henkilön voidaan epäillä syyllistyvän rikokseen (epäiltyjen rekisterin tiedot, analyysirekisterien tiedot, esitutkinnassa tutkijan tai tutkintaryhmän omaan käyttöön jäävät tiedot).

Rekisteritarkistuksia tehtäessä ei saa käyttää kymmentä vuotta vanhempia tietoja (pl. törkeiden rikosten tuomiotiedot), ellei tällaisten tietojen käyttäminen ole välttämätöntä taustaselvityksen tarkoituksen saavuttamiseksi. Poliisiasiain tietojärjestelmän tutkinnan ja virka-avun arkistotiedot ovat lain mukaan tarkoitettu vain asiakirjojen arkistosta etsimistä varten eikä niitä saa suoraan käyttää rekisteritarkistusten tekoon. Tietoja viittätoista vuotta nuorempana tehdystä teosta ei tule ottaa huomioon sen jälkeen, kun henkilö on täyttänyt 18 vuotta.

#### **Aselupahakemuksen käsittelyn lyhyt prosessikuvaus:**

1. Luvan hakija jättää hankkimislupahakemuksen poliisilaitokselle
2. Lupahakemuksen sisältämät tiedot tarkistetaan yhdessä hakijan kanssa ja samalla suoritetaan hakijan haastattelu.
3. Arvioidaan hakijan sopivuus sekä hankittavan aseiden soveltuvuus ilmoitettuun käyttötarkoitukseen.
4. Tarkistetaan mahdolliset estetiedot rekistereistä. Jos rekisteritiedoissa ilmenee huomautettavaa, on varattava hakijalle mahdollisuus vastineen antamiseen. Tarvittaessa on vielä hakijaa haastateltava uudelleen.
5. Hankkimislupahakemus ratkaistaan ja päätöstä koskevat tiedot syötetään aserekisteriin.
6. Päätös postitetaan asiakkaalle tai hän noutaa sen.

## **2.7. ASEALAN ELINKEINON HARJOITTAMISEEN LIITTYVÄ LUVAN TAI HYVÄKSYNNÄN PERUUTTAMINEN**

### **2.7.1. Asealan elinkeinolupa**

#### **Lyhyt prosessikuvaus**

Asealan elinkeinolupahakemukset ja vastuuhenkilön hyväksyntää koskevat hakemukset tulevat vireille arpajais- ja asehallintoyksikössä (myöhemmin AAHY). Yksikkö pyytää lupaviranomaisena lausunnot hakijan kotikunnan tai kotipaikan ja vastuuhenkilön kotikunnan poliisilaitoksilta.

AAHY hankkii luvanhakijana olevan yhteisön toimitusjohtajasta ja hallituksen puheenjohtajasta sekä vastuuhenkilöksi haetusta henkilöstä rikos- ja sakkorekisteritiedot. Poliisilaitokselle lähetettävään lausuntopyyntöön kirjoitetaan usein pyyntö, että poliisilaitos hankkisi lausunnon myös palo- ja pelastusviranomaiselta. Lausunto palo- ja pelastusviranomaiselta voidaan pyytää myös erikseen omalla lausuntopyynnöllä. Lisäksi silloin, jos hakemusta on täydennettävä mutta se ei ole olennaisesti puutteellinen, pyydetään poliisilaitosta hankkimaan hakijalta täydennystä hakemukseen.

Poliisin tulee antaa lausunto, jossa arvioidaan hakemuksen yleiset ja erityiset edellytykset. Yleinen luvan antamisen edellytys on säädetty ampuma-aselain 18 §:n 2 momentissa: ”Lupa voidaan antaa, jos luvan antamiselle on hyväksyttävä peruste, eikä ole syytä epäillä että lupaa tai sen nojalla hankittuja tai hallussa pidettyjä esineitä käytetään väärin.”

Lausunnossa tulee arvioida hakijaa, vastuuhenkilöä ja säilytystiloja koskevat hakemuksen hyväksymisen edellytykset. Vastuuhenkilön osalta poliisilaitos arvioi henkilön sopivuuden. Myös vastuuhenkilöksi haetun henkilön ammattitaitoon ja perehtyneisyyteen poliisilaitos voi ottaa kantaa, vaikka sen arvioiminen on lähinnä lupaviranomaisen tehtävä. Jos poliisilaitoksen tiedossa on seikkoja, joilla voi olla merkitystä perehtyneisyyttä arvioitaessa, tulisi ne ilmoittaa.

### **2.7.1.1. Yleistä peruuttamisprosessista**

Sisäasiainministeriö antaa ja peruuttaa luvan asealan elinkeinon harjoittamiseen. Asealan elinkeinon harjoittamiseen liittyy myös poliisilaitoksen lupatoimivallassa olevia lupia (aseenkäsittelylupa, yhteisölupa).

Poliisin on tehtävä ase-elinkeinonharjoittajan aloitustarkastus sekä vuosittainen tarkastus (AAseL 116 § 1 mom.). Vuosittaisissa tarkastuksissa esille tulevat edellytysten puutteet tai epäkohdat yrityksen toiminnassa kirjataan tarkastuspöytäkirjoihin.

Jos poliisilaitoksen tietoon tulee elinkeinoluvan haltijaan, vastuuhenkilöön tai asekeräilijään liittyviä tietoja, joilla on merkitystä lupien tai hyväksyntöjen voimassa olon kannalta, on otettava yhteys AAHY:ssä asiaa hoitaviin henkilöihin.

### **2.7.1.2. Asealan elinkeinoluvan raukeaminen**

Ampuma-aselain 23 §:n 1 momentin mukaan asealan elinkeinolupa raukeaa, jollei luvassa tarkoitettua toimintaa ole aloitettu vuoden kuluessa päivästä, jona lupa on annettu.

Raukeamismenettelystä ei ole olemassa erillisiä säädöksiä. Käytännössä voidaan toimia niin, että poliisilaitos ilmoittaa AAHY:lle saatuaan tietää, ettei toimintaa ole aloitettu vuoden kuluessa. Asia selviää poliisin suorittamassa vuositarkastuksessa tai muulla tavoin esimerkiksi luvansaajan ilmoittaessa asiasta. Ilmoituksen tultua AAHY:lle, otetaan tarvittaessa yhteys luvanhaltijaan asian selvittämiseksi ja luvanhaltijan kuulemiseksi. Kuulemisen jälkeen tehdään elinkeinoluvan raukeamispäätös ja merkinnät elinkeinonharjoittajarekisteriin.

### **2.7.1.3. Asealan elinkeinoluvan peruuttaminen**

#### **A. Ehdoton (pakollinen) peruuttaminen**

##### **Ilmoitusmenettely**

Lupa on peruutettava, jos luvanhaltija sitä pyytää. Luvanhaltijan tulee ampuma-aselain 22 §:n mukaan ilmoittaa asealan elinkeinon lopettamisesta 30 päivän kuluessa elinkeinon lopettamisesta. Peruutuspäätöksen tekeminen ei vaadi harkintaa, vaan lupa peruutetaan tällöin ilmoituksen perusteella. Ilmoitus voi tulla myös poliisilaitokselle, jolloin poliisilaitos toimittaa sen AAHY:lle.

Ilmoitusmenettely aikana on tarkastettava aserekisteri siltä osin, onko elinkeinonharjoittajalla vielä hallussa aseita, joihin on jo aikaisemmin ollut lupa. Myös uusien aseiden osalta on tehtävä tarkastus. Myös poliisin on käytävä tekemässä tarkastus elinkeinonharjoittajan tiloissa.

Kun ilmoitus tulee AAHY:lle suoraan elinkeinonharjoittajalta, AAHY ottaa yhteyttä poliisilaitoksen liikkeitä tarkastavaan poliisiin asetilanteen selvittämiseksi.

Luvanhaltijan velvollisuus on luovuttaa liikkeessä mahdollisesti vielä olevat aseet ja muut ampuma-aselain mukaan luvanvaraiset esineet taholle, jolla on oikeus niiden hankkimiseen. Ellei näin tapahdu, poliisin on tehtävä päätös niiden ottamisesta poliisin haltuun. Peruuttamispäätös tehdään pääsääntöisesti sitten, kun aseita ei enää ole toiminnan lopettavan yrittäjän hallussa.

Jos aseliike lopettaa toimintansa ja uusissa tiloissa aloittaa uusi yrittäjä toiminnan, entisen yrittäjän on muistettava lähettää lopettamisilmoitus toiminnan päättymisestä. Käytännössä ilmoitus on usein pyydettyä. Samaan paikkaan ei kahta lupaa eri elinkeinonharjoittajille saa olla voimassa.

##### **Puuttuvat edellytykset**

Jos luvanhaltija ei enää täytä ampuma-aselain 20 §:n 3 momentissa säädettyjä elinkeinoluvan antamisen edellytyksiä, on lupa ampuma-aselain 23 §:n 2 momentin mukaan peruutettava. Lupa on ehdottomasti peruutettava, eikä lupaviranomaisella ole asiassa harkinnanvaraa.

Edellytysten puuttumisesta voidaan saada tieto esimerkiksi poliisilaitosten tarkastusten yhteydessä, tai muista lähteistä kuten esimerkiksi ulosotosta tai vireillä olevien rikosasioiden yhteydessä. Poliisilaitokset toimittavat tarkastuksista laatimansa tarkastuspöytäkirjat AAHY:lle, joka ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin asiassa. Poliisilaitos voi lähettää lupaviranomaiselle myös peruutusesityksen. Peruutusesitykseen voi liittää kirjallisia todisteita (tutkintailmoitus, kuulustelupöytäkirja ym.)

Vastuuhenkilön aseenkäsittelyluvan peruuttaminen johtaa myös elinkeinoluvan peruuttamiseen. Vastuuhenkilön aseenkäsittelyluvan peruuttamisesta tulee poliisilaitoksen toimittaa tieto AAHY:lle. Ellei luvanhaltijalla ole esitettävänä hyväksyttäväksi uutta vastuuhenkilöä, elinkeinolupa peruutetaan.

Asia otetaan vireille AAHY:ssä. AAHY tutkii, ovatko elinkeinoluvan voimassa pysymisen edellytykset enää olemassa. Luvanhaltijaa kuullaan kirjallisesti ennen ratkaisun tekoa. Ratkaisu voi olla luvan tai hyväksynnän peruuttaminen tai asian raukeaminen.

### **Konkurssi tai kuolema**

Konkurssi- tai kuolinpesän hoitajalla on ampuma-aselain 24 §:n 1 momentin perusteella velvollisuus ilmoittaa lupaviranomaiselle ase-elinkeinoharjoittajan konkurssista tai kuolemasta. Pesällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa vuoden ajan elinkeinoharjoittajan konkurssista tai kuolemasta. Tätä määräaika ei voida ylittää. Vuoden määräaika on annettu sitä varten, että pesä ehdittää siinä ajassa selvittää. Myös yhteisön tai säätiön lakatessa (AAseL 24 § 2 mom.) sovelletaan yllämainittua säännöstä soveltuvin osin.

Ampuma-aselaissa ei ole suoranaisesti säädetty, kuka vastaa ase-elinkeinoharjoittajan toiminnasta vastuuhenkilönä toimineen elinkeinoharjoittajan kuoleman jälkeen. Kuolinpesällä on oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa vuoden ajan elinkeinoharjoittajan kuolemasta. Uutta vastuuhenkilöä ei välttämättä ehditä täksi ajaksi nimetä.

Elinkeinolupa raukeaa vuoden kuluttua konkurssin alkamisesta tai kuolinpäivästä. Määräaika seurataan ja tehdään raukeamispäätös sekä merkinnät elinkeinoharjoittajarekisteriin.

## **B. Harkinnanvarainen peruuttaminen**

Ampuma-aselain 23 §:n 3 momentin mukaan ase-elinkeinolupa voidaan peruuttaa määräajaksi tai kokonaan muun muassa siinä tapauksessa, että luvanhaltija tai lain 26 §:ssä tarkoitettu vastuhenkilö on rikkonut ampuma-aselakia, sen nojalla annettuja säännöksiä tai lupaehtoja taikka muuten osoittautunut sopimattomaksi harjoittamaan luvassa tarkoitettua toimintaa. Muita peruuttamiseen liittyviä säännöksiä löytyy esimerkiksi rikoslaista (henkilöön kohdistuvat rikokset, huumausainerikokset, varallisuusrikokset ym.)

Menettelyn osalta asia etenee niin, että poliisilaitos lähettää lupaviranomaiselle joko pöytäkirjan tai peruutusesityksen. Peruutusesitykseen voi liittää kirjallisia todisteita (tutkintailmoitus, kuulustelupöytäkirja ym.)

Myös harkinnanvaraisen peruuttamisen osalta tapauskohtaisen harkinnan lopputuloksena on luvan peruuttaminen (määräaikainen tai lopullinen) tai asian raukeaminen.

Yrityksen johtohenkilöiden (toimitusjohtajan, hallituksen jäsenten, toisen vastuunalaisen yhtiömiehen, avoimen yhtiön yhtiökumppanin) oikeudenvastaiset teot on myös arvioitava mahdollisessa peruuttamisprosessissa.

### **Keskeytetty toiminta**

Lupa voidaan peruuttaa määräajaksi tai kokonaan, jos luvassa tarkoitettu toiminta on ollut keskeyttynä vähintään kolmen kuukauden ajan.

Luvanhaltija saattaa keskeyttää toiminnan esimerkiksi uusien tilojen rakentamisen ajaksi. Tällöin luvanhaltijan tulee toimittaa ilmoitus sekä lupaviranomaiselle että poliisilaitokselle keskeytyksestä ja uudelleen aloittamisesta. Lupaviranomainen harkitsee ilmoituksen perusteella, kuinka pitkä keskeytysaika voidaan hyväksyä niin, ettei lupaa tarvitse peruuttaa määräajaksi. Käytännössä lyhyt keskeyttämisaika voidaan hyväksyä, eikä lupaa tällaisissa tapauksissa peruuteta.

#### **2.7.1.4. Vastuuhenkilön hyväksynnän peruuttaminen**

Ampuma-aselain 30 §:n mukaan lupaviranomainen voi määrätä elinkeinonharjoittajan ilmoittamaan uuden vastuuhenkilön, jos vastuuhenkilö on rikkonut ampuma-aselakia, sen nojalla annettuja säännöksiä tai lupaehtoja taikka muuten osoittautunut sopimattomaksi. Vastuuhenkilön hyväksymisen peruuttamisen seurauksena myös tämän aseenkäsittelylupa peruutetaan (henkilön sopivuuden ja luotettavuuden osalta ovat voimassa samat edellytykset kuin vastuuhenkilön osalta).

Ellei ilmoitusta uudesta vastuuhenkilöstä tule, voidaan elinkeinolupa ja vastuuhenkilön hyväksyntä peruuttaa. Oikeudenvastaiset teot, joilla on merkitystä peruuttamisasiaa harkittaessa, ovat soveltuvin osin samat kuin elinkeinolupaa peruutettaessa. Poliisilaitoksen on ilmoitettava AAHY:lle, jos mahdollinen peruuttamisperuste tulee sen tietoon.

#### **2.7.1.5. Aseenkäsittelyluvan raukeaminen ja peruuttaminen**

Ase-elinkeinoharjoittajan palveluksessa olevalla henkilöllä, joka kuljettaa, säilyttää tai muuten käsittelee ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia, on oltava aseenkäsittelylupa. Ase-elinkeinoharjoittajan vastuuhenkilöllä on myös oltava aseenkäsittelylupa, joka on yksi vastuuhenkilön hyväksymisen edellytyksistä. Jos elinkeinoharjoittaja on ns. yksityinen elinkeinoharjoittaja, on hän yleensä itse vastuuhenkilö ja kyseinen lupa oltava myös hänellä itsellään.

Aseenkäsittelylupa annetaan enintään viideksi vuodeksi. Aseenkäsittelyluvat tulee tarkastaa vuositarkastuksen yhteydessä ja huomauttaa elinkeinoharjoittajaa, jos nämä luvat puuttuvat liikkeessä aseita ym. käsitteleviltä henkilöiltä tai vastuuhenkilöiltä.

Jos poliisilaitos on ampuma-aselain 29 §:n perusteella peruuttanut vastuuhenkilön aseenkäsittelyluvan, tulee siitä ilmoittaa arpajais- ja asehallintoyksikölle. Jos vastuuhenkilö on menettänyt aseenkäsittelyluvan antamisen edellytykset, on lupaviranomaisen kuultava asiassa elinkeinoharjoittajaa ja ryhdyttävä mahdollisesti vastuuhenkilön hyväksynnän ja/tai elinkeinoluvan peruuttamistoimenpiteisiin.

### **2.7.1.6. Varoitus ja uuden vastuuhenkilön nimeäminen**

Lupaviranomainen voi ampuma-asetlain 30 §:n mukaan luvan peruuttamisen sijasta antaa ase-elinkeinonharjoittajalle varoituksen asetlain 23 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, jos elinkeinotoiminnassa havaitut puutteet on korjattu ja peruuttaminen olisi kohtuutonta olosuhteisiin nähden. Jos varoituksen on aiheuttanut vastuuhenkilö, voidaan luvanhaltija määrätä ilmoittamaan uusi vastuuhenkilö.



### 3. AMPUMA-ASEIDEN SOVELTUVUUS KÄYTTÖTARKOITUKSEEN

Tämän ampuma-aseen aseiden soveltuvuus käyttötarkoitukseen –osion tarkoituksena on yhtenäistää lupaharkintaa arvioitaessa ampuma-aseiden soveltuvuutta luvanhakijan ilmoittamaan tarkoitukseen. Jäljempänä on käsitelty ainoastaan tilanteita, joissa lupaa haetaan seuraavilla perusteilla: metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampumaurheilu ja –harrastus sekä muistoesineenä säilyttäminen. Aseiden soveltuvuuden arvioinnin lisäksi osiossa on käsitelty sitä, miten ampuma-aseiden käyttötarkoitus ja harrastuksen aktiivisuus olisi osoitettava.

Ohjeen tueksi on liitteenä (LIITE 1) Suomen Ampumaurheiluliitto ry:n (SAL) hyväksymien virallisten lajien asetta koskevat keskeiset ominaisuudet matriisitaulukkona.<sup>7</sup>

Osiossa on käsitelty vaikeimpia ja eniten asiakkaiden sekä sidosryhmien kannalta huomiota herättäneitä lupahallinnon ongelmia.

Keskeinen periaate lupaharkinnassa käsiteltäessä aseiden soveltuvuutta metsästys- urheilu- ja harrastuskäyttöön tulisi olla riskien arvioinnin suunnasta lähtevä harkinta. Tämä tarkoittaa, että riskitekijöiden havaitseminen lupaharkintaprosessin aikana aiheuttaa harkinnan tarkentumista. Tätä johtopäätöstä tukee ampuma-aselain perustelujen kohta "Vaikka kaikki ampuma-aseet ovatkin väärissä käsissä vaarallisia, on kuitenkin perusteltua, että lupaharkinta on muita tiukempaa kaikkein vaarallisimpien ampuma-aseiden osalta." (ks. Hallituksen esitys ampuma-aseiksi HE187/1997 vp.)

---

<sup>7</sup> Huomattakoon tässä yhteydessä, että perustuslain kansalaisten yhdenvertaisuus sekä yhdistymis- ja kokoontumisvapaus antaa oikeuden *olla kuulumatta* seuraan tai yhdistykseen. Tämän vuoksi urheilu- tai ampumaseuraan kuuluminen ei voi olla aseluvan myöntämisen ehdoton edellytys. Näin todetaan myös ampuma-aselain perusteluissa (HE 187/1997 vp) Sen vuoksi uusia, lajien keskusliittoihin kuulumattomia ampuma-urheilun lajeja tulee esiintymään ja syntymään lajiliittojen ulkopuolelle. Jos luvanhakija käyttää perusteluissaan jotain tällaisen kansallisen lajiliiton ulkopuolella olevaa ammunta-lajia, tulee asia kussakin yksittäistapauksessa harkita erikseen. Näyttövelvollisuus lajin säännöistä sekä toiminnan laadusta ja laajuudesta, jotta ampuma-lajia voitaisiin pitää tosiasiallisena ampuma-kilpailun muotona eikä "satunnaisena ammutana", on luvan hakijalla.

## **3.1. ASEEN OMINAISUUDET**

### **3.1.1. Yleistä aseiden ominaisuuksista**

Ampuma-aselaki 44 §: ”Hankkimislupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseiden osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampuma-aseiden soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi, mitä metsästyslaissa (615/1993) ja sen nojalla säädetään.”

Ampuma-aseiden 44 §:n sanamuodon mukainen tulkinta määrittää aseiden soveltuvuuden arviointiperusteeksi tarpeettoman tulivoiman ja tehon tai minkä tahansa muun yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavan ominaisuuden taikka näiden ominaisuuksien pohjalta tehdyn kokonaisarvioinnin. Soveltuvuuden osalta voidaan arviointia tehdä jakamalla pykälässä mainittuja seikkoja pienempiin osiin, mikä on tehty jäljempänä tässä luvussa.

#### **3.1.1.1. Aseiden soveltuvuus**

Ampuma-aseiden mukaan hankkimisluvan antaminen perustuu aseiden osalta ajatukseen, että aseiden on oltava ominaisuuksiltaan sellainen, että se soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Erityisesti on syytä huomata kaksi asiaa. Ensiksi, aseiden ei tarvitse soveltua erittäin hyvin käyttötarkoitukseensa, koska se luonnollisesti johtaisi mahdottomaan tilanteeseen, kun yritettäisiin määritellä tai rajata sitä, mikä on kriteerin täyttävä ase. Hyvin-sanaa tuleekin tulkita siten, että aseella tulee voida tehdä hyvin sitä, mihin käyttöön sitä halutaan. Jos aseessa on ominaisuus, joka estää tai rajoittaa sen käyttämistä tarkoituksen toteuttamiseksi, se ei todennäköisesti täytä ”soveltuu hyvin” -kriteeriä. Toiseksi ampuma-aselaki ei salli lupaviranomaiselle asetetaan erityinen velvollisuus harkita, täyttääkö ampuma-ase, jolle lupaa haetaan, tämän kriteerin.

## 3.1.2. Aseen tulivoima ja teho

### 3.1.2.1. Tulivoimasta yleensä

Tulivoimaa ei ole säädöksissä erikseen määritelty. Tulivoimalla tulisi ymmärtää aseiden kaikkia vahinkoa ja vaaraa aiheuttavia ominaisuuksia, jonka yksi osa on aseiden teho. Vahinkoa ja vaaraa aiheuttavat ominaisuudet voidaan jakaa kahteen ryhmään, aseiden kaliiperin ominaisuuksiin ja aseiden käyttöön liittyviin teknisiin ominaisuuksiin.

Aseiden toimintatapa ja lipaskapasiteetti ovat tärkeimmät aseiden yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen vaikuttavia aseiden käyttöön liittyviä ominaisuuksia. Eri toimintatavoista on lippaattomalla kertatulella toimivan aseiden tulivoima pienin ja sarjatulella toimivan aseiden tulivoima suurin. Lippaan suuri kapasiteetti kasvattaa tulivoimaa.

Aseiden kaliiperi määrittelee aseiden ballistiset perusominaisuudet eli luodin energian, kantomatkan ja käynnin. Luodin aiheuttamaan vamman vakavuuteen tai muuhun vahinkoon vaikuttaa ensisijaisesti luodin energia eli mitä suurempi on energia, sitä suurempi on vammavaikutus tai vahinko. Kantomatka vaikuttaa taas siihen kuinka pitkän matkan päähän aseella voidaan aiheuttaa vammaa tai vahinkoa joko tarkoituksella tai vahingollisella laukauksella. Aseiden käynti tai tarkkuus vaikuttaa siihen todennäköisyyteen millä luoti osuu kohteeseen. Koska laukauksen tarkkuus riippuu sekä aseyksilöstä että patruunaerästä, ei näitä ominaisuuksia voida käyttää lupaharkinnan perustana. Aseiden kaliiperi määrittelee luodin energiatason, minkä vuoksi kaliiperi on käyttökelpoinen kriteeri arvioitaessa aseella ammutun luodin vammavaikutusta ja kantomatkaa. Liitteessä 2 on kaliiperit ryhmitelty energiatason perusteella ryhmiin.

Aseiden käyttöön liittyvät tekniset ominaisuudet ja aseiden kaliiperin ominaisuudet määräävät aseiden kokonaistulivoiman. Tulivoima kasvaa kun toimintatapa muuttuu (lippaattomasta) kertatulesta lippaalliseen kertatuleen, lippaallisesta kertatulesta itselataavaan kertatuleen ja itselataavasta kertatulesta sarjatuleen. Vastaavasti luodin energian kasvaessa kasvaa myös aseiden tulivoima. Kun runsaasti energiaa kohteeseen luovuttava patruuna on osuessaan todennäköisesti vaarallisempi ja enemmän tuhoa aiheuttava kuin vähän energiaa luovuttava, lupaharkinnassa tulivoiman määrittelyn apuvälineeksi tulisi ottaa luokittelutaulukko. Sen perusteella suuritehoisiksi määriteltyjen aseiden yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheuttama riski on suurempi kuin pienitehoisten ja siksi lupaharkinnan tulisi olla sitä tarkempaa ja tiukempaa mitä suuritehoisemmasta aseesta on kysymys.

Hallinto-oikeuksien ennakkotapausten valossa ampuma-aseen tulivoima näyttää liittyvän lähes yksinomaan sen lippaan kapasiteettiin. Suuren lipaskapasiteetin omaavaa asetta pidetään hallinto-oikeuksien päätöksissä tulivoimaisempana kuin pienen lipaskapasiteetin asetta.

Kuten jäljempänä on mainittu hallinto-oikeuksien päätösten perusteella<sup>8</sup>, aseiden käyttötarkoituksen kannalta tapahtuvan riskin arviointiin liittyy myös aseiden lippaan kapasiteetti. Käytännössä lippaan kapasiteetti kohonneen riskin kannalta tulee harkinnan kohteeksi useimmiten practical-ammunnassa, reserviläisammunnassa ja metsästyksessä.

### 3.1.3. Kätkevyys

Aseiden kätkevyys tarkoittaa sitä, kuinka helppoa asetta on kuljettaa siten, että ulkopuoliset eivät havaitse sitä. Seikka tulee arvioitavaksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta tilanteissa, joissa on mahdollista, että asetta käytetään väärin joko tuottamuksellisesti tai rikosentekovälineenä. Helppo kätkevyys kasvattaa riskiä näissä tapauksissa.

Aseiden kätkevyuden yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheuttama riski tulee ampumaseleissa esiin mm. taskuaseiden sekä kiväärin vähimmäismittojen kohdalla. Kätkevyuden aiheuttama riski kasvaa, kun kätkevyys yhdistetään aseiden tulivoimaan. Käyttötarkoituksen kannalta arvioituna kätkevyys tulee arvioida siten, että tarvitaanko hakijan esittämään käyttötarkoitukseen yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen kohdistuvaa riskiä nostavaa aseiden kätkevyys-ominaisuutta. Tarvitaanko siis pientä kokoa ja jos tarvitaan, kuinka paljon se vaikuttaa tarkoitettuun käyttöön. Lisäksi on arvioitava sitä, onko saatavilla muita aseita, joiden riskitaso yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai käyttötarkoituksen kannalta on pienempi. Kiväärien ja haulikoiden on katsottava olevan sen verran vaikeasti kätkeviä, että näiden lupaharkinnassa ei ole tarvetta arvioida aseiden kätkevyyttä.

Aseiden kätkevyuden vaikutus metsästysrikosten tekemistä helpottavana tekijänä on tullut esille usein ilmitulleiden metsästysrikosten tutkinnassa. Erityisesti ajoneuvosta tieltä tapahtuvan metsästyksen sekä moottorikelkalla tapahtuvan suurpetojen laittoman metsästyksen yhteydessä käytetään lyhennettyjä kiväärityyppejä aseita, joita on helppo kuljettaa ja kätkeä. Aseiden väärin käsiin joutumisen riskin minimoimiseksi lupaviranomaisen tulisi antaa metsästysperusteella lupa mainitunlaisille muu ampuma-ase-tyyppiselle aseelle vain poikkeuksellisesti ja erityisistä syistä.

---

<sup>8</sup> Katso luku 3.3.1.

## 3.2. AMPUMA-ASEEN SOVELTUVUUS AMPUMAUURHEILUUN TAI -HARRASTUKSEEN

### 3.2.1. Practical-, sovellettu reserviläisammunta- ja perinneammunta-aseen ominaisuudet

Practical -ammunnassa (tunnetaan myös nimellä I.P.S.C, samankaltainen laji on myös sovellettu reserviläisammunta SRA) suuri lipaskapasiteetti on lähes ehdoton vaatimus (Single Stack /revolveriluokkaa lukuun ottamatta) – eli pienen lipaskapasiteetin aseilla ei practical-lajeissa yksinkertaisesti menesty, kun taas ns. tarkkuusammunnassa käytetään yleensä viiden patruunan lipasta. Henkilö, joka hakee vaikkapa sodanaikaiseen Parabellum- tai Mauser-pistooliin, joissa on tavanomaisissa malleissa on 7 – 10 patruunan lipas, lupaa practical-ammunnan perusteella, ei tosiasiaassa voi mitenkään menestyä practical-ammunnassa. Näin ollen luvan antaminen ei olisi esitetyllä perusteella ampuma-aselain määräysten mukaista, koska laki edellyttää **käyttötarkoitussidonnaisuutta lupaa myönnettäessä**. Reserviläisten nk. perinneammunnoissa edellytetään käytettävän vanhoja sotilasaseita. Tyypillisesti tällaisia aseita ovat M39-kivääri tai Parabellum ja L-35-pistoolit, jotka kuuluivat viime sotien aikana puolustusvoimien aseistukseen. Jos tällaisiin aseisiin haetaan hankkimislupaa perusteena perinneammunta, on perustelu hyväksyttävissä edellyttäen, että luvanhakija osoittaa harrastavansa juuri tätä kilpailumuotoa.

### 3.2.2. Muu ampuma-ase ja ampumaurheilu tai -harrastus

Käytännössä edellä selostettu ampuma-aseen kätkettävyys-ongelma tulee esiin kun lupaa haetaan mitoiltaan muu ase –luokkaan kuuluvalla aseella, useimmiten itselataavaa kertatulta ampuvalle .223 Rem -kaliiperiselle aseelle, perusteena practical- tai sovellettu reserviläisammunta. Practical- ja reserviläisampujat perustelevat aseiden lyhyden paremmuutta aseiden helpommalla hallittavuudella kilpailuiden ”skenaarioissa”. Lisäksi pistoolikaliiperisellä aseella voi ampua sellaisilla radoilla, joilla kivääricaliiperisillä aseilla ampuminen on kielletty. Näiden vastakkaisten näkökantojen arvioiminen, punninta ja yhteensovittaminen on arvostuskysymys. Kiväärin ja muu ase -luokan välisen pituusrajan noudattaminen on selkeä tapa rajata lupien antamista yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta ongelmallisiin muu ampuma-ase -luokkaan kuuluviin aseisiin. Kuitenkin kannattaa huomata, että ampuma-aseissa ei kiellä lupien antamista esimerkiksi muu ase -luokkaan kuuluvilla aseilla. Ampuma-aselakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että eräitä ampuma-aseita on tulivoimansa, tehonsa, käsiteltävyytensä, helpon kätkettyytensä epätavanomaisen ulkomuotonsa tai muiden ominaisuuksiensa perusteella pidettävä muita aseita

vaarallisempina. Muu ampuma-ase -luokkaan kuuluvassa itselataavassa kertatuliaseessa yhdistyvät näistä ominaisuuksista tulivoima, helppo kätkeävyys sekä teho suhteessa aseeseen kokoon.

*Oulun hallinto-oikeus 7.3.2007 nro 07/0099/1*

*Hallinto-oikeus on hylännyt AP:n valituksen Limingan kihlakunnan poliisilaitoksen päätöksestä, jolla poliisilaitos oli hylännyt tämän yksityistä valmistamislupaa 223 Rem -kaliiperin muuksi ampuma-aseeksi luokiteltavan lippaallisen kertatuliaseen, jonka kokonaispituus oli noin 790 millimetriä ja aseeseen piipun pituus noin 370 millimetriä. Lupaa oli haettu reserviläisammuntaan. Hallinto-oikeus on perusteluissaan todennut muun muassa, että AP on esittänyt aseelle hyväksyttävän käyttötarkoituksen, eikä asiakirjoista ilmene seikkoja, joiden perusteella häntä olisi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Kokonaispituuden ja piipun pituuden puolesta laissa säädettyistä määrämitoista poikkeavia aseita on kuitenkin valmistettu erityisesti poliisi- ja sotilaskäyttöön eikä kysymyksessä olevan tyyppinen ase ole välttämätön harrastettaessa reserviläisammuntaa. Asetta voidaan sen kivääriä helpomman käsiteltävyyden ja kätkeävyysvuoksi pitää kivääriä vaarallisempana aseena väärin käsiin joutuneena. Kun otetaan huomioon yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät syyt, hallinto-oikeus katsoo, että AP:n hakemuksessa tarkoitettuna ase valmistamiseksi muu ase -tyypin aseena ei ole esitetty hyväksyttäviä perusteita. Kun AP:n hakemus on hylätty lainmukaisilla perusteilla, ei häntä voida katsoa asetettuna poliisilaitoksen päätöksellä eriarvoiseen aseeseen.*

*Käytännön linjauksena lupahallinnossa tulisi olla, että muu ase -luokkaan kuuluviin aseisiin ei myönnetä lupaa ampumaurheilu- tai -harrastusperusteella kuin poikkeuksellisissa ja erittäin perustelluissa, luvanhakijan henkilöstä johtuvissa tapauksissa. Tällöin lupa annettaisiin määräaikaisena 10 vuodeksi. Muu ase -luokkaan kuuluvan ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupaan tulisi asettaa aseeseen kokonaispituuden ja piipun pituuden minimimitat osoittava ehto.*

### **3.2.3. Erittäin suurikaliiperiset ja -tehoiset aseet**

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta arvioituna riskiä patruunan suurimasta kantamasta tulee arvioida siitä vaarasta, jonka aseeseen huolimaton, varomaton käyttö aiheuttaa. Toisin sanoen, esimerkiksi kauaksi kantavalla ja vammavaikutukseltaan suurella patruunalla toimivan aseeseen luvanhakijan on esitettävä hakemuksen tueksi sellainen paikka, jossa hän aikoo asetta käyttää, jossa ammunta voi juuri tällä aseella tapahtua ilmeisen turvallisesti aiheuttamatta vaaraa. Esimerkkinä tästä vaikkapa 500 S&W Magnum –revolverin tai .50 BMG -kiväärin hallussapitolupahakemus. Tätä periaatetta vastaan voidaan revolverin osalta esittää argumentti, jonka mukaan vaikkapa hirvikivääri kantaa huomattavasti pidemmälle kuin 500 S&W Magnum. Yleinen järjestys ja

turvallisuus -näkökulma tulee kuitenkin käyttötarkoitussidonnaisuuden kautta: Ainoa tälle aseelle sopiva käyttötarkoitus Suomessa voi olla pitkällä matkalla tapahtuva siluetti-tyyppinen ammunta. Siksi sen käyttäminen tarkoitukseen nimenomaan soveltuvalla radalla on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta merkityksellinen asia.

*Jos asetta haetaan ampumaurheilu- tai harrastusperusteella, voidaan aseiden hankkimis- ja hallussapitolupiin asettaa lupaehto, jolla rajoitetaan aseiden käyttö vain sellaisille ampumaradoille ja ampuma-alueille, joilla kyseisellä aseella ampuminen on sallittua. Lupa annettaisiin määräaikaisena enintään kymmeneksi vuodeksi.*

### **3.3. AMPUMA-ASEEN SOVELTUVUUS METSÄSTYKSEEN**

#### **3.3.1. Metsästysaseiden ominaisuudet**

Metsästyslainsäädännössä ei ole asetettu ylärajaa aseiden kaliiperille, luodin painolle tai osumaenergialle. Yhtenä tärkeänä tavoitteena on eläimen nopea tappaminen ja eläimen kärsimysten minimoiminen. Juuri tämä seikka vaikuttaa yhtenä keskeisenä tekijänä harkittaessa aseiden soveltuvuutta ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Erityisesti kannattaa huomata, että metsästyslaissa on rajoitettu itselataavien aseiden lipaskapasiteettia. Tästä voidaan tehdä se johtopäätös, että metsästyslain säätäjät eivät ole halunneet suuren lipaskapasiteetin aseita käytettäväksi metsästyksessä.

Käytännön ampuma-aselupahallinnossa merkittävimmät laintulkinnalliset ja lain soveltamisen yhdenmukaisuuteen liittyvät ongelmat eri kihlakuntien välillä koskevat rynnäkkökivääri-tyyppisen, itselataavaa kertatululta ampuvien ja alun perin sotilasaseiksi valmistettujen kivääreiden tai sotilasaseiden itselataavien kertatuliversioiden soveltuvuutta metsästystarkoitukseen. Näiden aseiden soveltuvuuden osalta ongelmana on ko. aseiden tulivoima ja teho.

*Oulun hallinto-oikeus 13.4.2004 nro 04/181/1:*

*Hallinto-oikeus on päätöksellään hylännyt TK:n valituksen Ylivieskan poliisilaitoksen päätöksestä, jolla poliisilaitos oli hylännyt TK:n hakemuksen saada hankkimislupa itselataava kertatulityyppiselle kiväärille AK-47 kaliiperi 5,56x45 käyttötarkoituksena metsästys. Lupaa oli haettu pienriistan, metsäkanalintujen ja ketun metsästykseseen. Sekä poliisilaitos että hallinto-oikeus ovat perustelleet hylkäävän päätöksensä sillä, että mainittu ase ei sovellu metsästystarkoitukseen suurella lipaskapasiteetilla varustettuna ja alunperin sotilaskäyttöön valmistettuna*

*rynnäkökiväärin siviiliversiona sekä hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen tarpeettoman tulivoimaisena ja tehokkaana. Päätöksen pääperuste on ollut suuresta lipaskapasiteetista johtuva tarpeeton tulivoima ja tehokkuus, vaikka luvan hakija on esittänyt kyseissä aseessa käytettäväksi laissa sallitun lipaskapasiteetin mukaisia lippaita. Tämän lisäksi edellä olevan päätöksen perusteluissa on korostettu aseiden sopimattomuutta metsästystarkoitukseen sillä, että kysymyksessä on alun perin sotilaskäyttöön valmistetun rynnäkökiväärin versio eikä ase vastaa ominaisuuksiltaan .223 Rem –kaliiperin metsästyskivääriä.*

Vaikka kannanotto näyttäisi olevan ristiriidassa aiemmin mainitun ampuma-aselain perustelun alkuperäisen käyttötarkoituksen soveltumattomuuden kanssa, on oikeuden päätöksen erityinen lisäperuste ollut juuri tuo aseiden tämänhetkinen tosiasiallinen käyttötarkoitus eli metsästys. Tuomioistuimen käsityksen mukaan suomalaiseseen metsästykseseen ei kuulu ase, joka aiheuttaa kohtuutonta potentiaalista riskiä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle sillä perusteella, että alun perin sotilaskäyttöön tarkoitettu itselataavaa kertatululta ampuva ase voidaan helposti ja vaivattomasti, vain lipasta vaihtamalla muuttaa lipaskapasiteetiltaan tulivoimaiseksi.

*Kuopion hallinto-oikeus 30.4.2004 n:o 260/3:*

*Hallinto-oikeus on hylännyt TR:n valituksen saada hankkimislupa metsästystarkoitukseen itselataavaa kertatululta ampuvaksi aseeksi muunnettavalle Suomi-konepistoolille edellä mainitussa tapauksessa esitetyillä perusteilla. Hallinto-oikeus on katsonut konepistoolin liian tulivoimaiseksi ja tehokkaaksi sekä lisäksi soveltumattomaksi tarkkuutta vaativaan pienriistan (kanalintujen) metsästykseseen heikon osumatarkkuutensa perusteella.*

*Oulun hallinto-oikeus on 31.5.2005:*

*Hallinto-oikeus on hylännyt AV:n valituksen poliisilaitoksen kielteisestä päätöksestä saada hankkimislupa 308-kaliiperin Steyr StG58 –merkkiselle kiväärille metsästystarkoitukseen. Hylkävään päätöksensä perusteluissa hallinto-oikeus on käyttänyt samoja perusteluja tarpeettomasta tulivoimasta ja tehosta kuin edellä käsitellyissä tapauksissa. Perusteluissa on myös todettu, että kyseinen ase on alun perin sotilaskäyttöön valmistetun sarjatuliaseen itselataava kertatuliversio ja että sotilasaseiden ns. siviiliversiot eivät ole tarkoitettu metsästykseseen. Lisäksi tämän tapauksen perusteluissa on mainittu myös aseiden helppo muunneltavuus lipaskapasiteetin osalta ja vaarallisuus väärin käsiin joutuneena. Huomionarvoista tässä tapauksessa on, että hallinto-oikeus ei ole ottanut kantaa yksilöidymmin aseiden soveltuvuudesta mihinkään tiettyyn metsästyksen lajiin, vaan pääpaino kielteisen päätöksen perusteluissa ovat kaksi edellä mainittua kriteeriä.*

Edellä olevien esimerkkien perusteella on selvää, että hallinto-oikeuksien tulkinta "sotilasaseiden itselataavaa kertatululta ampuville versioille" on kielteinen silloin kun aseiden tosiasialliset



ominaisuudet selvästi liittyvät aseeseen ja yleisesti tiedossa olevaan yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavaan tekijään, jollaisia ovat kätkevävyys ja tulivoima.

*Huomioiden itselataavien kertatulityyppisten metsästystarkoitukseen käytettävien kiväärien ja haulikoiden lipaskapasiteettia rajoittavat ehdottomat metsästyslainsäädännön rajoitukset lupa voidaan lähtökohtaisesti antaa vain sellaisiin aseisiin, joiden lipaskapasiteetti on rakenteellisesti tai lippaaseen asennetun hyväksyttävän rajoittimen johdosta enintään 3 patruunaa. Lupaa ei myönnetä sellaisiin kiväärityypin aseisiin, joihin sen valmistaja on valmistanut lipaskapasiteetiltaan yli 10 patruunan lippaita.*

Käytännössä ongelma voidaan ratkaista kahdella tavalla. Metsästystarkoitukseen haettavan, itselataavalla kertatulella toimivan kiväärin hankkimislupaa täytettäessä luvanhakijaa pyydetään mahdollisimman tarkasti ilmoittamaan aseeseen merkki, malli, kaliiperi ja toimintatapa, jolloin lupaharkinnassa voidaan päätellä, mihin tarkoitukseen valmistettu ase on kyseessä ja täyttääkö se lipaskapasiteettia koskevan rajoituksen. Tällöin ase yksilöidään hankkimisluvassa. Jos asia ei hakemuksesta selviä, pyydetään hakijaa toimittamaan lisäselvitystä. Jos hän ei tätä tee, lupaan voidaan laittaa esimerkiksi seuraavanlainen ehto:

*" Hankittavan aseeseen on oltava sellainen, johon sen valmistaja ei ole valmistanut yli 10 patruunan lippaita. Hankittavan aseeseen lippaan lipaskapasiteetin on rakenteellisena tai rajoittimella rajoitettuna oltava enintään 3 patruunaa."*

Ampuma-aseessa tulisi olla asetta hallussapitoluvan hakemisen yhteydessä esitettäessä metsästyslainsäädännön edellyttämä lipas.

### **3.3.1.2. Pistooli metsästys- ja lopetusaseena**

*Kuopion Hallinto-oikeus 30.4.2004 nro 261/3:*

*Hallinto-oikeus on antanut kielteisen päätöksen pistoolityyppisen aseeseen soveltuvuudesta metsästystarkoitukseen. Kyseisessä tapauksessa JR on hakenut hankkimislupaa kaliiperiltaan 9 mm pistoolille. Käyttötarkoitukseksi on ilmoitettu aseeseen käyttäminen lopetusaseena hirvenmetsästyksessä ja merkkilaukausten ampuminen sekä pienpetojen loukkupyynnin lopetusaseena käyttäminen. Kielteisen päätöksen perustelu on juridisesti selkeä ja johdonmukainen.*

*Luvanvaraisessa hirvenmetsästyksessä tapahtuva hirven lopettaminen on metsästyslain 2 §:n säännöksen mukaista metsästystä, jossa pistoolin käyttö on kiellettyä. Se ei ole metsästysasetuksen 16 §:ssä tyhjentävästi määritelty luola- tai*

*loukkupyyntiin tai vastaavin olosuhteisiin liittyvä poikkeustilanne. Pistoolin hankkimislupaa ei voi antaa luvanvaraisessa hirvenmetsästyksessä tapahtuvaan hirven lopettamiseen.*

*Hallinto-oikeus on hylännyt valituksen loukkupyynnin lopetusaseena käyttämiseksi sillä perusteella, että mainitun kaliiperista pistoolia on pidettävä tarpeettoman tulivoimaisena pienpetojen loukkupyyntiin.*

Hallinto-oikeuden päätöksessä ei ole otettu muuta kantaa pienpetojen loukkupyyntiin hyvin sopivan pistoolin kaliiperista. Kohtalaisen yleiseksi muodostuneen hallintokäytännön mukaisesti tähän käyttötarkoitukseen hyvin sopivana pistoolina teholtaan ja tulivoimaltaan on pidettävä pienoispistoolin tyyppisiä aseita.

Edellä mainitun hallinto-oikeuden päätöksen perusteluista on selkeästi johdettavissa se lupahallinnolliseksi ohjeeksi otettava päätelmä, että pistoolityyppisille aseille ei voida antaa lupaa muuhun metsästystarkoitukseen kuin metsästysasetuksen 19 §:n mukaisiin poikkeustilanteisiin ahtaasti tulkittuna.

*Lupaharkinnassa tulisikin edellä olevan perusteella ottaa linjaksi periaate, jonka mukaan lopetusase-lupa myönnetään vain 22 LR patruunoita käyttävälle pienoispistoolille tai -revolverille, jota voidaan pitää riittävänä loukkupyynnissä metsästettävien eläinten lopettamiseen. Ase ei saa olla taskuase.*

### **3.3.1.3. Muu ampuma-ase metsästysaseena**

*Helsingin hallinto-oikeus 8.9.2005:*

*Hallinto-oikeus on antamallaan päätöksellä hylännyt ME:n valituksen poliisilaitoksen kielteisestä päätöksestä saada hankkimislupa 9 x 19 mm "Musta Kissa" –merkkiselle muu ase –luokkaan kuluvalle aseelle. Hallinto-oikeus on päätöksessään perustellut hylkäystä aseiden kätkevyydellä huolimatta siitä, että kyseessä on kertatulta ampuva ase sillä perusteella, että ase on kivääriä lyhyempi ja siten helposti kätkevä. Lisäperusteena kohonneelle yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen kohdistuvalle riskille on perusteluissa ollut aseiden äänettömyys. Hallinto-oikeus on päätöksessään korostanut sitä, että aseiden alkuperäinen käyttötarkoitus ei ole ratkaiseva vaan ne tosiasialliset ominaisuudet, jotka aseissa ovat lupaa haettaessa.*

Ratkaisu on osin perustunut aseiden äänettömyyteen, joka ilmeisesti on ollut luvanhakijan esittämä aseiden käyttötarkoitukseen soveltuvuutta tukeva kriteeri mutta jonka hallinto-oikeus on tulkinnut toisin. Tähän seikkaan kannatta kiinnittää huomiota sen vuoksi, että äänenvaimentajan käyttö on sallittu metsästyksessä. Äänettömyyden voidaan näin metsästyslainsäädännön mukaan katsoa kuuluvaksi hyväksytysti metsästyksen. Ilmeisesti ”Mustan kissan” kohdalla juuri aseiden kätkevyys yhdistettynä äänettömyyteen ja tarkkuuteen on ollut hallinto-oikeuden mielestä yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantava tekijä.

*Käytännön linjauksena lupahallinnossa tulisi olla, että muu ase -luokkaan kuuluviin aseisiin ei myönnetä lupaa metsästyskäyttöön kuin erittäin perustelluissa tapauksissa. Lupaa ei annettaisi itselataava kertatuli -toimisiin aseisiin. Tällöin lupa annettaisiin määräaikaisena 10 vuodeksi. Muu ase -luokkaan kuuluvan ampuma-aseiden hankkimis- ja hallussapitolupaan tulisi asettaa aseiden kokonaispituuden ja piipun pituuden minimimitat osoittava ehto.*

#### **3.3.1.4. Mustaruutiase metsästysaseena**

Mustaruutiaseen soveltuvuudesta metsästystarkoitukseen on Hämeenlinnan Hallinto-oikeus antanut kielteisen päätöksen 13.6.2002 nro 02/0297/2. Päätöksen perustelu mustaruutiaseen soveltumattomuudesta metsästystarkoitukseen perustuu tässä tapauksessa mitä ilmeisimmin puutteelliseen tekniseen asiantuntemukseen. Hallinto-oikeus on katsonut mustaruutiaseen soveltumattomaksi pienriistan ampumiseen mm. ruudin laadusta johtuvan heikon tehon aiheuttaman rajoitetun käyttötavan vuoksi. Kyseistä hallinto-oikeuden päätöstä ei voitane em. syystä ottaa yleiseksi tulkintaohjeeksi. Jos mustaruutiaseen teho on riittävä aiottuun metsästystarkoitukseen, jollainen voisi olla lähinnä pienriistan metsästys, asetta voidaan pitää tulinopeuden heikkoudesta huolimatta sopivana metsästystarkoitukseen. Mustaruutiaseen soveltuvuus mm. tehon osalta on selvitettävä esimerkiksi asealan asiantuntijoiden todistuksin.

### **3.4. KÄYTTÖTARKOITUKSEN OSOITTAMINEN**

#### **3.4.1. Lajin osoittaminen**

Lupaharkinnassa linjaukseksi tulisi ottaa periaate, että lajinmukainen ampumaurheilun harrastaminen edellyttää hakijalta tosiasiallisia mahdollisuuksia harrastaa lajia. Lajin vähimmäistulkinta tulisi olla se, että lajilla on olemassa kirjalliset suomenkieliset säännöt ja että sitä

ylipäättänsä harrastetaan jossain rekisteröidyssä ampumaseurassa. Esimerkiksi practical-ammunnan harrastaminen on erittäin vaikeaa, jos hakijan asuinpaikkakunnalla tai kohtuullisen matkan päässä ei ole sellaista ampumaseuraa, jossa lajia harrastetaan. Tällaisessa tapauksessa lupaviranomaisen on erityisen tarkasti selvitettävä hakijalta, missä ja miten hän harrastaa lajinomaista ammuntaa. Satunnaista ammuntaa ei ampuma-aselain perustelujen mukaan ei tule pitää ampumaharrastuksena. Tässäkin yhteydessä on syytä muistaa, että jyrkkä tulkinta siitä, että ammuntaa on aina lajinmukaisesti harrastettava seurassa tai muiden kanssa, ei voi olla oikea. Ammunnan sidonnaisuutta harrastuspaikkaan arvioitaessa lienee tässäkin syytä lähestyä asiaa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheutuvan riskin kannalta: mitä suuremman riskin ase ja sen omistaja muodostavat, sitä enemmän tulee luvanhakijan kyetä osoittamaan hallitsevansa riskiä. Eräs näistä keinoista on harrastaminen ampumaseurassa.<sup>9</sup>

### 3.4.2. Käyttötarkoitussidonnaisuudesta

Ampuma-aselain määräys "sopii hyvin" antaa myös aiheen kysymykseen: saako asetta myöhemmin käyttää muuhun tarkoitukseen kuin hankkimislupahakemuksessa on esitetty? Ampuma-aselain perustelujen mukaan se on sallittua: "Esityksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole estää aseiden käyttämistä muussa kuin siinä käyttötarkoituksessa, jota varten lupa on annettu. Näin ollen ampuma-aseella, jonka hankkimiseen ja hallussapitoon on annettu lupa ampumaurheilun harrastamista varten, voisi myös metsästää, jolleivät metsästyslainsäädännön säännökset tai lupaehdot sitä estä." (ks. HE 187/1997 vp.) Perustelun sanamuodosta kannattaa myös huomata kohta "...lupaehdot eivät sitä estä...", joka voitaneen tulkita siten, että lupaehdolla voidaan tarvittaessa – silloin kun siihen on erityistä syytä- rajoittaa käyttötarkoitusta.

Jos tällaista erityistä syytä ei ole, lupaharkinta aseiden käyttötarkoituksen harkinnan osalta koskee vain aseiden hankkimisen aikaan esitettyä perustetta.<sup>10</sup>

---

<sup>9</sup> Ks. edellä alaviite 7.

<sup>10</sup> Ampuma-aselain perusteluissa mainitaan myös, että aseiden alkuperäisellä käyttötarkoituksella ei ole merkitystä lupaharkinnassa ("*...perusteena muita aseita tiukemmalle lupaharkinnalle ovat ampuma-aseiden ominaisuudet eikä se, mihin käyttötarkoitukseen ase on alun perin valmistettu tai missä tarkoituksessa sitä tosiasiallisesti käytetään...*", ks. HE 183/1997 yksityiskohtaiset perustelut 44 §). Käytännössä tämä sulkee pois ehdottoman mahdollisuuden olla myöntämättä lupaa esimerkiksi sellaiseen itselataavaan kertatulta ampuvaan aseeseen, joka on alun perin valmistettu sarjatuliaseeksi eli sotilasaseeksi. Lupaa ei siis voi evätä eikä epäämistä perustella *ainoastaan* alkuperäiseen tarkoitukseen vetoamalla. Jos alkuperäinen tarkoitus on syy-yhteydessä tämän hetkiseen tilanteeseen, esimerkiksi aseiden muuntaminen sarjatulta ampuvasta itselataavaan kertatulta ampuvaksi on ollut sellainen, että se voidaan helposti ja ilman erityistä ammattitaitoa muuntaa takaisin, on tilanne toinen. Kysymys tulee myös esiin metsästysaseiden kohdalla, ks. tarkemmin kohta 3.3.1 Metsästysaseiden ominaisuudet.

### 3.5. HARRASTUKSEN OSOITTAMINEN

Harrastusta osoittavien luotettavien selvitysten osalta yksi keskeinen tekijä on luvan hakijan oman selvityksen luotettavuus, näyttökysymys ja hyväksyminen. Esimerkiksi luotettavan selvityksen antaminen pistoolityyppisen aseiden käytöstä metsästyksessä on yksi huomattavan paljon keskustelua herättänyt lupahallinnon yhtenäistämiskysymys.

Jos selvityksiltä ei edellytetä tosiasiallista uskottavuutta tai niiden todistusvoimaa ei arvioida, ei ampuma-aseilla tai viranomaistoiminnalla yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäjänä ole merkitystä.

Käytäntö ampuma-aseisiin liittyvässä lupaharkinnassa tulisi olla, että lupapäätös voi perustua pääasiassa hakijan omalle selvitykselle silloin, kun yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheutuva riski arvioidaan pieneksi. Jos riski kohoaa selvittettäviä tosiasioita läpikäydessä, tulee omalle selvitykselle antaa yhä vähemmän arvoa ja vaatia enemmän ulkopuolisten henkilöiden antamia selvityksiä tai näyttöä tosiasioista.

Esimerkkinä vaikkapa pistoolin hankkimislupa perusteella ampumaurheilu ja -harrastus ja 18-vuotiaan hakijan oma selvitys siitä, että hän on käynyt kaupallisella ampumaradalla ampumassa laina-aseilla. Hakijalla ei aikaisempia aselupia. Tällaisessa tapauksessa hakijan oman selvityksen arvo on vähäinen, vaikka lupaharkinnassa lähdetäänkin luottamusperiaatteesta. Kyseessä on selvästi tavanomaista korkeampaa riskitasoa edustava ase, joka on vastaaviin aseisiin (tarkkuusaseet) nähden tulivoimainen lipaskapasiteetiltaan ja kätkevävyydeltään. Lisäksi riskiä nostaa hakijan nuoruus ja vähäinen kokemus.

Tässä tapauksessa lienee ainoa vaihtoehto oman selvityksen vahvistamiseksi haastatella luvanhakija riittävän perusteellisesti, jotta pystyttäisiin objektiivisesti arvioimaan, onko hakija sopiva luvanhaltijaksi.

Toisena esimerkkinä on kertalaukeavan kiväärin hankkimislupa ampumaurheilu ja -harrastusperusteella. Hakijana on henkilö, jolla aikaisempi määräaikainen lupa aseeseen mutta hän ei kykene osoittamaan harrastuksena jatkumista. Ainoa ratkaisu tässäkin tapauksessa on haastattelu, kun halutaan selvittää se, onko hän noudattanut määräaikaisen luvan ehtoja ja harrastaako hän todella ammuntaa tällä aseella.

### 3.5.1. Ampumaurheilu ja -harrastus

Ampumaurheilu ja -harrastusperusteella haettavissa luvissa tulee edellyttää luvanhakijalta riittävää näyttöä harrastuksestaan. Tällainen näyttö voi olla esimerkiksi urheiluseuran tai jonkun luotettavan henkilön antama todistus. Jotta tällaisella todistuksella on näyttöarvoa, tulee siitä aina selvittää todistuksen antajan henkilö- sekä yhteystiedot. Jos kyseessä on yksityishenkilön antama todistus, tulisi lupaviranomaisen edellyttää sen antaneen henkilön jättävän sen aina henkilökohtaisesti lupaviranomaiselle. Näin antajan henkilöllisyys varmistuu, häntä voidaan tarvittaessa puhutella ja hänelle voidaan tarvittaessa selvittää sanktioita, joita vääräksi tietämänsä todistuksen antamisesta seuraa. Todistuksesta tulee käydä selville riittävän yksityiskohtaisesti seikat, joihin sen antaja perustaa näkemyksensä ja lausuntonsa. Tällaisia voivat olla vaikkapa selvitys ampumakerroista, joina luvanhakija on käynyt ampumaradalla, osallistumisista kilpailuihin jne. Selityksessä tulisi käydä myös riittävän yksityiskohtaisesti ilmi missä ampumista on harrastettu. Hakija voi osoittaa harrastustaan myös harrastuspäiväkirjalla, jos määräaikaista lupaa halutaan uudistaa. Harrastuspäiväkirjan pitäminen on tietysti vapaaehtoista, mutta erityisesti sellaisille henkilöille jotka eivät halua tai pysty harjoittelemaan muiden seurassa, se on väline jolla harrastusta voidaan todistaa ja näyttää toteen. Jotta harrastuspäiväkirja olisi riittävän luotettava, olisi siitä käytävä selville tarpeeksi yksityiskohtaisia tietoja jokaisesta harrastustapahtumasta.<sup>11</sup> Erityisen tärkeää on kuitenkin selvittää luvanhakijalle se, että harrastuksen luotettava osoittaminen on hänen velvollisuutensa, olipa sitten kysymyksessä uusi hankkimislupa tai määräaikaisen hallussapitoluvan jatkaminen.

### 3.5.2. Aktiivisuus ja lupien määräaikaisuus

Erääksi ongelmaksi ajan kuluessa tulee vääjäämättä se, että hyvin monen aseiden omistajan harrastusinnostus laantuu ja ase jää jossain elämän vaiheessa käyttämättömäksi. Tällainen käyttämättömäksi jäävä ase muodostaa potentiaalisen riskin, koska sen omistajan halu ja kyky huolehtia aseesta saattaa myös laskea. Kaikkien aseiden kohdalla määräaikainen lupa ei voi olla lähtökohtainen menettely, määräaikaisuuden ”poikkeuksellisuus” todetaan aselaisissa. Sen sijaan erityisen vaaran yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle muodostavien aseiden kohdalla määräaikaisia lupia tulisi käyttää. Lisäksi ensimmäisen ampuma-aseiden hankkimisluvan kohdalla määräaikaisuutta tulisi käyttää eräissä tapauksissa. Tarkoituksena olisi vähentää käyttämättömäksi

---

<sup>11</sup> Ampumapäiväkirjasta tulisi ilmetä kunkin harjoituksen päivämäärä, alkamis- ja päättymisajankohta, paikka, laji, ase, laukausmäärä sekä muut harrastusta osoittavat seikat, esim. mukana olleiden muiden henkilöiden nimet. Päiväkirja tulisi päivätä ja allekirjoittaa.

jääneiden aseiden tarpeetonta hallussapitoa. *Metsästys-perusteella määräaikaisen luvan käyttämistä tulisi käyttää vain erittäin tehokkaiden tai tulivoimaisten aseiden kohdalla. Tällaisia olisivat aseet, joiden piipun halkaisija on vähintään puoli tuumaa eli 12,7 mm (esim. 50BMG)*

*Luvanhakijoiden tulisi aloittaa Suomen Ampumaurheiluliiton lajeihin kuuluva tarkkuusammunta pienoispistoolilla, -kiväärillä tai -revolverilla, paitsi jos lajinomainen harrastus edellyttää muuta kaliiperia. Ampumaharrastus voidaan aloittaa yhteisön aseella. Henkilö, joka on harjoittanut aktiivisesti tarkkuusammuntaa yhteisön aseella vähintään vuoden ja osoittaa tämän seuran antamalla harrastustodistuksella, voisi saada pysyvän luvan. Muussa tapauksessa annettaisiin enintään 3-vuoden määräaikainen lupa. Tänä aikana myönnettävien kaikkien muidenkin mainittuja asetyyppejä koskevien lupien tulisi olla määräaikaisia ja niiden tulisi päättyä samaan aikaan kuin ensimmäinen määräaikainen lupa. Pistooliin, revolveriin tai kivääriin, jonka kaliiperi on vähintään puoli tuumaa eli 12,7 mm, annettaisiin aina enintään 10 vuoden määräaikainen lupa.*

### 3.5.3. Metsästys

Ampuma-aselain 45 §:n mukaan metsästyslainsäädännön mukaan sallittujen eläinten ampumisen osalta aseluvan hakijalta edellytetään luotettavaa selvitystä harrastuksestaan. Ampuma-aselain hallituksen esityksen perusteluiden mukaan aseluvan hakijalta edellytetään aina ”metsästyskortin osoittamista” käyttötarkoituksen ollessa riistaeläinten ampuminen. Poliisilaitosten lupakäytännöissä on eroja mainitun kriteerin soveltamisessa. Joissakin poliisilaitoksissa vaaditaan voimassa olevaa maksettua riistanhoitomaksua (metsästyskortti), kun taas useissa poliisilaitoksissa riittää selvitys siitä, että luvan hakijalla on voimassa olevan metsästäjäutukinnon perusteella oikeus lunastaa metsästyskortti.

*Ehdoton voimassa olevan metsästyskortin osoittaminen voi siten olla joissakin tilanteissa kohtuuton vaatimus, vaikkakin lupahallinnon yhdenmukaisuuden ja selkeyden vuoksi voimassa olevan metsästyskortin osoittaminen on perusteltu pääsääntö.*

Ampuma-aselain 43 §:n 1 momentin 1 kohdassa määritellään ampuma-aseen hankkimisluvan yhdeksi hyväksyttäväksi käyttötarkoitukseksi metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen. Metsästyslainsäädännössä tarkoitetaan metsästyksellä lain mukaan sallittua riistaeläinten pyydystämistä ja tappamista. Riistaeläinten yleisimmin käytetty tappamistapa on ampuminen. Riistaeläimet on lueteltu tyhjentävästi metsästyslain 5 §:ssä. Hyväksyttävä käyttötarkoitus ei ole esim. avuttomassa tilassa olevan eläimen mahdollinen lopettaminen.

Metsästyslain 5 §:ssä on lueteltu tyhjentävästi ne rauhoittamattomat eläimet, joiden ampuminen on ampuma-aselain 43 §:n mukainen, hyväksyttävä käyttötarkoitus. Ampuma-aselain 43 §:n säännöksen mukaan hyväksyttävänä käyttötarkoituksena ei voida pitää esimerkiksi eläinsuojelulainsäädännöstä johtuvaa perustetta lopettaa edellä mainittuja eläimiä. Joillakin eläinsuojeluviranomaisilla, kuten eläinlääkäreillä on mahdollisuus saada työn perusteella lupa ampuma-aseen hallussa pitämiseen.

Metsästysperusteen arviointia varten tulisi lupaviranomaisten vaatia ampuma-aselain 45 §:n 2 momentin 2-kohdan mukaisesti luotettava selvitys metsästyskortin lisäksi mm. seuraavista harrastusta osoittavista asioista:

- metsästettävä riista on yksilöitävä riittävän tarkasti siten, että lupaviranomainen voi arvioida hankittavaksi ilmoitetun ampuma-aseen sopivuuden riistan ampumiseen.
- metsästysmahdollisuuksista (metsästyspaikoista)/ metsästysoikeuksista on annettava riittävän luotettava oma selvitys.
- Metsästyslain 21 §:ssä tarkoitetun hirvieläimen- tai karhunammuntakokeen suorittamista ei voida asettaa luvan antamisen edellytykseksi. Jos esille tulleiden seikkojen valossa on syytä epäillä hakijan käyttävän voimakastehoista kivääriä muuhun kuin ilmoittamaansa hirvieläimen tai karhun metsästykseseen, on lupaviranomaisen selvitetävä hakemuksen perusteet erityisen huolellisesti, esimerkiksi hakijaa haastattelemalla.
- selvitys pistoolityyppisen aseiden käyttämisestä/tarpeellisuudesta metsästystarkoitukseen, huomioiden metsästysasetuksen 16 §:n 4 momentin ja 19 §:n säännöksen poikkeusluonteesta johtuvan suppean tulkinnan vaatimuksen.

Aselupia haetaan jossain määrin metsästyslain 5 §:ssä mainittujen rauhoittamattomien eläinten ampumiseen. Hallituksen esityksen perusteluissa on katsottu, että hyväksyttävä käyttötarkoitus voisi tulla kysymykseen lähinnä lainkohdassa mainittujen rauhoittamattomien lintujen osalta. Luotettavan selvityksen vaatiminen ja todellisen käyttötarkoituksen selville saaminen on näissä tapauksissa varsin perusteltua. Aseluvan hakijalta on perusteltua syytä vaatia yksilöity selvitys aseiden tarpeellisuudesta mainittujen eläinten ampumiseen ja erityisesti käyttötarkoituksen keston. Lähinnä kysymykseen tullevat eläinten aiheuttamien vahinkojen torjuminen. Yksi menettelytapa on vaatia asiantuntijan todistus.



Haettaessa aselupaa pistoolityyppiselle aseille metsästystarkoitukseen tulisi hakijan osoittaa harrastuksensa yleensä esim. metsästisyhdistysten tai luotettavien henkilöiden antamalla todistuksella lopetusaseen tarpeellisuudesta. Tällaista näyttöä ei tarvita niissä tapauksissa, joissa viranomaisella on tieto harrastuksesta.

Lupahallinnossa aselupia on myönnetty pistoolityyppisiin aseisiin ns. oman selvityksen perusteella ilman luotettavaa selvitystä harrastuksesta henkilöille, jotka eivät ole harrastaneet lainkaan tai vai nimellisesti omassa selvityksessä mainittua pienpetopyyntiä. Kuten edellä aseiden soveltuvuutta koskevassa osiossa on todettu, pistoolin käyttö metsästyksessä on poikkeus pääsäännöstä. Tämäkin edellyttää yleensä myös muuta luotettavaa selvitystä kuin ns. omaa selvitystä.

### **3.6. AMPUMATARVIKELUPA**

Ampuma-aselain 62 §:ssä tarkoitettua ampumatarvikelupaa haetaan käytännössä joko patruunoiden keräilyyn tai erityisen vaarallisten patruunoiden ja ammusten hankkimiseen esim. tarkkuusammuntaan. Patruunoiden keräilyä on käsitelty tarkemmin kohdassa 6.7.

Erityisen vaaralliset patruunat on määritelty ampuma-aselain 10 §:ssä. Niiden tarkempi määrittely on ampuma-aseasetuksen 4, 5, 6, 7 ja 8 §:issä.

#### **3.6.1. Panssarin lävistämiseen suunnitellut ja valmistetut patruunat**

Määritelmän mukaan patruunoiden tulee olla suunniteltu ja valmistettu panssarilevyn lävistämiseen. Patruunassa tulee olla vaippa ja kovametallista tai vastaavasta materiaalista valmistettu ydin. Pelkät rautavaippaiset tai rautaytimellä varustetut ammuksen eivät tätä määritelmää täytä. Kyseessä ovat sota- ja viranomaistarvikkeet.

#### **3.6.2. Räjähävällä ammuksella varustetut patruunat**

Määritelmän mukaan ammuksen sisältämä aine räjähtää ammuksen osuessa kohteeseen. Kyseessä on sotatarvike.

### **3.6.3. Sytyttävällä ammuksella varustetut patruunat**

Määritelmän mukaan ammuksen sisältämä aine syttyy tuleen sen joutuessa kosketuksiin ilman kanssa tai ammuksen osuessa kohteeseen. Kyseessä on sotatarvike.

### **3.6.4. Pistoolissa tai revolverissa käytettäväksi suunnitellut ja valmistetut keskisytytteiset patruunat, jossa on reikäpäinen ammus**

Määritelmän mukaan ammuksen kärjessä on vähintään 3 millimetrin syvyinen reikä ammuksen laajenemiseksi sen osuessa kohteeseen.

Huomioitavaa on se, että tämä vaatimus ei koske pienoiskiväärin/-pistoolin eikä yleensääkään metsästyspatruunoita, joissa nimenomaan pyritään yllämainittuun vaikutukseen. Kyseessä on viranomaispatruuna.

### **3.6.5. Pistoolissa tai revolverissa käytettäväksi suunnitellut ja valmistetut keskisytytteiset patruunat, jossa on kohteeseen osuessaan vaikutukseltaan laajenevuuteen perustuva ammus**

Määritelmän mukaan ammuksen kärjessä oleva leikkaus, ontelo tai vastaava rakenne aikaansaa ammuksen laajenemisen sen osuessa gelatiiniin tai vastaavaan pehmeään aineeseen siten, että ammus laajenee vähintään 30 prosenttia halkaisijaansa suuremmaksi. Urheiluampujat haluaisivat käyttöönsä kyseisiä patruunoita ja ammuksia perustellen tarvetta luodin pienellä kimpoamisvaaralla. Tämäkään kohta ei koske pienoiskivääreitä/-pistooleita eikä metsästysaseita. Kyseessä on viranomais- tai ampumaurheiluammus.

### **3.6.6. Sirpaloitumaan suunniteltu ja valmistettu patruuna**

Kyseessä on viranomaispatruuna.

### **3.6.7. Patruunat, joissa on nuoliammus**

Kyseessä on sotilas- ja viranomaispatruuna, ammus on ns. flechette eli nuolimainen teräspuikko, jonka perässä vakaimet.

### **3.6.8. Patruunat, joissa on useampi kuin yksi luoti**

Sota- ja viranomaispatruuna, jossa useammalla luodilla pyritään saamaan useampia osumia kohteeseen yhdellä laukauksella.

## 4. KAASUSUMUTINLUPA

Kaasusumutinlupa voidaan antaa seuraaviin käyttötarkoituksiin

- koulutus
- näytös, kuvaus tai vastaava esitys
- museossa tai kokoelmassa pitäminen
- oman tai toisen henkilökohtaisen koskemattomuuden taikka omaisuuden suojeleminen.

Lupa annetaan kuitenkin pääasiassa henkilökohtaisen koskemattomuuden tai omaisuuden suojelemiseksi.

Kaasusumutinlupa annetaan määräajaksi ja enintään viideksi vuodeksi. Lupa voidaan antaa luonnolliselle henkilölle sekä lisäksi Suomessa rekisteröidylle tai Suomessa julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle tai säätiölle. Sekä luonnollisen henkilön että yhteisön tulee täyttää ampumaseen hankkimisluvan saajaa koskevat edellytykset.

Hallituksen esityksessä ampuma-aselainsäädännön 55 b §:n perusteluissa muun ohella, että

”Yhteisön ja säätiön tulisi olla toimintansa tarkoituksen ja muiden seikkojen perusteella sopiva pitämään hallussa kaasusumutinta. Sellaisia yhteisöjä ja säätiöitä, joille lupa mahdollisesti voitaisiin tapauskohtaisen harkinnan perusteella antaa, voisivat olla muun muassa vartioimisliikkeet, hotellit ja ravintolat, asemuseot sekä tietyt julkista tehtävää hoitavat kunnan viranomaiset, kuten esimerkiksi sosiaalitoimistot ja sairaalat.”

Kaasusumutinta ei ole tarkoitettu ns. jokamiehen puolustautumisvälineeksi. Luvan antamista harkittaessa tulee lupaviranomaisen aina tarkkaan ottaa huomioon hakijan todellinen tarve oman tai jonkun toisen koskemattomuuden taikka omaisuuden suojelemiseen. Pelkkä hakijan omaan käsitykseen perustuva huoli omasta tai toisen turvallisuudesta ei ole riittävä peruste, vaan lisäksi hakijalla tulisi olla olemassa jokin yleisesti ajateltavissa oleva todellinen tarve suojeleluun. Riittävä peruste olisi se, että olosuhteet olisivat yleisen elämäkokemuksen perusteella arvioituina erityisen alttiit koskemattomuuden loukkauksille.

Hakijan on osoitettava, että hän on perehtynyt kaasusumuttimen turvalliseen käsittelyyn. Perehtyneisyyttä osoittavat esim. erilaiset kurssit, muu koulutus ja aiempi kokemus kaasusumuttimen käytöstä.

Kaasusumutinlupaa edellyttävästä työtehtävästä on esitettävä todisteellinen selvitys ja myös tarve kantaa siinä kaasusumutinta. Esimerkiksi järjestyksenvalvojilla ja vartijoilla ei riitä pelkästään säädetyn koulutuksen suorittaminen, vaan lisäksi on esitettävä selvitys, että he työskentelevät säännöllisesti ao. tehtävässä ja siinä on tarve kantaa kaasusumutinta.

Kaasusumutinlupia on perusteltua antaa pääsääntöisesti vain sellaisia työtehtäviä varten, joissa henkilökohtainen koskemattomuus on kokemusperäisesti uhattuna väkivallan kohtaamisen vuoksi. Tällaisia uhkia esiintyy esimerkiksi terveyskeskusten poliklinikoilla, sosiaalitoimistoissa tai järjestyksenvalvojan ja taksinkuljettajan tehtävissä, joissa luonteenomaisen piirteenä on velvollisuus toimia mm. päihtyneiden ja väkivaltaisten asiakkaiden kanssa.

Omaisuuksien suojelemiseksi kaasusumutinlupa on perusteltua antaa mm. vartijoille tai henkilöille, jotka työtehtävissä tai muutoin kuljettavat mukanaan huomattavan arvokasta omaisuutta.

Muille kaasusumutinlupa myönnetään vain perustellusta syystä. Riittävä peruste luvan antamiselle olisi siten esimerkiksi se, että henkilöllä olisi ammattinsa tai muiden seikkojen vuoksi korostunut riski joutua alttiiksi koskemattomuuden loukkauksille. Suojelun tarve voisi koskea sekä työtä että vapaa-aikaa.

## 5. MUISTOESINEPERUSTE

*Ampuma-aselain 43 §:ssä yhtenä käyttötarkoituserusteena mainitaan ampuma-aseen säilyttäminen muistoesineenä eli lain sanamuodon mukaisesti kyseessä on ampuma-aseen passiivinen hallinta. Tämän johdosta voidaan todeta, että muistoesineenä säilytettävällä ampuma-aseella ampumisen tulisi olla erityinen poikkeus pääsäännöstä.*

Muistoesineperusteen kohdalla kyse on aina yksittäisestä tapauksesta, jossa hakijan on pystyttävä osoittamaan, että ampuma-aseella tai aseeseen osalla on hänelle erityistä historiallista tai muuta muistoarvoa. Aseen perintönä saaminen ei yksistään muodosta riittävää perustetta hankkimisluvan saamiselle muistoesineperusteisesti.

Hakijan on pystyttävä osoittamaan saannon laillisuus ja muistoperusteen olemassaolo. Jos on kyse useasta aseesta, täytyy jokaisen osalta pystyä osoittamaan muistoesineperuste. Taskuaseen ollessa kyseessä lupaviranomaisen tulee noudattaa erityistä harkintaa.

Muistoesineen kohdalla tärkeäksi muodostuu usein saannon laillisuuden selvittäminen. Laillisuutta tukevat seuraavat selvitykset

- perukirja, suostumukset pesän osakkailta
- testamentti, perinnönjakokirja
- muu hakemusta tukeva selvitys

Muistoesineperusteen olemassaoloa osoittavat seuraavat seikat:

Luovuttajan ja luvanhakijan välinen yhteys: Kyseessä on erityinen yhteys aseeseen aikaisemman omistajan ja luvanhakijan välillä.

Mitä kaukaisempi sukulaisuussuhde tai muu henkilöiden välinen suhde, sitä suurempi merkitys on aseeseen käyttöhistorialla tai muulla historialla

Luvanhakijan ja aseeseen välinen yhteys: Aseeseen käyttöhistoria ja yhteys luvan hakijaan (esim. aseella käydyt kilpailut)

Aseeseen edellisen haltijan ja luvanhakijan suhde voi tässä tapauksessa olla löyhempi kuin edellisessä kohdassa.

Harrastuksen ei enää tarvitse olla aktiivista, kunhan se aikanaan on sitä ollut.

Haettaessa aseelle lupaa muistoesineperusteella hakijalta vaaditaan erillinen kirjallinen selvitys, jossa hakijan on otettava kantaa aseeseen liittyvään tunnesiteeseen, muistoarvoon ja historialliseen arvoon. Tämän lisäksi muistoperusteen olemassaoloa tukevat mm. seuraavat selvitykset:

- Aseen historiasta kertovat dokumentit, jotka kytkevät aseeseen luvanhakijaan
- Mahdollinen testamentti ja siitä ilmenevä perinnönjättäjän nimenomainen tahto aseeseen kohtalosta
- Luovuttajan kertomus
- Muu vastaava selvitys

Luvan hakijalle tulee selvittää mahdollisuus ampuma-aseen deaktivointiin, jolloin hankkimis- ja hallussapitolupaa ei enää tarvitse hakea.

Muistoesineeksi tarkoitetun ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupiin tulee pääsääntöisesti asettaa patruunoiden hankkimisen ja hallussapidon kieltävä ehto.

## **6. ASEKERÄILIJÄT**

### **6.1. YLEISTÄ**

Asekeräily voi kohdistua erilaisten ampuma-aseiden ja aseiden osien hankkimiseen. Keräilyn kohteena voivat olla ainakin vanhat mustaruutiaseet sekä erilaiset metsästys- ja sotilasaseet. Kaikkein ansioituneimmilla asekeräilijöillä voi olla kokoelmissaan erilaisia taisteluvälineitä kuten sarjatuliaseita. Aseiden tyypistä riippumatta asekeräilijöillä voi joka tapauksessa olla hallussaan suuria määriä ampuma-aseita, joista osaa on lisäksi pidettävä poikkeuksellisen vaarallisina välineinä. Asekeräilyharrastukseen liittyy näin ollen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta erityisiä vaaratekijöitä.

Turvallisuussyistä voimassa olevaan ampuma-aselakiin on otettu muun ohella asekeräilijän hyväksyntää ja aseiden säilytystä koskevat täsmälliset säännökset. Vastapainona täsmälliselle ja varsin tiukallekin sääntelylle asekeräilijöille on annettu joitakin erivapauksia ampuma-aseiden ja niiden osien hankkimisen ja hallussapidon luvanvaraisuudesta (oikeus tiedoston pitämiseen).

Asekeräilijälle annettu hyväksyntä ja vahvistettu keräilysuunnitelma mahdollistavat ampuma-aseiden ja aseiden osien pitämisen kokoelmassa niiden historiallisen, teknisen, taiteellisen tai muun vastaavan arvon vuoksi. Huomattava on kuitenkin, että pelkästään lukuisten ampuma-aseiden tai aseiden osien hankkiminen ei ole asekeräilyä. Asekeräilyä ei myöskään ole aseiden säilyttäminen muistoesineenä.

Ampuma-aselain 68 §:n 3 momenttia koskevan hallituksen esityksen mukaan asekeräilijältä tulee edellyttää korostettua sopivuutta.

### **6.2. HAKEMUS**

Asekeräilijälle annettavan hyväksynnän hakemisesta säädetään ampuma-aseasetuksen 52 §:ssä. Ampuma-aselain 57 §:n 3 momentin mukaan hakemus jätetään henkilökohtaisesti kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitokselle. Hakemuksesta on ilmentävä hakijan keräilysuunnitelma.



Hyväksyttävältä suunnitelmalta edellytetään, että se on selkeä, johdonmukainen ja osoittaa järjestelmällistä ja suunnitelmallista keräilyharrastusta.

Keräilysuunnitelmasta tulee riittävällä tarkkuudella ilmetä keräilyalan piiriin kuuluvat ampuma-aseet ja niiden osat. Suunnitelman ei kuitenkaan tarvitse olla yksityiskohtainen luettelo kokoelmaan hankittaviksi suunnitelluista ampuma-aseista, mutta kuitenkin niin täsmällisesti rajattu, että sen perusteella voidaan suorittaa hankkimislupaan liittyvä lupaharkinta. Hakijan on perusteltava hakemuksessaan mielenkiintonsa juuri keräilysuunnitelmaan sisältyviin ampuma-aseisiin.

Hakijan on jo hyväksyntää hakiessaan esitettävä myös aikataulu kokoelmansa kartuttamisesta. Aikataulu on tässä vaiheessa arvio ja sitä on siten pidettävä vain tavoitteellisena.

Hakijalla on oltava asehistorian, aseiden kehityksen ja asetekniikan perustiedot. Tämän lisäksi hakijan on osoitettava omaavansa edellä mainittujen perustietojen lisäksi erityistietämystä juuri keräilyalaansa kuuluvista ampuma-aseista ja aseiden osista.

Noudatetun lupakäytännön mukaan erityisen vaarallisia ampuma-aseita sisältäviä keräilysuunnitelmia voidaan vain poikkeustapauksissa vahvistaa aloitteleville asekeräilijöille. Erityisen pidättyvästi suhtaudutaan aina hakemuksiin, jotka sisältävät uudempia, vuoden 1945 jälkeen valmistettuja sarjatuliaseita.

Asekeräilyssä tulee lähtökohtana pitää harrastuksen aloittamista tavanomaisista ampuma-aseista. Vasta kaikkein ansioituneimmat keräilijät, jotka ovat jo vuosia kartuttaneet kokoelmansa tavanomaisilla ampuma-aseilla, voivat saada luvan erilaisten taisteluvälineiden, kuten sarjatuliaseiden, hankkimiseen. Ennen sarjatuliaseiden hankkimista hakijalla tulee olla kokoelmassaan ainakin keräilysuunnitelmaan sisältyvien kertatulitoimintoisten ampuma-aseiden perusmallit.

Selvitys asehistoriallisesta ja aseteknisestä asiantuntemuksesta voidaan osoittaa muun ohella:

- pitkäaikaisella aseharrastuksella
- hakijalla jo olevien ampuma-aseiden ja aseisiin liittyvän materiaalin määrällä
- aseisiin liittyvällä koulutuksella tai/ ja muulla vastaavalla kokemuksella ampuma-aseista

- mahdollisella kuulumisella asekeräilijöiden yhdistykseen ja aktiivisella osallistumisella yhdistyksen toimintaan
- ampuma-aseisiin liittyvällä kirjallisella toiminnalla, esitelmillä ja tutkielmilla.

Ainoastaan yhden edellytyksen olemassaolo ei yksinään osoita erityistietämystä, vaan arvio tulee tehdä esitetyn asiakokonaisuuden perusteella.

### **6.2.1. Keräilysuunnitelma ja sen rajaus**

Rajaus voidaan tehdä esimerkiksi asehistoriallisten, aseteknisten tai muiden seikkojen perusteella. Aseiden tyyppi ja toimintatapa tulee ilmetä suunnitelmasta. Keräilysuunnitelmaan voidaan kuitenkin vaatia liittämään asekohtainen luettelo, jos keräilyalaa ei ole muilla keinoin mahdollista rajata riittävästi. Näin voidaan menetellä esimerkiksi silloin, kun keräilyalan muodostavat ”merkittäviä aseteknisiä uudistuksia sisältävät ampuma-aseet”.

### **6.2.2. Arvio aikataulusta**

Aikataulun esittämisen tarkoituksena on osaltaan selvittää hakijan edellytyksiä asekeräilyn harrastamiseen. Esimerkiksi epärealistinen aikatauluarvio keräilysuunnitelmaan kuuluvien ampuma-aseiden hankintamahdollisuuksista ei tue sitä seikkaa, että hakijalla olisi riittävät perustiedot keräilyalaansa kuuluvista aseista.

## **6.3. HAKIJAA KOSKEVAT EDELLYTYKSET**

Lähtökohtana on pidettävä, että asekeräilijältä edellytetään korostettua ja erityistä sopivuutta.

Hakijan täytyy olla terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella sopiva asekeräilijäksi (Ampuma-aselaki 45 §). Ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupaa hakevan henkilön soveltuvuutta on käsitelty tämän ohjeen kohdissa 2.1. – 2.4. Asekeräilijähyväksyntää hakevien osalta edellä mainitussa kohdassa käsiteltyjen rikosten ja rikkeiden vaikutusajan tulee olla pitempi ja pienemmilläkin rikkeillä korostettu vaikutus, koska asekeräilijältä edellytetään korostettua sopivuutta.

Terveydentilasta ja käyttäytymisestä saadaan tietoa haastattelussa, kyselyissä sekä rekisteritarkistuksissa. Terveydentilan selvittämiseksi hakijalta voidaan edellyttää lääkärintodistuksen toimittamista.

### **6.3.1. Rekisterien tarkistukset ja muu taustojen selvittäminen**

Rekisteritarkistusten tekemistä on selostettu edellä kohdassa 2.6.3.

### **6.3.2. Haastattelu**

Haastattelun tarkoituksena on hakijan sopivuuden ja muiden asekeräilijähvöksynnän edellytysten selvittäminen ja arvioiminen. Haastattelun merkitys on tärkeä, koska hakijan ja viranomaisen ainoa henkilökohtainen tapaaminen toteutuu haastattelun yhteydessä. Erityisesti haastattelutilanteen merkitys korostuu, jos hakijaa ei tunneta entuudestaan. Kokenut ja asiaan perehtynyt haastattelija voi haastattelussa kiinnittää huomiota sellaisiin seikkoihin, jotka eivät ilmene kirjallisesta aineistosta.

Haastattelu toteutetaan keräilijähvöksynnän ja soveltuvin osin myös keräilysuunnitelman muutoksen tai laajennuksen hakijoille. Haastattelu voi toimia myös hakijalle informaatiota antavana vuorovaikutteisena tilaisuutena. Asehistorian ja aseteknisen tuntemuksen selvittämisessä voidaan käyttää erillistä kysymyssarjaa. Haastattelun pohjalta annettava lausunto tulee aina muodostaa kokonaisarvion perusteella.

Poliisilaitoksen tulee aina haastatella asekeräilijähvöksynnän hakija. Haastattelijan tulee perehtyä hakemukseen ja hakijan taustatietoihin ennakoita, joten haastattelulle tulee varata erityinen aika eikä sitä tule suorittaa hakemuksen jättämisen yhteydessä. Haastattelijalla tulee olla aselainsäädännön, asehistorian ja asetekniikan tuntemusta. Haastattelu sisältää ainakin seuraavien hakijaan ja keräilyyn liittyvien seikkojen selvittämisen:

- asekeräilyä koskevien säännösten tuntemus
- perehtyneisyys aselainsäädäntöön

- hakijalla olevat aikaisemmat hallussapitoluvat ja ampuma-aseet
- mahdollinen asekeräilyharrastus ja yhteydenpito asekeräilijöihin
- asehistoriallinen ja asetekninen tuntemus sekä perehtyneisyys keräilyalaan kuuluviin ampuma-aseisiin
- harrastusta ilmentävät muut seikat
- keräilysuunnitelma ja tavoite
- henkilökohtainen sopivuus ja muut hakijaan liittyvät seikat
- mahdollinen säilytystilojen tarkastus (ei edellytetä vielä hyväksyntää haettaessa)

## 6.4. LAUSUNTO

Lausunnossa on ilmaistava käsitys ampuma-aselain 57 §:ssä mainittujen asekeräilijäksi hyväksymistä koskevien edellytysten täyttymisestä sekä ampuma-aseasetuksen 52 §:ssä vaadittavien selvitysten sisällöstä. Lisäksi lausunnossa tulee mainita säilytystiloja koskevasta hyväksymisestä. (Kts. kohta 6.5.) Lausunto ei saa olla ainoastaan maininta siitä, että poliisilaitoksella ei ole huomauttamista hakemuksen johdosta.

Jos hakijana on Suomessa rekisteröity tai julkista tehtävää hoitava yhteisö tai säätiö, on poliisilaitoksen lausunnossaan mainittava, miten yhteisö tai säätiö on toiminut. Lähtökohtaisesti yhteisön tai säätiön tosiasiallisen toimipaikan poliisilla on parhaat tiedot näistä seikoista. Erityisesti on pyrittävä selvittämään yhteisön tai säätiön päättävissä elimissä toimivien henkilöiden taustat. Tällöin on erityisesti kiinnitettävä huomio mahdollisten ns. bulvaanijärjestelyjen olemassa oloon. Yhteisön tai säätiön asevastaavan osalta on selvitettävä samat seikat kuin hakijana olevan luonnollisen henkilön osalta.

Lausunnossa on mainittava ne seikat, jotka ovat tulleet esille haastattelussa ja joiden voidaan olettaa vaikuttavan siten, että AAHY vaatinee hakijalta lisäselvitystä asiasta. Lausunnossa voidaan mainita myös seikoista, jotka ilmentävät hakijan asenteellisuutta (esimerkiksi hakijan ilmaisemat rasistiset mielipiteet tai kannanotot).

## 6.5. SÄILYTYSTILOJEN TARKASTUS

Ampuma-aselain 116 §:n 2 momentin mukaan poliisin on ennen luvan antamista ensimmäisen keräilykokoelmaan kuuluvan ampuma-aseen hankkimiseen tarkastettava tilat, joissa aseita säilytetään. Hakijan kannalta on useimmiten tarkoituksenmukaista, että säilytystilat tarkastetaan samassa yhteydessä kun hakemus on jätetty poliisilaitokselle. Tarkastus voidaan suorittaa aikaisemminkin, jos hakija sitä pyytää esimerkiksi liittääkseen pöytäkirjan asekeräilyhyväksyntää koskevaan hakemukseen. Hakijalle ei kuitenkaan saa tarkastustilanteessa antaa kuvaa siitä, että säilytystilojen hyväksyntä on samalla hyväksyntä asekeräilyjäksi.

Tarkastus uusitaan, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia (muutto, rakenteiden muuttaminen tai kaappien määrä lisääntyä). Tarkastuksen tavoitteena on todeta, täyttääkö säilytystila ja säilytystapa ampuma-aselain 106 §:n vaatimukset. Lisäksi tarkastuksessa voidaan antaa ohjeita hakijalle siitä, millä keinoin säilytysolosuhteet saadaan vastaamaan aselain määräyksiä ja antaa mahdollisesti teknisiä ohjeita rakenteiden muuttamiseksi.

Suoritetusta tarkastuksesta poliisilaitoksen on laadittava pöytäkirja, josta tulee ilmetä, onko poliisilaitos hyväksynyt kyseisen säilytystilan. Lisäksi pöytäkirjassa on todettava, minkä tyyppisille aseille ja kuinka suurelle asemäärälle kyseinen tila soveltuu.

Tarkastuksen kulku:

- Tarkastetaan kohteen ovien lukitus, merkitään muistiin lukkojen lukumäärät ja tyypit.
- Tarkastetaan oven ja karmien rakenne sekä saranapuolen varmistus.
- Onko asunto tai tila valvottu hälytyslaitteilla. Merkitään muistiin liiketunnistimet, magneettikytkimet ja mihin mahdollinen hälytys ohjautuu (matkapuhelimiin, vartioimisliikkeeseen tai pelkkään paikallishälyttimeen).
- Varsinaisen säilytyspaikan rakenne ja lukitus.
  - Ovatko aseet standardin SFS 5870 (tai SS 3492) mukaisessa hyväksytyssä kaapissa.
  - Jos kaappia ei ole ja säilytettävänä on 106 §:n 2 momentin mukainen lukumäärä aseita on säilytyshuoneen rakenteen vastattava standardin mukaista kaappia (esim. teräsbetoniseinät, ovi vähintään 5 mm:n terästä karmeineen.)
- Säilytystila valokuvataan ja kuvat liitetään poliisin tarkastuspöytäkirjan liitteeksi.

- Joissakin tapauksissa voi olla hyödyllistä suorittaa tarkastus esimerkiksi omakotitalon rakentamisvaiheessa, jotta voidaan antaa ohjeita esimerkiksi rakenteiden lujuuksista ja seinärakenteista.
- Poliisi voi asettaa säilyttämiselle yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tarpeellisia ehtoja.
- Säilytyspaikkana ei pidä hyväksyä kesäasuntoa tai muuta vastaavaa paikkaa, joka on pitkiä aikoja ilman valvontaa.

## **6.6. HANKKIMISLUVAN JA HALLUSSAPITOLUVAN ANTAMINEN ASEKERÄILIJÄLLE**

Luvan ampuma-aseen ja aseosan hankkimiseen antaa ja peruuttaa hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos. Luvan erityisen vaarallisen ampuma-aseen ja sen osan hankkimiseen antaa ja peruuttaa kuitenkin sisäasiainministeriö. Museossa tai kokoelmassa pitäminen on yksi ampumasevelain 43 §:n hyväksytyistä käyttötarkoituksista.

Asekeräilyperusteella hankkimis- ja hallussapitolupa voidaan antaa vain hyväksytyille asekeräilijälle sellaista asetta varten, joka sisältyy keräilijälle vahvistettuun keräilysuunnitelmaan.

Hankkimislupaa myönnettäessä on varmistettava, että luvan saaja täyttää edelleen hankkimisluvan saajaa koskevat ampumasevelain 45 §:n ja 45b §:n edellytykset ja että asevastaava on edelleen yhteisön tai säätiön palveluksessa.

Hankkimislupaa asekeräilyperusteella myönnettäessä on aina varmistettava, että hankittavaksi suunniteltu ase sisältyy hakijalle vahvistettuun keräilysuunnitelmaan. Mahdollisuuksien mukaa ampumase on yksilöitävä hankkimisluvassa merkin, mallin, kaliiperin ja toimintatavan perusteella.

Asekeräilijähyväksynnän saaneen hakiessa hallussapitolupaa aseelle ja esittäessä asetta poliisilaitoksella on tarkastavan henkilön aina varmistettava, että hankittu ase on hankkimisluvan mukainen ja sisältyy keräilijälle vahvistettuun keräilysuunnitelmaan.

Ampuma-asetta tarkastavan henkilön on oltava ammattitaitoinen ja tunnettava eri asemallit ja tyypit riittävän hyvin.

### **6.6.1. Sarjanumeron merkitseminen (Ampuma-aseasetus 1 a §)**

Ennen hallussapitoluvan antamista numeroimattomaan ampuma-aseeseen merkitään sen tunnistamista ja yksilöimistä varten sarja- tai tunnistenumero. Numerossa tulee olla vähintään viisi merkkiä, jotka voivat muodostua numeroista, kirjaimista tai niiden yhdistelmistä. Milloin ampuma-aseen erityinen keräilyllinen arvo alenisi sarjanumeron merkitsemisen johdosta, voidaan merkintä jättää tekemättä. Erityinen keräilyllinen arvo tulee kuitenkin olla todennettavissa objektiivisin kriteerein.

Ampuma-aseen tunnistenumero voidaan merkitä keräilyaseessa esimerkiksi tukin tai kahvalevyjen alle piiloon, jolloin se ei ole aseesta helposti nähtävissä. Tällöin on hallussapitoluvan lisätietoihin merkittävä sarjanumeron sijaintipaikka.

Jos aseeseen ei merkitä sarjanumeroa keräilyllisin perustein, ase valokuvataan ja kuvat liitetään mukaan lupahakemukseen. Tiedot valokuvauksesta ja tunnistetiedon puuttumisesta merkitään hallussapitoluvan lisätietoihin.

### **6.6.2. Lupaehdot**

*Ampuma-aselain 43 §:ssä yhtenä käyttötarkoituserusteena mainitaan ampuma-aseen kokoelmassa pitäminen eli lain sanamuodon mukaisesti kyseessä on ampuma-aseen passiivinen hallinta. Tämän johdosta voidaan todeta, että keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ampumisen tulisi olla poikkeus pääsäännöstä. Ampuma-aseiden keräilyyn voi sisältyä aseiden teknisten ominaisuuksien testaamista ampumalla.*

Ampuma-aselain 46 §:n 2 momentin nojalla lupaviranomainen voi sisällyttää hankkimislupaan ja 53 §:n 2 momentin nojalla hallussapitolupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ei saa ampua. Ampuma-aselain 46 §:n 2 momenttia koskevan hallituksen esityksen mukaan sarjatuliasetta koskevaan lupaan tulee pääsääntöisesti asettaa ampumisen kieltävä ehto, koska tällaisilla aseilla ampuminen aiheuttaa yleensä lähiympäristössä turvattomuuden ja hämmennyksen tunnetta.

Sarjatuliaseet eivät lähtökohtaisesti muuhun ampuma-aselain mukaiseen tarkoitukseen soviukaan kuin asekeräilyyn.

Ampumiskieltoon asetetulle aseelle voidaan hallituksen esityksen perusteella antaa ampumislupa yksittäistarkoituksessa esimerkiksi perinneammuntakilpailussa tai – näytöksessä. Lupa annetaan asekohtaisena ja ajallisesti rajoitettuna.

Ampuma-aselain 61 §:n nojalla lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan lupa ei oikeuta hankkimaan ja pitämään hallussa keräilykokoelmaan kuuluvaan aseeseen soveltuvia patruunoita. Patruunoiden hankkimiskieltoa koskevaa ehtoa käytetään, jos aseelle on asetettu ehdoton ampumiskielto. Kiellosta voidaan antaa poikkeus yksittäistarkoituksessa esimerkiksi perinneammuntakilpailua tai – näytöstä varten.

*Ampuma-aselain 44 §:n 2 ja 3 momentin nojalla lupaa taskuaseen tai ERVA-aseen hankkimiseen ei voida antaa esimerkiksi ampumaurheilun tai – harrastuksen taikka metsästyksen perusteella. ERVA-aseille tulisi pääsääntöisesti asettaa ampumisen kieltävä ehto. Muihin kuin ERVA-aseisiin, taskuaseet mukaan lukien, tulisi asettaa ehto, jonka mukaan lupa oikeuttaa ampumaan aseella ainoastaan sen teknisten ominaisuuksien testaamiseksi. Jos henkilö osoittaa, että hän keräilykokoelmassa säilyttämisen lisäksi käyttää ampuma-asetta sellaiseen ampuma-aselaiissa tarkoitettuun hyväksyttävään käyttötarkoitukseen, joka edellyttää aseella ampumista, lupaehtoa ei aseteta. Lupaa haettaessa on muistettava korostaa hakijalle, että aseeseen asetetaan ampumakielto, jos muita perusteita ei esitetä.*

## **6.7. LUPA PATRUUNOIDEN KERÄILYYN (AMPUMATARVIKELUPA)**

Ampumatarvikeluvan antaa hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos. Patruunoiden ja ERVA -ammusten keräilyluvan hakemiseen on laadittu erillinen lomake (Ase 6a). ERVA- patruunoiden keräilyluvan antamisen edellytyksenä ovat erityiset syyt. Erityisen syyn olemassaolosta voidaan tarvittaessa pyytää erillinen selvitys. Lupa myönnetään toistaiseksi (Ampuma-aselaki 63§).

Lupa myönnetään samoin edellytyksin kuin ampuma-aseen hankkimislupa (Ampuma-aselaki 45§).



*ERVA-patruunoiden tiedot on merkittävä lupaan tarkasti (reikäpää, räjähtävä, sytyttävä, sirpaloituva jne). Muut ampumatarvikkeet merkitään tarkoituksenmukaisella tavalla esim. ”Toisessa maailmansodassa käytetyt kiväärinpatruunat, joiden kaliiperi välillä 6,5 - 7,62”.*

*Hankittavien ja kokoelmassa säilytettävien ERVA-patruunoiden enimmäismäärä tulisi lupaehtoisissa rajata kaliipereittain enintään 500 kappaleeksi.*

## **6.8. TIEDOSTON PITÄMINEN**

Sisäasiainministeriö (AAHY) voi oikeuttaa asekeräilijän pitämään hallussapitoluvan hakemisen sijasta tiedostoa hankkimistaan, valmistamistaan ja muuntamistaan ampuma-aseista. Lainsäädäntö ei aseta asekeräilijähyväksynnän lisäksi muita erityisiä vaatimuksia tiedostonpito-oikeuden saamiselle. Hallituksen esityksen mukaan oikeus tiedoston pitämiseen on tarkoituksenmukaista antaa keräilijälle, jonka kokoelma tulee sisältämään useita kymmeniä ampuma-aseita.

Vapaamuotoinen hakemus jätetään poliisilaitokselle, joka toimittaa hakemuksen lausuntonsa kera edelleen AAHY:lle. Poliisilaitoksen tulee lausunnossaan ottaa kantaa siihen, täyttääkö hakija edelleen ampuma-aseiden saajaa koskevat edellytykset ja onko hän hoitanut asekeräilyharrastukseensa liittyvät velvoitteet moitteetta.

Asekeräilijä voi pitää tiedostoa merkitsemällä tiedot erilliseen kirjaan tai automaattisen tietojenkäsittelyn avulla laadittuun tiedostoon. Käytettävän tiedoston ja sen muodon hyväksyy asianomainen poliisilaitos. Poliisi voi tarvittaessa tarkastaa asekeräilijän ampuma-aseista ja aseosista pitämän tiedoston. Jos tiedot on merkitty atk-tiedostoon, tiedosto on esitettävä poliisin vaatimuksesta paperitulosteena. Oikeus tiedoston pitämiseen lakkaa olemasta voimassa, jos asekeräilijälle annettu hyväksyntä raukeaa tai jos se peruutetaan. Tällöin tiedosto on luovutettava AAHY:lle.

Asekeräilijän on merkittävä ampuma-aseita ja aseosia koskevaan tiedostoonsa:

- hallussa pidettävien aseosien lukumäärä, laji, piipun tai putken kaliiperi sekä tiedossa oleva tehtaan merkki, malli tai mallinumero, sarjanumero ja erityistuntomerkit;

- hallussa pidettävien ampuma-aseiden lukumäärä, tyyppi, toimintatapa, kaliiperi sekä tiedossa oleva tehtaan merkki, malli tai mallinumero, sarjanumero ja erityistuntomerkit;
- luovuttajan ja luovutuksensaajan nimi;
- hankkimis- ja luovutusaika;
- luovuttajan ja luovutuksensaajan oikeutta pitää hallussa ampuma-aseita, aseiden osia tai asealan elinkeinölupaa koskevat tiedot.

Tiedostoon merkittävää ampuma-asetta varten on haettava normaaliin tapaan hankkimislupa. Hankkimisluvan päällimmäinen kappale on 60 päivän kuluessa tiedostoaseen hankkimisesta palautettava kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitokselle. Toinen kappale jää asekeräilijälle. Arpajais- ja asehallintoyksikön antama ERVA – aseiden hankkimislupa palautetaan myös poliisilaitokselle.

Poliisilaitos syöttää hankitun ampuma-aseiden tiedot aserekisteriin. Tiedostoaseelle ei tilata ”muovikorttia” eikä asetta tarvitse esittää poliisilaitoksella.

Poliisilaitoksen tulee varmistaa, että hankittu ampuma-ase vastaa hankkimisluvan tarkoittamaa asetta ja sisältyy vahvistettuun keräilysuunnitelmaan.

Ampuma-aseasetuksen 54 §:n 2 momentin mukaan tiedot voidaan merkitä erilliseen kirjaan tai atk-tiedostoon, joten asekeräilijälle jäävien hankkimislupalomakkeiden mapittaminen ei täytä tiedoston vaatimuksia.

Jos tiedostoon merkittyä asetta joudutaan esimerkiksi metsästyksen tai ampumaurheilun vuoksi pitämään hallussa säilytyspaikan ulkopuolella, voidaan hallussapidon laillisuus osoittaa tarvittaessa esimerkiksi hankkimisluvan tai aserekisteristä tulostetun tiedostoaseilmoituksen jäljennöksellä. Tiedoston pitämiseen oikeutettu asekeräilijä voi tiedostoon merkitsemisen sijasta hakea esimerkiksi käyttöaseilleen normaalin hallussapitoluvan.

## **6.9. ASE-ELINKEINONHARJOITTAJA ASEKERÄILIJÄNÄ**

Ase-elinkeinonharjoittajan tulee pitää tiedostoa liiketoimintaan liittyvistä ampuma-aseista. Jos yrityksen toimintaan kuulumatonta asetta säilytetään liikkeen tiloissa, täytyy sen hallussapito perustua asianmukaiseen lupaan tai asekeräilijän tiedostonpito-oikeuteen.

Jos ampuma-ase siirretään kokoelmasta yrityksen vaihto-omaisuudeksi tai päinvastoin, toimitaan normaalin aseiden hankintamenettelyn mukaisesti.

Jos ase-elinkeinon harjoittaja säilyttää omia keräilyaseitaan samoissa tiloissa kuin yrityksen vaihto-omaisuutta, täytyy keräilyaseiden olla selkeästi erotettavissa yrityksen vaihto-omaisuudesta. Arvioitaessa sitä, kuuluuko tietty ase kokoelmaan vai yrityksen vaihto-omaisuuteen on muistettava, että kyseessä voi olla yritys kiittää C.I.P.-tarkastusvelvollisuutta. Mahdollisiin ase-elinkeinotoimintaa ja yritysverotusta koskevien säännösten kiertoyrityksiin on syytä kiinnittää huomiota elinkeinotoiminnan tarkastusten yhteydessä.

Myyntitiliaseiden osalta elinkeinonharjoittajan täytyy luotettavasti pystyä osoittamaan luettelolla tai muulla tavoin aseiden hallinta- ja omistussuhteet.

## **6.10. ASEKERÄILYYN LIITTYVÄ AMPUMA-ASEIDEN KAUPPA**

Ampuma-aseiden kaupan harjoittaminen elinkeinona edellyttää sisäasiainministeriön antaman asealan elinkeinoluvan. Yksityisen asekeräilijän toimesta tapahtuva ampuma-aseiden ostaminen isommissa erissä satunnaisesti ei sellaisenaan ole ase-elinkeinon harjoittamista.

Jos keräilijä toistuvasti hankkii itselleen suuria ase-eriä ja myy niitä eteenpäin ja toiminta muutenkin osoittaa ammattimaisuutta, voidaan epäillä, että kyse on taloudellisen voiton tavoitteluun liittyvästä luvanvaraisesta ase-elinkeinon harjoittamisesta.

Pääsääntönä on pidettävä, että asekeräilijän hankkimien ampuma-aseiden tulee sisältyä vahvistettuun keräilysuunnitelmaan tai niiden hankinnalle on olemassa muu hyväksyttävä peruste. Toiminnan mahdollinen ammattimaisuus on syytä huomioida uusia lupia haattaessa. Tarvittaessa

keräilijän kanssa asiasta keskustellaan ja kehoitetaan ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin elinkeinoluvan hankkimiseksi.

Toiminnan kaupallisuutta osoittavat mm. seuraavat seikat:

- Liiketoiminnan ulkoisten merkkien olemassaolo: toimitila, kirjanpito, toiminimi jne.
- Voiton tavoittelu, itsenäisyys, suunnitelmallisuus, jatkuvuus, taloudellisen riskin olemassaolo, mainonta jne.

## **6.11. ASEKERÄILIJÄN SOPIVUUDEN VALVONTA**

Ampuma-aseasetuksen 60 §:n 3 momentin mukaan poliisin on viipymättä ilmoitettava AAHY:lle seikoista, jotka voivat johtaa hyväksynnän peruuttamiseen ampuma-aselain 68 §:n 3 momentin nojalla.

Asekeräilijöiltä edellytetään korostettua sopivuutta. Sopivuudella tarkoitetaan henkilön terveydentilan ja käyttäytymisen perusteella tehtävää kokonaisarviota.

Poliisilaitoksen on hankkimisluvan hakemisen yhteydessä aina tarkistettava asekeräilijän sopivuus rekistereitä hyväksi käyttäen. Tarkistaminen on ulotettava myös tehtäväilmoitustietoihin, koska tätä kautta voidaan saada aihe poliisilain 35 §:n 2 momentin mukaisen pyynnön esittämiseen.

Ilmoitus AAHY:lle tulee tehdä aina, kun käynnistetään aseiden hallussapitolupia koskeva peruutusharkinta. Muussakin tapauksessa ilmoitus tulee tehdä, jos asiassa on ilmennyt seikkoja, jotka antavat aiheita epäillä, ettei mainittu ”korostetun sopivuuden” edellytys enää täyty.

Terveydentilan selvittämiseksi poliisi voi poliisilain 35 §:n mukaan pyytää salassapitosäännösten estämättä lääkärintodistusta siitä, onko asekeräilijällä tai luvanhaltijalla todettu sellaista sairautta, johon liittyy itsensä tai toisen vahingoittamisen vaara.

## **6.12. ASEKERÄILIJÄHYVÄKSYNNÄN RAUKEAMINEN JA PERUUTTAMINEN**

Ampuma-aselain 68 §:n mukaan asekeräilijähyväksyntä raukeaa silloin, kun asekeräilijä kuolee tai yhteisö tai säätiö on lakannut.

Hyväksyntä on peruutettava, jos asekeräilijä sitä pyytää (pakollinen peruuttaminen).

Hyväksyntä voidaan peruuttaa ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1-4, 4a ja 4 b kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa (harkinnanvarainen peruuttaminen). Peruuttamisen sijasta voidaan antaa varoitus, jos hyväksynnän peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

Keräilyyn liittyvien lupien ja hyväksyntöjen peruuttaminen on hallussapitolupien osalta poliisilaitoksen toimivallassa ja keräilijähyväksyntöjen peruuttaminen kuuluu arpajais- ja asehallintoyksikölle. Peruuttamisten harkinnassa on poliisilaitoksen ja arpajais- ja asehallintoyksikön kesken tarpeen tehdä yhteistyötä.

Asekeräilijältä edellytetään korostettua sopivuutta erityisen luottamusaseman vastapainona. Tämän vuoksi hyväksyntä voidaan peruuttaa siinäkin tapauksessa, ettei ampuma-aseen tai aseosien hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavia lupia olisi peruutettu. Keräilijä ei voisi sen jälkeen enää hankkia uusia keräilyaseita kokoelmaansa.

Lähtökohtana peruuttamisharkinnassa on pidettävä hyväksynnän ja lupien yhtäaikaista peruuttamista. Poliisilaitoksen ja AAHY:n päätösten perustelut tulisi olla yhdenmukaiset ja linjassa aikaisempien ratkaisujen kanssa. Jos luvanhaltija tahtoo kuitenkin pitää jonkin keräilykokoelmaan kuuluvan aseosien esimerkiksi metsästysharrastustaan varten, tulisi hänen hakea lupaa aseeseen ja esittää selvitys metsästysperusteesta.

## **KIRJALLISUUTTA**

Palokangas, Markku: Sotilaskäsiaseet Suomessa 1918–1988 osat 1-3

Hyytinen, Timo: Arma Fennica Suomalaiset aseet ja Arma Fennica 2 Sotilasaseet

Ase Atlas maailman käsiaseet

Pitkänen, Mika ja Simpanen, Timo: Suomalaiset Sotilaspatriunat 1918-1945

Smith, Graham: Sotilaskäsiaseet - 300 vuotta tuliaseiden historiaa

Major Fredrick Myatt M.C: The Illustrated Encyclopedia of Pistols & Revolvers

## **LIITTEET**

1. Suomen Ampujainliitto ry:n (SAL) hyväksymien virallisten lajien asetta koskevat keskeiset ominaisuudet -matriisitaulukko
2. Kaliiperiluettelo

## LIITE 1

Pistoolilajit	Kaliiperit	Asetyyppi	Toimintatapa	Lipaskapasiteetti	Aseen koko	Muut ominaisuudet	Ampumaetäisyys
50 m pistooli	5,6 mm/.22 Long Rifle	Pistooli	1	Ei lipasta	Ei rajoitusta	Vain yhdellä patruunalla ladattava	50 m
Olympiapistooli	5,6 mm/.22 LR ja Short *)	Pistooli	3	Väh. 5 patruunaa	300x150x50 mm (laatikko)		25 m
Isopistooli	7,62-9,65 mm (.30"- .38")	Pistooli tai Revolveri **)	2 tai 3	Väh. 5 patruunaa	300x150x50 mm (laatikko)	Piipun pituus max 153 mm, tähtäinväli max 220 mm, suujarrut/vast. ei sallittuja	25 m
Vakiopistooli	5,6 mm/.22 Long Rifle	Pistooli Revolveri	2 tai 3	Väh.5 patruunaa	300x150x50 mm (laatikko)	Piipun pituus max 153 mm, tähtäinväli max 220 mm, suujarrut/vast. ei sallittuja	25 m
Urheilupistooli	5,6 mm/.22 Long Rifle	Pistooli tai revolveri	2 tai 3	Väh. 5 patruunaa	300x150x50 mm (laatikko)	Piipun pituus max 153 mm, tähtäinväli max 220 mm, suujarrut /vast. ei sallittuja	25 m

Suomen ampumaurheiluliiton pistoolilajeille on tyypillistä, ettei lipaskapasiteetin tarvitse olla kuin korkeintaan 5 patruunaa.

50 m pistooliammunnassa (ent. Vapaapistooli) ase saa olla vain yhdellä patruunalla ladattava. Vaikka aseenn pituutta ei ole rajoitettu, ei lajiin missään tapauksessa sovellu lyhyt ase.

\*) Olympiapistoolin kaliiperi on muuttunut .22 Long Rifleen, mutta sarjoissa Y50 – Y70 saa ampua .22 Short patruunaa.

\*\*\*) Isopistooliammuntaan soveltuvat myös revolverit, mutta lajissa on magnum-patruunoitten käyttö kielletty. Piippu ja tähtäinväli säätelevät automaattisesti aseenn pituutta.

Vakiopistooliammunnassa ei ole kiellettyä käyttää revolveria, mutta ammunta on nopeimmillaan sellainen, ettei revolveri sovellu siihen hyvin. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta arvioitaessa ei ongelmana ole aseenn suuri lipaskapasiteetti, vaan aseenn suuri tarkkuus osavissa käsissä jopa 100 metriin asti. Puhtaimmillaan aseet ovat rakennettu vain kyseistä lajia varten eivätkä ne sovellu erityisen hyvin mukana kannettaviksi.

Pistoolisiluettelijät	Kaliiperit	Asetyyppi	Toimintatapa	Lipaskapasiteetti	Aseen koko	Muut ominaisuudet	Ampumaetäisyys
Isopistooli	ei rajoitusta	Pistooli *) Revolveri Vapaapistooli	1, 2 tai 3	ei rajoitusta***)	Käytetään tehdasvalmisteisia vakioaseita, piipun pituus max 273 mm, koko pituus max 457 mm, paino max 1814 g. Vapaapistooli, piipun pituus max 381 mm, koko pituus max 635 mm, paino max 2041 g.	Suujarrut ja vastaavat laitteet on kielletty.	50-200m
Pienois pistooli	5,6 mm/.22 Short., .22 Long tai .22 Long Rifle	Pistooli *) Revolveri Vapaapistooli	1, 2 tai 3	ei rajoitusta***)	Käytetään tehdasvalmisteisia vakioaseita, piipun pituus max 273 mm, koko pituus max 457 mm, paino 1814 g. Vapaapistooli, piipun pituus max 381 mm, koko pituus max 635 mm, paino max 2041 g.	Suujarrut ja vastaavat laitteet on kielletty.	25-100m
Ratapistooli	Pistooli- ja revolverikaliiperit muutamien rajoituksin. **)	Pistooli Revolveri	1, 2 tai 3	ei rajoitusta***)	Käytetään tehdasvalmisteisia vakioaseita, piipun pituus max 273 mm, koko pituus max 457 mm, paino max 1814 g.	Suujarrut ja vastaavat laitteet on kielletty. Kiikaritähäin on sallittu.	25-100m

\*) Lukuunottamatta vapaapistoolia aseet ovat tehdasvalmisteisia vakioaseita, joihin ei saa tehdä muutoksia muutamia säännöissä mainittuja poikkeuksia lukuunottamatta. Esimerkiksi kahvojen ja tähtäinten vaihto jälkimarkkinaosiin on sallittu, jos niitä on yleisesti saatavilla ja ne ovat lajin sääntöjen mukaisia. Vapaapistoolit ovat yleensä kiväärin lukolla varustettuja rakenneltuja pistooleja.

\*\*) Mikä tahansa isokaliiperinen vakiopatruuna, jonka hylsyn pituus ei ole pitempi kuin .22 Hornetin hylsyn pituus 35,64 mm (1.403"). Reunasytytyspatruunoita ei sallita.

Esim. .500 Smith&Wesson Magnum revolverin soveltuvuudesta on huomattava seuraavaa:

- ase ei sovellu mihinkään yllämainittuun kilpa-ammuntalajiin, jos siinä on suujarru,
- vapaapistoolin maksimipaino on 2041 grammaa ja
- ampumista on rajoitettu tai se on kielletty useilla ampumaradoilla.

\*\*\*) Käytännössä 5 patruunan lipas riittää, lajissa ei tarvita suurta lipaskapasiteettia.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta tarkasteltuna silhuettiaseet ovat helposti kätkeviä (vrt. kivääri) kiväärikaliperisia pistooleja, jotka ovat tarkkoja yli 200 metriin asti.





32 Win Spec		2590	1890	X	X	X		0	0	X
6.5 x 54 M.-Sch.		2310	1760	X	X	X		X	X	X
35 Rem		2600	1710	X	X	X		0	0	X
30-30 Win	7,62x51R	2570	1830	X	X	X		X	X	X
250 Savage		2390	1860	X	X	X		X	X	X
220 Swift		2540	1940	X	X	X		X	X	X
6.5 x 51 R (Arisaka)		2330	1970	X	X	X		X	X	X
375 Win		2900	1980	X	X	X		0	0	X
<b>(E100 2000 - 8000J)</b>										
7 mm Weatherby Mag		4960	4250	X	X	X	X	X	X	X
5.6 X 57		2590	2030	X	X	X	X	X	X	X
5.6 x 57 R		2590	2030	X	X	X	X	X	X	X
6 mm B.R. Norma		2450	2130	X	X	X	X	X	X	X
6 mm B.R. Rem		2450	2130	X	X	X	X	X	X	X
6.5 x 52 Carcano		2770	2250	X	X	X	X	X	X	X
30-40 Krag		3200	2610	X	X	X	X	X	X	X
243 Win		2840	2350	X	X	X	X	X	X	X
8 x 57 JR		3200	2360	X	X	X	X	X	X	X
6 mm Rem		2950	2420	X	X	X	X	X	X	X
45-70 Government		3200	2460	X	X	X	X	0	0	X
6.5 x 57 R		3240	2620	X	X	X	X	X	X	X
6.5 x 57		3120	2560	X	X	X	X	X	X	X
307 Win		3410	2570	X	X	X	X	X	X	X
444 Marlin		3988	2593	X	X	X	X	0	0	X
7 X 57		3360	2609	X	X	X	X	0	0	X
356 Win		3645	2613	X	X	X	X	0	0	X
25-06 Rem		3227	2647	X	X	X	X	X	X	X
7 x 57 R		3234	2659	X	X	X	X	X	X	X
300 Savage		3122	2726	X	X	X	X	X	X	X
7 mm - 08 Rem		3250	2746	X	X	X	X	X	X	X
6.5 x 65 R RWS		3321	2757	X	X	X	X	X	X	X
358 Win		3734	2764	X	X	X	X	0	0	X
8 x 57 J		3756	2766	X	X	X	X	X	X	X
8 x 57 JRS		3600	2788	X	X	X	X	X	X	X
9,3x57		3780	2800	X	X	X	X	0	0	X
6.5 x 68 R		3570	2804	X	X	X	X	X	X	X
270 Win		3563	2805	X	X	X	X	X	X	X
7.65 x 53 Arg.		3511	2844	X	X	X	X	X	X	X
348 Win		3823	2883	X	X	X	X	0	0	X
303 British		3491	2893	X	X	X	X	X	X	X
6.5 x 55 SE		3251	2903	X	X	X	X	X	X	X
9,3 x 53 R		4083	2912	X	X	X	X	0	0	X
6.5 x 65 RWS		3546	2962	X	X	X	X	X	X	X
284 Win		3696	2980	X	X	X	X	X	X	X
280 Rem		3924	3013	X	X	X	X	X	X	X
6.5 X 68		3968	3030	X	X	X	X	X	X	X
260 Rem		3243	3078	X	X	X	X	X	X	X
8 X 57 JS		4096	3136	X	X	X	X	X	X	X
7 x 65 R		3866	3191	X	X	X	X	X	X	X
264 Win Mag		3873	3209	X	X	X	X	X	X	X
308 Win		3697	3230	X	X	X	X	X	X	X

7.62 x 53 R		3697	3230	X	X	X	X	X	X	X
7.62 x 54 R		3697	3230	X	X	X	X	X	X	X
7 X 64		4066	3318	X	X	X	X	X	X	X
10.3 x 60 R		3871	3339	X	X	X	X	0	0	X
8 X 60 S		4320	3403	X	X	X	X	X	X	X
30-06 Springfield		3980	3430	X	X	X	X	X	X	X
30 R Blaser		4727	3686	X	X	X	X	X	X	X
9.3 x 74 R		4589	3771	X	X	X	X	0	0	X
308 Norma Mag		4741	3909	X	X	X	X	X	X	X
35 Whelen		4334	3960	X	X	X	X	0	0	X
300 WSM		4660	3962	X	X	X	X	X	X	X
350 Rem Mag		4635	4006	X	X	X	X	0	0	X
7 mm Rem. Mag.		4834	4082	X	X	X	X	X	X	X
340 Weatherby Mag		6507	4180	X	X	X	X	0	0	X
9.3 X 62		5202	4328	X	X	X	X	0	0	X
9.3 X 64 Brenneke		6220	4468	X	X	X	X	0	0	X
300 Win Mag		5234	4513	X	X	X	X	X	X	X
8 mm Rem. Mag.		5062	4513	X	X	X	X	X	X	X
338 Win Mag		5415	4535	X	X	X	X	0	0	X
358 Norma Mag		5718	4589	X	X	X	X	0	0	X
8 X 68 S		5734	4634	X	X	X	X	X	X	X
404 Riml NE (1075 x 73)		6461	4680	X	X	X	X	0	0	X
458 Win Mag		6394	4695	X	X	X	X	0	0	X
375 H&H Mag		6085	4846	X	X	X	X	0	0	X
300 Weatherby Mag		5274	4850	X	X	X	X	X	X	X
416 Rigby		6642	5340	X	X	X	X	0	0	X
300 Rem.Ultra Mag.		5722	5488	X	X	X	X	0	0	X
470 NE		7060	5770	X	X	X	X	0	0	X
338 Lapua Mag		6561	5883	X	X	X	X	0	0	X
416 Rem. Mag.		6934	6208	X	X	X	X	0	0	X
<b>(E100 8000 - 20000J)</b>										
50 Browning		16120		0	0	0	vs	0	0	0
600 NE				0	0	0	vs	0	0	0
700 H&H Nitro Exp.		19488		0	0	0	vs	0	0	0
460 Weatherby Mag				0	0	0	vs	0	0	0

<b>OHJEELLINEN SOVELTUVUUS</b> x - soveltuu 0 - ei sovellu vs - vaarallinen suurriista e - suurienerginen erityislaji		Isopistooli (7,62-9,65)	Practical pistooli
<b>Pistooli- ja revolveri-kaliiperiluokat</b>	Energia E0 J		
<b>(E0&lt;500J)</b>			
6.35 Browning	98	0	0
32 S&W	118	X	0
320 Short	166	X	0
320 Long	176	X	0
32 S&W Long Wad Cut	183	X	0
32 S&W Long NP	198	X	0
38 Spl Wad Cut	202	X	x
38 Short Colt	203	X	0
7.65 Browning	220	X	0
9 mm Browning court	243	X	0
380 Short	245	X	0
38 S&W Colt NP	249	X	x
380 Long	264	X	x
9 mm Makarov	288	X	0
9 x 18	333	X	0
7.62 Nagant	343	X	0
38 Special	387	X	x
44 S&W Special	420	0	x
7.65 Parabellum	456	X	0
44 S&W Russian	461	0	x
9 mm Steyr	480	X	x
450 Short	480	0	0
<b>(500J - 999J)</b>			
7.63 Mauser	540	X	0
455 MK II	578	0	x
38 Super Auto	579	X	x
45 Colt	623	0	x
9 mm Luger	650	X	x
40 S&W	677	0	x
357 SIG	686	X	x
7.62 x 25 Tokarev	701	X	0
45 Auto	723	0	x
10 mm Auto	862	0	x
<b>(1000J - 2500J)</b>			
41 Rem Mag	1068	0	x
357 Magnum	1127	X	x
45 Win Mag	1223	0	x
221 Rem Fireball	1350	0	0

.50 AE	1719	0	x
44 Rem Mag	2000	0	x
<b>(Eo&gt;2500J)</b>			
.454 Casull	2762	0	0
.480 Ruger		0	0
.500 S&W Mag.		0	0

OHJEELLINEN SOVELTUVUUS x - soveltuu 0 - ei sovellu vs - vaarallinen suurriista e - suurienerginen erityislaji		ML 19§, eläimen lopetus	Urheilukivääri	Pienoiskivääri	Vapaapistooli	Olympiapistooli	Urheilupistooli	Vakiopistooli	Pienoispistooli	Practical kivääri	Siluetti pienoispistooli	Kasa-ammunta
<b>Pienoispistooli -revolveri ja -kivääri</b>	Energia E0 J											
22 Short	112		X	X	X	X		X	X	X		
22 Long	122		X	X	X		X	X	X	X		
22 Long Rifle	258	X	X	X	X			X	X	X	X	X
22 Win RF et 22 Rem Spl	169	X								X		
22 Win Mag RF	439	X								X		

<b>OHJEELLINEN SOVELTUVUUS</b> x - soveltuu 0 - ei sovellu vs - vaarallinen suurriista e - suurienerginen erityislaji <b>Haulikon kaliiperit</b>	Metsästys, MAs 17§	Kiekkoomunta	Practical
10/76 (3)	X		X
10/89 (3 1/2)	X		X
12/65 (2 1/2)	X	X	X
12/70 (2 3/4)	X	X	X
12/76 (3)	X		X
12/89 (3 1/2)	X		X
16/65 (2 1/2)	X	X	X
16/70 (2 3/4)	X	X	X
20/70 (2 3/4)	X	X	X
20/76 (3)	X		X
410/76 (3)	X		